

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం జూన్ నెల 16-వ తేది శనివారము } No 65
Vol. 16 } శ్రీ నిభవనామ సంవత్సర శ్రేష్ఠమాస బహుళ త్రయోదశి } సంచిక ౬౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే కలవకేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సంజీవివంటిది.

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసిది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శ్రేష్ఠిపేథి, మద్రాసు
తె.

249, ఫ్రీబోర్డు, భోర్డు, బాంబాయి

[కొత్త కూర్పు]

తెలుగు

[1927 సం పు

హిందూలా

రెంటాల వెంకటసుబ్బారావు పంతులుగారు,

వి. ఏ. వి. ఎల్., హైకోర్టు వకీలు, మద్రాసు, గ్రంథవిస్తారకర్త.

882

4280

మల్లాప్రగడ రామచంద్రారావు పంతులుగారు,

వి. ఏ. వి. ఎల్., హైకోర్టు వకీలు, మద్రాసు, గ్రంథవిస్తారకర్త.

మంచి అచ్చు, దళనరి కాగితములు, గట్టి కాలికోబైండు, పై అట్టమీద బంగారపు అక్షరములు,
480 పేజీలు, వెల రు. 8-0-0. పోస్టుఖర్చు నహా రు. 8-8-0. విక్రొధియా డిపో, మైలాపూరు, మద్రాసు

భారత లైఫ్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (లాహోరు)

సం 1896 లో స్థాపితం

(పురాతనమైనది, శ్రేష్ఠమైనది పూర్తిగా హిందువుల మమనుష్యునది)

అధ్యక్షుడు లాలా హరికిష్ ష్ లాల్ బి. ఏ. (Cantab) బారిస్టరు.

ఇండియాలో సబ్ ఆఫీసులు	5	ఆమెలులోనున్న పాలసీలు	రు 5½ కోట్ల కధికం
" " "బ్రాంచీలు"	20	1927 లో యివ్వబడిన పాలసీలు	రు 1½ కోట్ల కధికం
" " సబ్ బ్రాంచీలు	37	అస్తి	రు 80 లక్షలు.
		తీవ్రత ఫండ్స్	రు 74 "
		హక్కుదార్లకు చెల్లించినది	60 "

ఇదివరలో నియమింపబడని చోట్లెల్లను ఏజెంట్లు కావలెను.

వివరములకు

పి. కుష్మామలయ్యర్, శైక్రటరీ, మద్రాసు, బ్రాంచి.

జి. రంగసామి " మధుర "

ఓ. సి. శ్రీనివాసన్ " కల్లికోట "

కె. యన్. నరసింహ అయ్యంగార్ చీఫ్ ఏజెంట్లు బెంగళూరు.

నోటీసు

గార్డన్ ఉడ్ రాఫ్ అండ్ కో
(మద్రాసు) లిమిటెడ్

పోస్టు బాక్సు నెం. 42, మద్రాసు

సరకులను క్లియరింగ్, ఫార్ వార్డింగ్ పిప్పింగు

చేయుటయందు పాల్గొనెదరు

అనేక యోగ్యతాపత్రములను బంగారుపత్రములను పొందిన
ఆయుర్వేదభాషానిరంజనాశ్రమి. కె.ఎ.సి.వారి

తల్లులకు ప్రసవమును సృష్టికేయ దివ్యామృతము. పథ్య
మలేని తియ్యనిరసాయనము. దీనిని తల్లులు సేవించుటచే పిల్లల
కు తృప్తిగా పాలు లభించుటయేగాక తల్లుల ఆరోగ్యము సహా
సృష్టియగును. దీనిఫలము ఆత్యద్భుతము. వెల రు 1-8-0.

శ్రీరవధాని లాబరేటరీ అందు

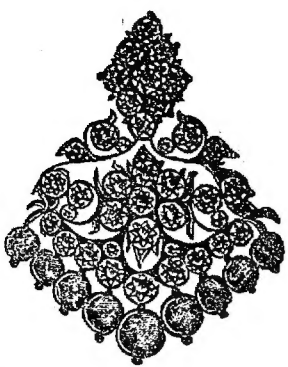
ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

జాతకము

జాతకవక్త్రము నకలుగాని జననకాల ఘడియలు లేక ఘం
టలుగాని ఉత్తరము వ్రాయకాలముగాని మాకుపంపినచో జాత
కునియొక్క రూపము, వ్యభిచారము, ధనము, భూమి, నిద్ర, నిం
తానము, కళత్రము, ఆయుర్దాయము, ఉద్యోగము, జీవనము.
మొదలగుగాల 28 విషయములు వ్రాసి రూ 2-4-0 లకు వి,
పి. గా పంపెదము. క్యారెక్టరు రీడింగుతో ఒక సం రఫలం
1-4-0. అత్యల్ల వెంకటరాష్ట్రం 1402 8249

గోపాలపురం. కొత్తపేటపోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

మీరు తప్పక గమనించవలసిన ముఖ్యవిషయమేమన? 1842

మాదుకాణమందు లావాదేవీచేసినవారిలో నూటికినూరుగురు సంతృప్తిజేందెరనుటయే

బంగారు వెండిగలు ఏ రకములో ఏ కొలతయందు కావలసినను సిద్ధముగా నున్నవి. నవరం బంగారుకు సీమ పెండికి పూచీ నివ్వబడును. అక్కరలేవిని వాపసు తీసుకొన బడును. ఒక బేరము చేసిన అన్నియు విశదమగును.

ఉమ్మడిరామయ్య శెట్టిగురుస్వామి శెట్టికంపెని,

నగలవర్తకులు, 25, చైవాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

తండ్రివిలాసము: "ఉమ్మడియార్"

"ఔలిఫోన్ నెం. 2802.

ఆశాభంగము కలుగ కుండుటకై తక్షణమే ఆర్డరును పంపుడు

ఆంధ్రభాష తెలిసినవారు మిక్కిలి సులభముగా ఆంగ్లభాషను నేర్చుకొనవచ్చును.

ఆంగ్ల ఆసాన్ లేక ఆంగ్ల బోధిని

ఈ దివ్యమైన గ్రంథము ఇప్పటికి 250000 మందిచే చదువబడి నుపసద్ధిచెందినది.

3-వ సారి ముద్రింపబడినది. తక్షణమే ఆర్డరు పంపుడు.

2404

ఆంధ్ర ఇంగ్లీషు భాషలయందు ఎక్కువ ప్రావీణ్యముగల పండితునిచే పరిశీలించి వ్రాయబడినది.

ప్రతియొక్కరినర్థ ఒక ప్రతికనుండవలసినది.

80 దినములలో ఎవరైనను ఆంగ్ల భాషను గురుసహాయము లేకయే నేర్చుకొనవచ్చును.

ఇది ఆంగ్ల భాష మాట్లాడుటకును చదువుటకును, వ్రాయుటకును బాగుగా నేర్పును.

800 పుటలు గల పెద్దగ్రంథము ధర ప్రతి 1-కిర్రు 2-0-0.

ఆశాభంగము కలుగకుండుటకై తక్షణమే ఆర్డరును పంపుడు. తపాలు ఖర్చు రు. 0-8-0 లగును.

అపారమైన విషయము గలదు. ఈ పుస్తకము 250000 జనులచే ప్రసిద్ధిచెందినది. 800 పుటలు గలది. రెండవ భాగము సీమకాలిలోబైండు. శ్రీరాములవారి పట్టాభిషేకము శ్రీసీతాదేవి వివాహము మొదలగు 8 ఆఫ్టోకాపతములు గలదు.

ముఖ్యగమనింపు:— మోసముపోకుండుటకై మరీజిప్సెట్ లేడి శ్రేణు మార్కు వస్త్రకగుర్తు గల పుస్తకమును గమనించి తీయుడు. మోసపోకుడు. ఈ ప్రకటనయందు తెలుపబడిన ప్రకారము ఈ పుస్తకమును లేనిచో మోసము వాపసు పంపబడును.

టి. రాజగోపాలు మొదలియారు. 302, టంకశాలవీధి, మింటుపోస్టు, మదరాసు.

హైదరాబాద్ బ్రాంచ్:—హైదరాబాద్, టంకశాలవీధి, మింటుపోస్టు, మదరాసు.

స్థాపితం 1874

ఓరియంటల్

హెడ్ ఆఫీసు:— బొంబాయి

గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైవ్ ఆస్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

ఇండియాలో యిన్ కార్పొరేటుకాబడినది నిశ్చయముగా హిందూకంపెనీయే

1927

8కార్డు అభివృద్ధికి మరెయ్యక సంవత్సరము

ఓరియంటల్స్

672

ప్రజాభిమానము ఆభివృద్ధినింపినట్లుగా 8కార్డుమాపరచబడినది.

అభివృద్ధినిండిన నూతనవ్యాపారము

అభివృద్ధినిండిన నూతన ఆదాయం

1925 రు. 2,96,42,000 కు. 13545

1925 92,66,000

1926 రు. 3,91,39,000 కు. 17871

1926 1,05,88,000

1927 రు. 4,68,04,075 కు. 21418

1927 1,21,58,000

హక్కుదారలకచెల్లించిన మొత్తం రు. 10 1/2 కోట్లకుమించినది

ఫండ్స్ రు. 8 కోట్లకుమించియున్నది. బాగుపడగల పాలసీవ్ గలందరు ఆలవ్యముచేయక వెంటనేమాన(వ్రాయకోరడము

F. E. Vaid, Branch Secretary, Oriental Buildings, POST BOX NO. 8, MADRAS.

Bangalore Branch:—No. 1 South Parade Bangalore

Trivandrum Branch:—Trivandrum

BEZWADA SUB-BRANCH, BEZWADA.

TRICHINAPOLY SUB-BRANCH, TRICHINAPOLY.

కాలమునకు తగిన గ్రంథము!

వెల. 1-8-0.

నాయకానాయకులు కొనియాడునట్టి గ్రంథము!

గహస్థాశ్రమ గహస్థీములు

ఇందు లజ్జ, ప్రేమ, మోహము, విచారము, మానవ జీవితమందలి వింతలు, నిష్కేళముమార్గ మందలివిజయము, దంపతుల సంఘము, గర్భోత్పాదనకు ముందు నెమకలంకల విశేష విషయములు, యిచ్చాను గుణముగా సంతానమును పొందు విధము, శ్రీపురుషులలో నేర్పడు గొడ్డుతనము, గర్భధారణము లేకుండుటకు మార్గములు మున్నగు గల అపూర్వవిషయము లనేక ములు విపులముగా

ముగ్గు చర్చించి సులభతైలితో వ్రాయబడియున్నవి. మాద్యస్వల్పప్రతులేయున్నవి గనుక వెంటనే ఒక ప్రతికి వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు. రెండుప్రతు లొక్కసారిగా కొనువారికి తపాలా ఖర్చు లేదు.

రేడి 1559

వాసన్ పుస్తకశాల, 244, టంకశాలవీధి, మదరాసు.

4602

"వజ్రములు"

(పులుగుండం లక్ష్మీనారాయణరావు గారు)

ప్రాణము దీనుకొనుటకు మంచి యాపాయముయే దనిన వజ్రము నూరుకొనుట తొగట. ఈపదతి పూర్వముమంచి మనహింసాదేశకనందుగలదు అట్లు తొగినవారిసంఖ్యలూ శ్రీతే పెక్కులు. ఆశ్రీయమూడ వజ్రమునంటినారే. వారు మహాపతివ్రతలు. శ్రీతియ జాతిశ్రీలు, అనేకులు తురక ప్రభుత్వకాలములో వారితోటిదిక్కడ తమవద్దన్న వజ్రములను సర్వసాధారణముగా నుపయోగించుచుండిరి. ఇప్పటిప్రభుత్వమునందు వజ్రములు చాలనిబిబి కెక్కినవి అట్లు ఆని అధిక విలువగలది యైనప్పటికిని, వాటిని భౌగ్యవంతుల యింటిశ్రీలు కొనుచున్నారు. కాని, కొన్ని వారు, తమప్రాణపాత్యకు మాత్రము యాపయోగించుటలేదు. పూర్వముగల సంపన్నములు యిప్పుడులేవు. ఇప్పటి సర్కారువారు ప్రాణపాత్య చేసుకొన్నచో యూరకనుండకు. వారుచచ్చినవారి దొక్కచింపు తాడు. దీనికి ఆంగ్లేయులలో పోషుమూర్ఖు, అని అంటారు. మన ఆంధ్రులకు వజ్రములమీద మోహతక్కినది. కాని, మదరాసుకు దక్షిణ దేశమునందు శ్రీయ్య ముత్తమపుల్లెమ్మముక్కెరలోను, చెవులకు బెట్టుదుద్దులలోను సామాన్యముగా వజ్రములను వేసుకొనుచున్నారు. వీరిద్వర్తలకు సంపాదన కొద్దియైనను వారిని వేధించి, మనముకన్నవెట్టి వారిచే గొనిపించుచున్నారు. అందులకు వజ్రము యిల్లు సామ్యునప్పుడు మొగవారిని దుఃఖ పెట్టును, అదవారిని సంతోష పెట్టును. "వీటికి వెరలాట, ఎలుకకు ప్రాణసంకటము" అనునది యిదియే

శ్రీయ్య వజ్రము కొన్నప్పటినుండి నివాహారములు వుండవు ఆహారమునకన్న నిదురయే ధామాన్యముగానండదు. వజ్రము నల్లి రక్తముచే కాంతిహీనమగునట. ఇదివారికి యెవరు పువదేశించికోగాని, మొగవారికి మనకు తెలియదు, గాని దేశమంతట యొకటే జేలంపెట్టియెనది. శ్రీయ్య మంచముమీద నిదురించరు. నల్లి, మంచమునందున్నదని చెప్పినమాత్రముననే వారు అతి భయస్థులగుదురు. దానిమీద పడుకొనరు. వజ్రము కొన్నప్పటినుండి, భూమిమీద చాపవేసుకొని దానిమీద నిదురించెదరు. వారికి చిన్నప్పటినుండి అట్టి అభ్యాసము లేనందున, 'అలవాటులేని అపు పోష నముచేసిన చూతిమీ సాలు కా లినవి' అనుచందమున అటు యిటు బొద్దుమందురు. నిదురలేక రాత్రి అంతయు బాధపడుచుందురు. కాని, వారి భర్తలు, "యిట్టి కష్టములు మీ శేల!" అని అడిగినచో, దొంగకు లేడుకుట్టినట్లు; 'వైకమాత్రము బాధలేనట్లు నటించుచు, అతి గంభీరముతో చిరాకుబొంది, "మాకేమీ బాధలేదు." అని చెప్పుదురు. మొగవారైన వారికిరాడ రెండువిధములైన కష్టములు గలవు. అందు మొదటిది యేదనిన; వజ్రము దాని బిగింపునుండి జాబోయినచో డబ్బు వత్తమైనందులకు చింతిల్లుట. రెండవకష్టము యేదనిన, శ్రీయ్యవద్దనుండి చోరులు అపహరించుకొండ వారితో పాటుగ నీ దుగూడ లేయి అంతయో జాగరముచేయుట. అందుచే యీ రకవృత్త రవ్య యింటవుండుటచే, మనశ్శాంతి యేమాత్రము లేనందున ఆరోగ్యముగూడ చెడుచున్నది.

మొగవారైన మనకు యిట్టి దుఃఖములనుండి తొలగుటకు యొక వైమార్గముగలదు. అది యేదనిన మన శ్రీయ్యకు విద్య బాగుగ నొసంగుటయే. ఎప్పుడైతే మనము, మన శ్రీయ్యకు ఆత్మ రక్షానము పూర్వముగా గలిగించెదమా దత్త గామే మన దుఃఖములు దొలగును. అప్పుడు మన శ్రీయ్య మాలమునే గొప్పవజ్రముగా నెంచెదరు. అప్పుడు మన శ్రీయ్య వజ్రమును ధరించిన న, ధరించక పోయినన, వారు వజ్రమువలేనే నిర్భలముగా నుందురు.

'వజ్రము' అను పదము యేమిటో యింతవరకు మనశ్రీయ్యలకు బోధపడినట్లు గాన్పించదు. వారికి తెలిసియున్న యెడల వారి భర్తల మనస్సును కష్ట పెట్టరు. వజ్రమునుగురించి యొక కొంత జాతము.

హిందూదేశములో వజ్రములు చాలకాలమునుంచి దొరుకుచున్నవి. అనాదినుండి, దక్కను దేశములో వున్న 'గోత' కొండ' పర్వతము వజ్రములకు ప్రసిద్ధి సృష్టియందు దొరుకునప్పుడు మనము చూచు వజ్రమునంత కాంతిగల్గియుండదు. యంత్రములమీద ద్రిష్టబుచేత వజ్రమునకు కాంతి పాచ్చునున్నది, వజ్రము కొండలయందు దొరుకుటచే దీనిని అనేకులు ప్రస్తుతుమూడ, యొక రాయగా భావించుచున్నారు. దానికి కారణమేమనగా దానికి గల అధిక మేనబడునే. సామాన్యమైన బొగ్గు సృష్టియందు ఉత్పన్నమైన సులేను వెండివజ్రమునున్నది. వజ్రము బొగ్గుగాని జేరొందు పనునగాదు. సృష్టియందు యెంత విచిత్రముగలదో యిందుచూడదగు. భగవంతునిని దర్శమునకు వేరొక్క ఉదాహరణము అక్కరలేదు. బొగ్గు, సృష్టియందు మూడుదశలను జెందుచున్నది. ఒక దశయందు గనులనుండి తీయబడుచున్నది; ఇది "రాక్షసిబొగ్గు." రెండవదశయందు

దు నల్లని పలకలవలె దొరకుచున్నది. దీనికి అంగ్లేయులలో 'గ్రాఫైట్' అనియెదరు. దీనికి సామాన్యముగా పెనపట్టు తయారు చేయువారు వాడుచున్నారు. మూడవది, ఈరెంటి దళలకన్న ఘనమైనది. ఆదోజము. కావున యీ మూడవది లను జేందుచున్న వస్తువు బొగ్గుగాని జేరుగాదు. ప్రస్తుతము పా శ్చాత్యులు వజ్రమును తయారుచేయుచున్నారు. బొగ్గుగా యినుమును కడగబెట్టి అందు బొగ్గుజేసి పల్లారనిచ్చు సమయము నందు, యంత్రములపహాయముచే యినుమును యొక ఘనమైన సిలికా జెచ్చుచున్నారు. అట్టిసిలికా జెచ్చినప్పుడు చిన్నవజ్రము లు తయారగుచున్నవి.

వజ్రములు వాటికాంతికి ప్రసిద్ధి. దినకరునియొక్క, ఒక కిరణము మూతమే వానిమీద పడినచో గాఢగ్ని చెందిన కణములవలె ప్రకాశించును. అందు చీరబడిన కిరణము వజ్రము యొక్క అనేక ముఖములచేత తిరుగబడి బిగ్గివలె ప్రకా శించుచున్నది. వజ్రము యేద్రవములోను కడగదు. కాని విద్యుత్ చక్రిచే విభాగింపబడుచున్నది. ప్రాచీనవాయువతో గలసి, శ్వా సబంధము గావించునట్టి బొగ్గు పులుకు వాయువు తయారగు చున్నది. ఈబొగ్గు పులుకు వాయువు వృక్షములకు ఆత్మవశ్య కము. ఈవాయువు భూలోకమునందు తేనివో వృక్షములు బ్రతుకనేరవు. ఈ ఉదాహరణములచే వజ్రము బొగ్గుదప్ప జే కొందుననువు గాదని స్పష్టమగుచున్నది.

ఏ విధముగానైతే బొగ్గు స్పష్టమందు యొక యున్నత దళము పొంది వజ్రమగుచున్నదో అట్లులే యొక స్త్రీ తన శిల ముచేతనే కిరీపాండ గలుగుచున్నది. కాని అభరణములగు ధరిం చుటచేత గాదు.

శ్రీమత్ వాల్మీకి రామాయణము

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము అరుకాండలు యెడమవైపు పుటలలో స్తోకములు, కుడివైపు పుటలలో ఆంధ్ర శాస్త్రర్య ముగ ముద్రింపబడినవి. ముద్రిత కిత్రాకలైందు చేయబడినవి.

బాలకాండ	1-8-0	సుందరకాండ	2-0-0
అయోధ్యకాండ	2-8-0	యద్ధికాండ 1 వ భాగం	2-0-0
అరణ్యకాండ	1-8-0	దిటో 2 వ భాగం	2-0-0
కిష్కింధకాండ	1-8-0	వన నుందరకాండ	0-10-0

ఆంధ్రభారత రత్నములు	0-10-0
మునుకుప్పడి లేక రహస్యక్రయము	1-0-0
అష్టదశరహస్యములలో పది	0-10-0
రామకృష్ణ పరమహంస జీవితము, 610 ఉపదేశ వాక్యములు	0-10-0
భగవద్గీత-రామాయణ భావ్యప్రకారము, ఆరము గలది	1-0-0
పత్రికతో మాహాత్మ్యము	0-6-0
అశ్వమందారు స్తోత్రము-టీక, విశేషార్థములతో	0-12-0
అత్యయెరుక	0-2-0

శ్రీమత్ పండిట్ జి. లక్ష్మణాచార్యులవారి ఉపన్యాస సహిత గ్రంథములు.	
భగవద్గీత-టీక, విశేషార్థములతో, కిత్రాకలైందుడి	2-8-0
టిటో సాధారణలైందు	2-0-0
టిటో (ఆరవములో)	2-0-0

భాగవతసారము	1-0-0	అశ్వారాచార్యులచరిత్ర	1-4-0
ముకుందమాల	0 8 0	భారతకథలు	5-0-0
డిటో (ఆరవములో)	0-10-0	అమల నాడిపిరాక్	0-8-0
తిరుప్పావై (కిత్రాకలైందుడి)	1-8-0		
డిటో రాశర్ లైందుడి	1-0-0		

శ్రీమత్ తచ్చూరు - శింగరాచార్యులు బ్రదర్సువారి సంగీతగ్రంథములు.

స్వరమంజరి	0-5-0	గాయకపారిజాతము	1-4-0
సంగీతకళానిధి	1-4-0	గాయకలోచనము	5-0-0
గాయకసిద్ధాంతము 1వ భాగం.			2-0-0
డిటో 2వ భాగం.			3-0-0
గానేందు శేఖరము	3-8-0	భగవత్సారము	0-4-0

వి. పి. పి. కె. కృష్ణ ప్రత్యేకము.
మాపెద్దకాటలాగు కోరినవారికి ఉచితము.
తచ్చూరు, నరసింహాచార్యులు,
శశిలేఖా ఆఫీసు, గానోల్లాసిసికాల,
2, తంబునాయకపేటి స్టేషన్ బజారు పోస్టు, జి.టి.మద్రాసు

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రూ. 1-0-0 వై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను. గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి.

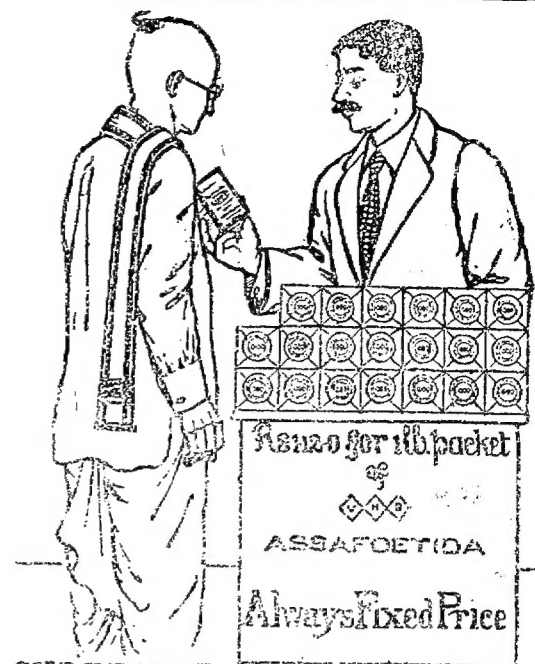

మా V. H. R. మిస్త్రి యింగువను

4163 కొనుట యన
మీ ఆహారపదార్థములకు
కమ్రదనము గలిగించి,
మీరొనర్చు విందులను
కయప్రదముగాకొనసాగించు
టయే అని గుర్తెంగుడు.

ధర 1 పాను పాకట్ 1-8 1-12-0
1/2 " " 0-15-0
పోస్తేజి ప్రత్యేకము.

4168

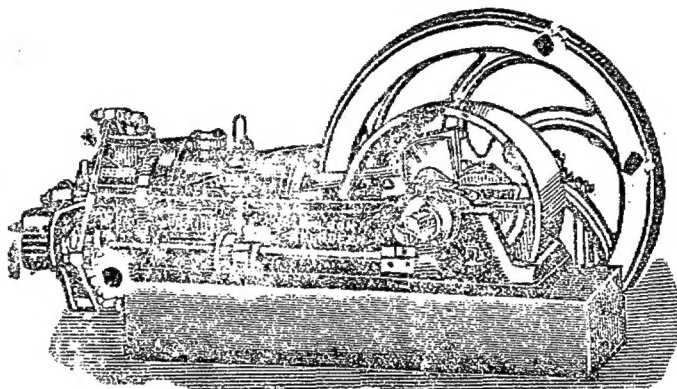

SOLE IMPORTERS,
VARJIWANDAS HIRJEE & CO.,
34 GOVINDAPPA NAICK ST. MADRAS.

ప్రసిద్ధికెక్కిన విల్సన్ క్రూడాయిలు యింజనులు

సులభమైన మెకానిజమ్.

వేపరైజరులేదు త్వరలో స్థాపకును.

మద్రాసు రాజధానికి సోలు ఏజెంట్లు

యెంవైరు యింజనీరింగు కంపెనీ, 308, లింగిచెట్టిపేటి, మద్రాసు.

బ్రాంచిఆఫీసు, బెజవాడ.

ఎంవైర్ ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అన్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ బొంబాయి

1548 1928 ఫిబ్రవరి 29 వ తేదీతో అంత్యముగు నవత్సరమునకు

నూతనవ్యాపారము	రూ 1,16,00,000
ఆదాయం	54,95,000
ఆస్తిమొత్తం	3,15,64,000

మించియున్నది.

బోనస్

హాల్ లైఫ్ పాలీసీలమీద 1000 కి- రూ. 75 చొప్పునను,
ఎంహోమెంటు పాలీసీలమీద 1000 కి- రూ. 60 చొప్పున నిర్ధారణచేయబడెను.
ఏడాదిగడచినకొలది, దీనినభివృద్ధితో యితరఇండియన్ లైఫ్ ఆఫీసులుమించజాలకున్నవి.

గ్రామోఫోను

ఆర్గన్

హార్మోనియం

గ్రామోఫోను సింగిల్ స్ప్రింగు	రూ 35 మొదలు	రూ 80 వరకు
గ్రామోఫోను డబుల్ స్ప్రింగు	రూ 50	రూ 300
పోర్ట్ బుల్		
గ్రామోఫోను పోర్ట్ బుల్ ఫోనెటూరు	50	165
హార్మోనియం సింగిల్ రీడ్	15	40
హార్మోనియం డబుల్ రీడ్	30	200
ఆర్గనులు బొంబాయి పూటరీ	100	అంతకు వైనగలదు

వివరముల గల క్యాటలాగునకు వ్రాయుడు

Manufacturers of Musical Instruments

10, LOWER CHITPORE ROAD, CALCUTTA.
P 83C Ashutosh Mukherjee's Road, CALCUTTA

4712

బేజిక్ వెంట్రుకలు రాలిపోయేటట్లు చేసేపాడి లేక మిగడ

అనేక సంవత్సరముల క్రిందటనుండి మన హైందవ స్త్రీలు దేహము దంతటను వెండ్రుకలు దుట అనారోగ్యమునియు రోతయనియు చెప్పుచుండురు. అయితే యిదివరకు ననేక ఉపాయములు కనిపెట్టిన్ని బాధను కలిగించెడివిగా నుండినవి. వెల నరసముగా తయారయినటువంటి మార్గములు నపాయకరము లైనవి. తాత్కాలపు శాస్త్రజ్ఞులు యిటువంటిమందును నింతవరకు కనిపెట్టలేదు.

బేజిక్ డెపిలేటరీ, మందుల మాపులందును, బహులలోను లేక న్యాయముగా మార్కెట్ లందు హ్యారిస్ లిమిటెడ్, వాటర్ లూ, వీధి, కలకత్తా.

మీరు ఒకసారి నువయోగించిన, యెల్లప్పుడును నువయోగింతురు.

4795 మారిస్ అండ్ హరిస్, 151, నుంకరామ తెట్టివీధి, మద్రాసు.

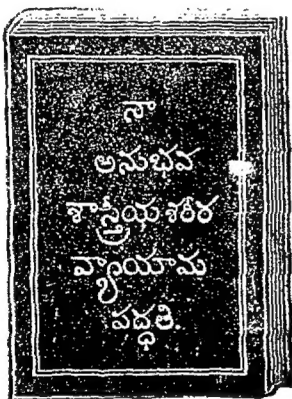
ఉచితము.

ఉచితము.

అందఱకు నుచితముగా బంపబడును

3298

ఈ గ్రంథమునందు శరీరవ్యాధులను విషయములు పూర్తిగావర్ణించబడినవి. ఇందువారయొక్క యుక్తాశయ్యల యొక్కయు, పెక్కువధులను దూచించుచున్నట్లును లుగూడ కలవు. దీనిని చ ముగముగ వ్రాసిరిని శాస్త్రాధ్యాయుడగు మి థియాగూ జోధకడ గు

డు. ప్రతిభారతీయునకును దీని జదివిన మాత్రమున శారీర త్యాసమును శరీర వ్యాధులను వర్ణించు కలిగి తీరును. నిహా ఖర్చుకు మాత్రము రు 0.2-0 రెండవారు కంపెనీరేని యా గ్రంథము వెంటనే పంపబడును. దీని మీదేని యాత్రయందు వ్యసంతముగ మార్చుగలిగి తీరును. ఈపయము పోగట్టుక వడుకె. ఈవిషయము మీది ప్రయోగమునందుండగనే తెలుసు ప్రాయము. దీనిజదివి అయ్యరాశోగ్య బలములనుపొందుదుర నాత.

ప్రాధికారం. డి. కృష్ణారావు అఖిల భారతీయ శరీర వ్యాధిమూర్తదర్శి పోస్టు బంపకగూడి, నెంకరూకు. (పిటి)

ప్రకటన

అష్టాదశకుష్టురోగ నివారిణి

(గుణములేదని రుజువుచేయువారలకు రు 500 లు బహుమానము)

బ్రతుకుపై రోతపుట్టించునదియు, సంఘమునందీ దూర కుని జేయునదియు నగు యావీర్యమును కుష్టువ్యాధిని కా నియమును కఠినవత్సము వగయిరా నిర్బంధము లేక స్వక మాల్యమున కచిరకాలమున నిశ్చేదము గావించు నీయో రాజమే ప్రప్రథమమునని మాప్రాంతములవాడుకలన ప్రఖ్యా తివదసి ప్రకటనావసరములేకున్నను పరిచయగోకుల ప్రోద్బు తున కొద్దిరోజులే ప్రకటించబడును. త్వరపడుడు. పర్యవ్యా ధులకు నుండు లివ్వబడును. వివరములకు క్యాటలాగునక ప్రాయము.

“నుండలమునకు పరిపడు పెద్ద డబ్బా రు 10.0-0 20 రోజులకు పరిపడు చిన్న డబ్బా రు 6.0-0.”

(ప్రాప్రయటరు) వై. వెంకటరత్నం నాయు 8450 శ్రీరామాశ్రమం గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (తూర్పు గోదావరి.

వివాహము

2 వేశ్యలు

(ప్రాధికార రంగనాయకులుగారు ఆశ్చర్యపడ్డ)

శ్రీ వీరేశలింగం పంతులుగారు మరణించి యింకను పది సంవత్సరాలైన కాలేదు. ఆ వ్యవధి, ఆ యన కారణ జన్మస్థానము, ను ప్రసిద్ధ యాం ద్రప్రతపము రాజమహేంద్రవరమునందు, నిర్మముగా వనే కులు తమ వివాహములందు, వేశ్యల వృత్తినధిల జరిపించుచు న్నాడు. శ్రీ అన్నపూర్ణాదేవి దేవీవటులు, శ్రీ గాంధీమహాత్మ్య దుండగనే స్వరాజ్యవాదు లిట్లు, అసంగతిముగఁ బ్రవర్తించుచుండి, పంతులుగారు మరణించినపిమ్మట, వేశ్యలను జహూక రించుటందు మన విద్యాధికులు పోటీపడుచుండుటం దాశ్చర్య మేనున్నది?

పెండ్లిసంఘములం దెంచుటకు వేశ్యలను మనవారు తెచ్చుచున్నారే! వేశ్యలులేనిచో, సభాసమయములందు, ఊరే గింపులందు, తమ గౌరవమునకు తగినటులు, తమ అట్టహాసము న కనువలనలుల ప్రజలు, వేశ్యకులు రారేమాయను భీతి మొ దటికారము. రెండవది, వేశ్యలున్న దర్బాగానాయనను శ్రమ అంతియేకాని, వేశ్యలపై మరుగుగొనికాదు. వారున్న పెండ్లి కార్యమునకుమేలు, నాభముకల్లుననియు కాదు. పెండ్లిచేయిం చు నెత్తదారులు సాధారణముగా వయసుమించినవారు. అధి కు లట్టివారు కొంతవరకు మొరటుపర్థతులకుండెదినవారు. ఏని న, కొంతమే మెప్పుననము చెల్లించునన, బ్యాండు పన్నాయిలకుమారు, వేశ్యలనే దెత్తు.

ఈ పెద్ద టిలుల ప్రేక్షకులగుూర్పి, బి.ధువులగుూర్పి, సాధారణ ప్రజలగుూర్పి తక్కువభిప్రాయము కలిగియుండుట వ్యాధుమా? అవసరమా? వారికథలుచెట్టింపిన పెండ్లిడ్డ నిచ్చు జనుకుంటే బోగమ మేళముల కెక్కుడుప్రజలు ఎచ్చు చున్నారా? వారికథలు చెప్పుప్రచారమునకురాని పది ఎన్ని రచులక్రితమే వేంకటాద్రి ప్రజలు వివిధగ్రామములనుండి పెండ్లి యొక్కనముల కొచ్చునుండి. మంచినప్పాయి పెట్టియచో, ఆ పెండ్లిసభలకు ప్రజలురారని యేక తమ యనుభవమునుండి తెల్సలరు? ఉత్తమము బ్యాండు పన్నాయికల్పిన యొక్క నిమలకు ప్రజలు నిండుగా వచ్చులేదా? తునకు ముంసా నామాప్రేక్ష్యో కలకాలాద్రిప్రజలు ఎచ్చుమిండ మామునీ యున్నాము. అట్టిచో బోగముమేళ ముననే ప్రేక్షకులు సభి లకు వచ్చెదనను వారము విధ్యావాదమేకదా? ఇక పెండుల క్రిమేళములవరకు? బోగమువారు మన యుండ నుండుండు శ్రీకంఠే సాగనైనవారినియ? వారికంటే యందకత్తె మన గృహములందు కలరే! వారికంటే యాగోగ్యవంతులు నుఖప్రాయము కళకళలాడువారును కలరు! ఇక శ్రీమతి పెం డ్లిసమయములందున్న సభ కళకళలాడును. ప్రజలవృద్ధయు లు వికసిండుచున్నచో బ్రాహ్మణపద్ధతి ననులించుచో ఉత్త ములగు అందముకలిగిన ఆదర్శబాయులైన ఉత్సాహముకలిగిన సంసార యువతీమణులే సభల నలంక రింపజేయుట మరింతయుత్తమము.

పోనీ, ఈకారణముల నన్నిటిమించి, బోగమువారే కావలయు నని పట్టుపట్టిన, వారి మేళములద్వారా కల్లుపచ్చులైన గమ నింపవలయును గదా! మొదటిది, వివాహము జరగవనది ముఖ్య ముగాయొక కారణముకొరకై గదా! పురుషు డాశ్రీశోధకే, తన మానవత్వమును గడుపుటకు, శ్రీ యొక్క పురుషినితోడనే తన శ్రీస్వమును గడుపుటకుగా నైయున్నది. అట్టియెడ, కొంత విధానముల కాదర్శప్రాయముల ప్రజలే? అంతయు ద్వారా వివాహమును జూరదమొనర్చిన, బిడ్డలుకల్గిన, యోగ్యులగు, పెద్దలు (స్త్రీలు, పురుషులు) అట్టివారు పెండ్లిసమయములందు పూజ్యాలు కాదగినవారు అందుకుబదులు, దినదినము, గంట గంటకు, పరపురుల నుఖపెట్టు స్త్రీలు, భర్తలకొరకెస్త్రీలు వివాహమైన పురుషుల కెడగొట్టుటే గమ్యస్థానముగా గల్గిన స్త్రీలను, లగ్నకాలముందు, పెండ్లియొత్సాహమును బోందు, సంతి, సభలసమయమున, బంధువులతో సల్లాపములాడినలసిన యెదురుకోలు సమయమున, పెద్దలుగా, ఆకర్షప్రాయముగా, ఊహితి మేనకులుగా నుండు పేటికాయామా? మనజేము నీతి, సావిత్రిలకు నెలవగుచో, మనప్రజలందు వివాహము వని త్రమగుచో, మనస్త్రీలు ప్రతివ్రతమాచరించుచో, బోగమువారిని వివాహసమయములందు తెత్కలదనివ్వవచ్చునా? బోగ మువారి పాత్రే లెక్కడగుచున్నవన్న, మనకు ఏకపత్ని వ్రతము, పాతివ్రత్యముపై సభివాసములేదని, మనకు స్త్రీలన్న ప్రేమ గౌరవములేదని, మనకు వివాహము నిజముగా ముఖ్యముగాదని యే తోచును. ఇంతదుర్భాగ్య పుష్టికి మనముదు లింకను రాలేదు. కాని, మన వివాహపు మూలసిద్ధాంతముల పూర్తిగా మనప్రజ ల కింకను, పంతులుగారు, మహాత్మ్య దింతవర కెన్నిపాట్లుపడి నను, తెలియలేదనియే యుప్పుకొనవలెను.

రెండవది, యువకులు, బోగమువారి, బావల పసంకుల జూచి, వారిపాట్య లోక్యకనగాంచి, వారు దగ్గరలో నందు బాటులో నుండుట గమనించి, వ్యభిచారమునకు లొంగుచున్నా

రు. ఏయూరపెండ్లి బోగమువారిసహాయముతో పూర్తియ గునో, ఆపూరి యువకులు కొంతధనమును వ్యభిచరించుటకై, పిమ్మట తగిలినవ్యాధుల నివారించుకొనుటకై, వృధాచేయు చున్నారని, ఆయాపూరుల పెద్దలకే తెలియును. అట్లయ్యును, పదేపదే వేశ్యలగొనివచ్చుటనలన యంత యన్యాయము. తాము గ్రామ సాంఘిక కట్టుబాటుల కొనగచ్చుచున్నది మనపెద్దలు గమనించుటలెదు.

మూడు, వేశ్యకాతివారు, వ్యభిచారవృత్తిమని, వివాహ ముల జేసుకొనట మంచినది మనవారందరు వాదించుచున్నార. ముత్తులక్ష్మమ్మ దీనివిషయమై గొప్పయోధ్యమును నడపు చున్నది. క్రిందటివర్షము నేను రెండువ్యాపకులను దేవదాసీ లను తీర్చివై వ్రాసెతి. కాని మనముట్లు బోగము మేళముల తెప్పించుచున్నంతకాలము, దప్పిటుల వేశ్యలపై ఖర్చిదనంత కాలము, వా రెండులకు తెల్వతిక్కువతో వివాహముల జేసికొం దుక? కాని, మనపత్రికలందుగాని, సాంఘిక సంస్కారసభి లందుగాని, కలవభిలందుగాని, వేశ్యలమేళముల వలదనవాదమే యదృశ్యమైనది కారణమేమి? విద్యాధికులు తమనిస్సత్తువను, తమయోదోహ నిస్సహాయత్వమును కనగొనిరా?

కర్తవ్యము

వేశ్యల మేళములను ఆపుట విద్యాధికుల ధర్మము. చదు వునున్న పి.డి.మారులే వేశ్యలను కావలెననుచున్నార. అట్టి వారికి వారిన్నే హితులు దైర్యముతో మంచిబుద్ధి, మంచిచారి ని చూ పెట్టవలయును. తన ఉమారుని పెండ్లి మచ్చటగాచేయవ లెనని మరీయు తిలితెలుడలకు వేశ్యలకంటే వారికథలు మచ్చు ట మరిపేముల నెక్కుడుకల్గించినని బోధచేయవలెను. తుండీక ధనులెవ్వయు నపయోగము లేనిచో విద్యాధికులైనవారట్టి వివాహములకు పోగడవననిశ్చయ మేర్పరచుకొనవలయును. ఆతయను సాగనిచో వేశ్యలపాట్యము జరుగునవ్వదా సభలను నడలి వరకచోట ఆపెండ్లికి సంబంధించిన సన్నాయిపై రా మేళముల కత్తాసాము ప్రదిర్వయవకాళ మీయవలెను. ఇది యు నాగనిచో తలపెంచుకొని యవారకండక వేశ్యలవలనకల్గు దురాగతములగుూర్పి కఠినముగ నవనన్యసింపవలయును. ఈ వనలలానగ్గుల గులభిముకారు. నాకుకల్గిన యనభవముద్వారా నీ యా మాగ్గుముల కనుకొంటిని. బావమరిది పెండ్లికి బోగ ము మేళమువచ్చెను. నూడదని యువవ్యాసముసగి పోటీగా పాటకచ్చేరిపిపగా చెప్పుప్రజలు మా సభకురాగా బంధు వుల కొవపడి తిట్టుమునలిదిరి. పెద్దకునుచూరని లగ్నమునకు వేశ్యలండగా పోననినండులకు తంటాయికల్గెను. కాని విజయ ముతో అమ్మతెలుగు యువకులు వేశ్యలన్న సభలకు వెళ్ల నిరా కరించిరి. తీర్మానముల వాసివేముల సభిలందివనయము చచ్చింపమానుల యోగ్యమున విషయముకాదు. ప్రతివత్సరము వేశ్యలకుల పెండ్లిండ్రంఖ్య చెప్పుచున్నది. వేశ్యలవలన చెడు యువకులసంఖ్య చెప్పుచున్నది. విద్యాధికులు చచ్చిన వారివలే పడియుండుట ధర్మముకాదు. కార్యకంకణము కట్టు కొని ప్రతిచోట ప్రతివివాహసమయమునందు ముందుగా మే ల్కొని బోగముమేళముల రానియకుండా పట్టుపట్టి పాతివ్ర త్యమును నీరిని దృఢముగా హిందూ సంఘమునందు నెలకొల్పు దురు గాత?

కౌన్ తియేటరు

1928 జూన్ నెల 16 వ తేది శనివారమునండి 19 వ తేది మంగళవారమునకు రోజుకు రెండుటలు సాయంత్రము గల 6-15 రాత్రి గల 9-30-ని మదన్ థియేటరు లిమిటెడ్ వారు పాలీసీయలులో నూతనమైన

“స్నోన్ ఇన్” “స్నోన్ ఇన్” (వ ద ర్శిం కు రు)

అందు దైర్యసాహసులు అలీరే వాల్టర్ విల్లర్ అంత్స్ మువరతు కడురమ్యముగా నుండును.

నేటిరాత్రి నేటిరాత్రి

1, 2, 3 భాగములు మ రి యు,

“బనర్ కీటన్” అను మంచుగడ్డ ముఖము గలహాస్యకును 2 రీల్సు హాస్యరసము కడునవ్య పుట్టించును

“ది గోట్”

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway tare Certificate on 2 annas stamp. Apply Fo:—Central Telegraph College, Nai Sarak Delhi.

ఆంధ్రుల సాహిత్య మహాజననభ

కారెంపూడి

(శ్రీ) అక్కిరాజు నిత్యానందశాస్త్రిగారు

స్వాగతపద్యాలు

1. భారతీయుల పీఠత్య పాటవము
ఆంధ్రులందును గలదని అహ్మదుడు
వ్యక్త పరచిన పీఠల తేజమును
జ్ఞాననిధులార! మీకిదే స్వాగతము॥
2. భక్తవిరహచాతూర్యమై ప్రాణములను
త్యాగమొనరించి ఆంధ్రులు పీఠపదము
అగ్రవంతులు చేసిన యట్టివోట
జ్ఞాననిధులార మీకిదే స్వాగతము॥
3. రసవిదుడు సిద్ధుడైన నాగాధ్యక్షుడు
వాన మొనరించి పూరితము చేసినట్టి
పుణ్యభూమిని కల్పాటి సేవయందు
జ్ఞాననిధులార మీకిదే స్వాగతము॥
4. శ్రమను దలపక మనవాద్యయోధివృద్ధి
గలగమార్గములను విచారించుకొంటు
ఆశ్రయొన్నతితో సమావిష్టులైన
జ్ఞాననిధులార మీకిదే స్వాగతము॥
5. పద్య మల్లినమాత్రాన పండితుడు
అక్షరవిశోదమున్న చాతూర్య నుకవి
ఇట్టిదుర్లభ బాపంగనూడినట్టి
జ్ఞాననిధులార మీకిదే స్వాగతము॥
6. ఉన్నతోన్నతభావకు లాత్మజులు
పూర్వ లాభించియున్న విజ్ఞానమునకు
ఆంధ్రతనబూను మన ఆంధ్రదేశముందు
బుద్ధిబాధ్యమెదిలె విద్యాంకులార॥
7. కళలనశిష్యులె శిష్యులు లభుగలట్లు
విద్య లభగను కాస్త్రము లస్తమించె
భృంకమొందిన పద్యమే సర్వమయ్యె
తేపు మో ఆంధ్రీ విజ్ఞుల నీడునురుల॥
8. దృష్టమైన మహాద్భుత భక్తములను
ధిక్కరించెడు సంఘసంస్కర్తలంట
వదలలేరట నన్న యాద్యపథకుల
నీతనూభవు లో ఆంధ్రీ యెంతవారు.
9. వంశదేశకాండో మహారాష్ట్రభవుడో
ఘోరరీయడో నడిపించ వలెనుగాని
స్వయముగా నడచుటెట్లును చింత తరుచు
నీతనూభవు లో ఆంధ్రీ యెంతవారు
10. దేశగౌరవమును పరిపింపినట్టి
కాస్త్రపరిశోధనములెల్ల సమసిపోయె
భావపరిణామిండి దృక్పథము మరల
దొరక గారడి అక్షరమెరియెట్టి.
11. కల్పకొరమువోలిన కావ్యమొకటి
పద్య మల్లనులక్షణ సార మొకటి
చదివినంతనే కవిత ఆవిర్భవించు
కొదవ యేమిటి పొందిత్యపటిమ ॥ంక?
12. పూతచరితుడు వాల్మీకినుండి వెదలి,
కవిత పూర్వకస్యమునగన్న దేశమందు
వారకాంతల ఓన్మరసము ద్రావ,
కవిత వికసించునన్నార బుద్ధిమాలి
13. ధనికు లాసగడి బహుమానములను గోరి
సంకోచించక ఆశ్రయసామ్యమందు
శ్రీలమన్నార, బుద్ధు లుపదేష్టులయ్యె
ఆత్మకేతుల వన్నిట మంటగలిపి.
14. కాస్త్రములు ముట్టుకొను మారముగదోలి
నాద్యయలోకశాపేక్ష దళిమవేసి
వేదవేదాంతసరణు లుపన్యసించి
బుద్ధులు వెదలిరి దేశము మధురించ.
15. భర్తరచిన ఉత్తమవిద్యలగ
భావనాపాటవము పక్షిగామయ్యె
జగమునకు శ్రేయమునుగూర్చు క్తి సమక
దొరకనక్షరమెరియెన్దవిద్యకి
16. భర్తపరలార! పీఠతేజముందు
ఈయన ధూలములము హుతమొనర్చి
కందు ధన్యులు దీనికి చరితయందు
అధికతమైన విఖ్యాతి గలగవేసి॥

అది సూర్యకాంతివలె ప్రకాశమును కలిగించి

ఈ దేశమున కలుగు శీతోష్ణ బాధలనుండి చర్మమును గాపాడును.
కోబ్రా పాలిష్ బహుకాలముగ నుండి వాడుకలో వచ్చుచున్నది.
ఎన్నో పాలిష్లు పుట్టిపెరిగి గిట్టినవి. కాని కోబ్రా ఎప్పుడును
ఆదరింపబడి వచ్చుచున్నది. దీనికి కారణము:— ఇది ఆడంబరము
లేకను, సులభముగ మరికిని పోగొట్ట గలుగుటయు, సుఖాధారము
నియ్యగల వస్తువులతో కూడియుండుటయు, తళతళ మెరయు కాంతి
నిచ్చుటయు కలిగియుండుటయే. ... 1

కోబ్రా

2250

బూట్సు రంగులు

తయారుచేయువారు

జె. ఆండ్ పాట్ లిమిటెడ్.,

వాట్ పోర్టు, ఇంగ్లాండు.

కవితాజిజ్ఞాన

(శ్రీ) శతావధాని కన్నెకంటి ప్రభులింగాచార్యులు

1. భారతముంత ఆంధ్రకరింతుమను
వ్రాయబూనిన నన్న యమఘ్నిలెల్ల
ఉచితకథలను వీటిదండగజాల
నింపి మాలము వికృత మొనర్చివారు.
2. సంస్కృత భారతముగొని చూచియునందుప్రధాన
భావము లో/లోనిది మధ్యమధ్యతమపిచ్చిప్రపంగము
లెట్లాచేర్చుచు? జీవము గూలదోసి శవరూపము
గూర్చిన నన్న యాదులు? జేసిన భారతోపకృతి
యేమిటిదో వివరించిచెప్పడి.
3. కొమ్మనామ తున్నకు పుత్రుడైనదేమి
ఉభయకవులకు ప్రియమిచ్చుడైనదేమి
యరిని గూలార్చి వ్యర్థకృతల శేర్చి
రిక్తిశాఖుడు చెడుదోవ లోక్తిశాడు
4. వాయుదుడగార వారికి తోచిపట్టు
మనము గుండోవ పరిశీలనము లేక
అవియె పరమప్రమాణము లంచు దలచి
ఆంధ్రులెయింట బుద్ధిబాధ్యమృగాద
5. అట్టిగ్రంథాలు వారలు వ్రాయలేని
ఆంధ్రులెల్లరు మూలప్రబంధములను
నియమయితముగ అభ్యయన మొనర్చి
పొందియుండురు నిజానపాటవము
6. అక్షరముల కత్తురాల్ నాగినికొనుచు
భావపరిణతి జెందక యేవోకొన్ని
మాటల న్నింపి గ్రంథాలు గిల్చినంత
కోర్కె కథ్యదయ మేమి గలగగలదు.
7. అన్ని కాస్త్రాలు కళంకు శిష్యములను
అంగములుకావ్యమునకని బుద్ధులుపలుక
అక్షరముల మెరియె కవితయనుచు
మరివిహిత పొందుచున్నాము మనము.
8. రసపమద్భుతమైన అనందపటిను
అనుగాసాధుమార్గోపదేశిని
కావ్యభువను సాహిత్యవిదులమతము
మారగాయల పద్యాలగొడవ యేమి?
9. కత్తి లేదట వృత్తి పూజ్యులుంట
రిక్ష గున్నట అక్షరమెరి గూర్చి
పద్యమల్లిన కవియట కావ్యమంట
యంతకన్న నుగలదె ఆశ్చర్యమెందు.

నవ యకావ్యం

నిజమైన ధాతు వృద్ధిమందు

(శ్రీ) గుళికయు, అమృతమును, బోలి, పిర్వవృద్ధిని
సరముల పలుత్యమును, కలగజేయును ఏకారణముచే గలిగిన
పిర్వ నష్టమును, నిలుపును. పలువురు ఉపయోగించి పొగడి
యొన్నారు. ఈదినమే మీరును, దీని నేవించుటకారంభించి
మీపోయిన పలుత్యమును మరల పొందుదు, జీవన సౌఖ్యముల
సభవింపును. మీవుత్తరములు రహస్యము నుంచును 25
నూత్రల కిసా 1 కియ 2/8 వ. పి. చార్జి వేరు.

ఆనంద బావాజీ ఆశ్రమం.

గవర్నరువేట, బెజవాడ, కృష్ణా, డి.

మోటారి కారనందు ముఖముగా
ప్రయోగము చేయగోరినట్లయితే
యీ నూనెను మాత్రమే నుపయోగిం
చవలయును మీ కాశన కవ
యోగించుటకు తగిన నూనె
యేదే. అన్ని చోట్లయందును

కరిగి మూయబడిన డెబ్బాలలో
బోసి అమ్ముడును. క్యాస్ట్రోల్,
మోటారిను లేయూరు కేయ
వారిచే వ్యాపింపబడినది. కాబట్టి
మీరును వారివలెనే క్యాస్ట్రోలు
ననుపయోగింపుడు.

అహస్విన సంఘాభ్యుత్పన్నైవశ్రీ కోలా కేశవ రెడ్డిగారి
స్వాగతోపన్యాసం

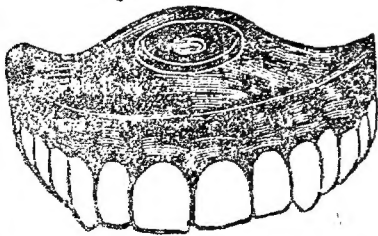
ఇక్కడ సమాజేశమైన విద్యాంసులకంచరికి, సేను వృద్ధులపూర్వకమైనవ్యాగతం సమర్పిస్తున్నాను. దేశాభ్యుదయానికి విద్యావ్యాపనం ముఖ్యసాధనంగా అందువల్ల విజ్ఞానసంపన్నులయినవిద్యాంసులు దేశానికి శ్రేయస్సును ప్రతిపాదించడంలో ప్రవృత్తిని పోషించవలసినవారై వున్నారు. ఈకర్మక్షేత్రములో ఈవిద్యార్థులను సందర్శించడంవల్ల ఇక్కడి విద్యా వ్యాపనంతో కొంత సబంధం కలిగివున్నవారు, ఆత్యంతమైన పంతోషం కలగుచున్నది. పూర్వం పరిపక్వమైన పేదలలో విద్యాంసుల సమాజేతాలు లోలోపకారాన్ని ఉద్దేశించి, విచారణలు చేసినట్లు నిదర్శనాలు కనబడుతున్నవి. వారు దేశాభ్యుదయాన్ని సర్వభావాలతో ఆరాధించారు. నల్లకాస్త్రాలను వ్యర్థించి అమేయంగా వికసించజేశారు. విజ్ఞానమునుమైన వాడ్యమున్ని నిర్మించారు. కల్యాణ గుణాలను ప్రతిష్ఠించారు. ఆర్థికానుగుణముగా విద్యాంసులు మానవలోకానికి ఉపదేష్టలు, దేశాన్నత్యం విద్యాంసులసాక్షరతమైవున్నది. అందువల్ల మన వాడ్యమయొక్క ప్రస్తుతస్థితిని దాని అభివృద్ధిమార్గాలను ఆలోచించడానికి సమాజేశమైన ఈసభను అవకాశించడంవల్ల నాకు కలిగిన పంతోషాతిశయాన్ని, మరివోకపర్యాయం వెల్లడిస్తున్నాను. సభ చేతచరితగా నుప్రసిద్ధమైన ప్రదేశంలో జరుగుతున్నది. ఇది వీరక్షేత్రం. ధర్మాన్నే సర్వంగా భావించిన కార్యంప్రవర్తించిన పరిశ్రమమిది. తిరిగిసేనుధర్మస్థితముదిగల విద్యాంసులు ఇక్కడసమాజేశమైనారని సేనుత్సాహంతుడైన వున్నాను. ఇందువల్ల ఈనడించుశ్రేణిలో అధికరితప్రసిద్ధికలది కాగలదని భావిమహాదయానికి నీటి కార్యనిర్వహణం చిహ్నాపనంకాగలదని సేను ఆశించుచున్నాను.

దేశక్షేమాన్ని భావించి ప్రయాణ సౌకర్యాలు లేవనితల
చక ప్రయాణము ఓర్చి సభకుదురు చేసిన మీకు, నేను పర్య
ట్యూరుయంతో తిరిగి స్వాగతం సమర్పిస్తున్నాను. ఇక్కడపరి
యర్థాలులల్లానూ భోజన సౌకర్యాలల్లానూ మాప్రయత్నాల
స్పృజనుగుతున్నా యెన్నో జోహాలు వుంటవని నాకులెలు
నును. అయితే ఉదాత్తాత్మ్యంలో ఇక్కడికివిచ్చేసిన మీరు
మా అంతఃకరణాన్నే ప్రధానంగాయించి ఈజోహాలను పరిగ
జేయచక ప్రేమభావంతో నాయత్నాలను సన్మానించగలరని న
మ్మకున్నాను. మీకు ఈస్వాగతాన్ని సమర్పించగల ఆవకాశం
దొరికినందుకు నేను చాలాఆనందిస్తున్నాను. ఈనా ఉద్యమం
విషయంలో ఆదరాన్ని మానీ దీనిలో ప్రవృత్తి వహించడా
నికి అంగీకరించిన శ్రీ ఉమాకాంత విద్యాకేళులను అభ్యుక్తు
లనగా ఎన్నుకొని, కార్యక్రమాన్ని (పార-భి-చి) సభకు జయ
ప్రసంగా నడుపవలెనని కోరుతున్నాను. కష్టాలకోసై ఉదాత్త
హృదయాలతో, మా ఆహ్వానాలను సన్మానించి సభకువచ్చిన త
రువాందరికీ నేను నమస్కృతు లర్పిస్తూ, మాభావాలనే ప్రధా
నంగా చూచి మాయించి విప్రచేయవలెనని కో
రుతున్నాను. మీరూ నానుజను తీసికొని విమినున్నాను.

డాక్టర్ జె. సి. మాడి, బి. ఎఫ్. హెచ్.
(బాంబాయి)

డైరీ ట్రాక్ నరహా

90 వాజాలాకోడు (గవర్న మెంటు ఛీఫ్ నమమువకు ఎగుట)
 4 మాంటుకోడు, మద్రాసు, 117 కోర్టుహౌస్,
 అక్రీనియన్ పీజిల్లో, కూడ నుండురు.

మద్రాసు
నందు భాయ
ముగానే కా
పురముండు
రు. నవనాగ
రికమునను
తగిన నీవి

గలవు. ఎత్తర్పికి మేషివరితో ఆరుర్బువడిపది.
మిల్టర్ ఆల్టర్జి (గవర్న మొంటానాను ఆఫీసరు)
సర్ కాన్స్టె. Kt., రావుసాహేబు ఎ. అయర్
సి. ఐ. జి. ఆనార్ (పెరిజెన్సి మేజిస్ట్రేటు, మద్రాసు)
వరి వర్షముండి యోగ్యతాన ప్రముఖును బహుసరివి.
సరిహా ఉచితం ఆహారా సమయము :
సావయం 7 గంట మొదలు సాయంత్రం 7 గంటలవరకు
చార్జి బుధునవచ్చి తెలుగుకొనవచ్చును లేక
ఉత్తమువ్యాధి యేర్పాటు చేసుకొనవచ్చును.

అక్కిరాజు నిత్యానందశాస్త్రిగారు

తెలుగుపద్యం

ఉపజ్ఞానావనులైన పరమగురుకు నమస్కారం.

అన్ని పదాల్లో పాదాంతయతి, దీర్ఘ పాదాల్లో మధ్య
యతి, పాదాంతయతి ఆంశ్యకమని, వలీప్రాసలు ఆశ్రధానమని
ప్రతిపాదించి, వలీప్రాసలు. ఆంశ్యక నియమంగా స్వీకరించ
డంకూ, సంభించేపాదాలను ప్రదర్శించి నప్పటినుండి, నన్న
యాయలు గొప్పపండితులు గదా, వారిమాగ్గ మనుషులించ నలసి
నదికాదా, అనికొందరు వివాదం చేశారు.

శ్రీ సఖ్యం లాభిపూజార్థం గ్రంథోన్మాదభిదర్శయే ||
(వైష్ణవరక్షిణి)

అని మరేళ్ళూ చాచులవారు చెప్పినట్లు, కీర్త్యరంగాని, గౌరవార్థంగాని ఈవారణసు నేడు ఆరంభించలేదు. సాహిత్యకేతన నీవిక మోపలాలందు క్రిమరేళ్ళూ చాచుల వార న్నట్లు; విజ్ఞానవిశుభ్యర్థం ఆరంభిస్తున్నాడు. ఎవ్వత్ర వాదాంత యితీ, దీర్ఘవాదాల్లో మధ్యయతీ ఆవశ్యకమని ఎల్లవాసలు శబ్దాలక రాల్లోచేసిన వై ఆప్రధానమొసని, అగ ఆవశ్యకంగా స్వీకృత మొప్పడు, దంపకచక్ర మాటూ, యతిధింగ నోసుం మొదలై అనర్థాలకు, సామ్యులై తున్నవి క్రతిహదితి మొది.

అక్షరము

అవునయ్యా! పరిప్రాణులు అనగపేతువులన్నాడు. అవి సాధారణము అనగపేతువులైతే కాబున్నావు. నన్నయ దిక్కు వారులవంటి ఆసాధారణములు అవి అనగపేతువులు కావు గనుకనే వారిరచనలు నిర్మూలమై పరిప్రాణులతో కలిసి జరుగ్నువి. మీరు చెప్పేది దిక్కురికపు పద్మక రుకు అస్య యనుండి కాని ఆసాధారణములు కాని అనిత బాగా

సమాధానం

చెప్పరున్నాను. ఆదిత్యునిపద ప్రలాపం. దీర్ఘ పాదాల్లా వాసిం
 ద్రియ (వికాంతస్య) పేత్యుఫలాలనిచ్చే మధ్యయతి, పాదాం
 తయతి సర్వక్ర పాదాంతయతి ఆపశ్యకమని నిరూపితమైంది.
 భారతవర్ష పద్యంలో, యూరోపీయ పద్యంలో ఇతివరిపాలిత
 మైనవిద్వం విరితిం. ఇట్లాటి నాతి తెలుగు పద్యంలో భ్రష్టుంకావ
 డానికి చాలా చోట్ల ఎరి సాపలు కారణ మవుతున్న వ
 న్నాను. అదిగాక ఈవలీ పాపలల, మానుగ మొదలైన
 పండ్లగం, గుంపుగం, మొదలైన పనికిమాక పేంబనిండుతున్న
 దన్నాము. ఈదోమలు నన్నయ లిక్కాబాదుల నండి దూరం
 కాలేదు.

(తేతాద్వాపర సంధిసద్ధకమహం, దీమాతాద్యపీత
 మాత్ర వ్రాత్య, (స. భా)
 నిర్మలదండము నిచ్చినాల్సినగతిని విల్లందమై యాడంన
 పృథ్వీధామి మానసంబున రహిత్యానంబు రెట్టింపద్య
 వ్యద్యుమ్ముండు....."
 జంకాంతర నివాస భిన్ననమతి సస్మతేనవైదిదే ని
 చెప్పంగుంటి శుతమధ్యమండు .....
 (తే భా)

యితరుగా నన్నయ తిక్కనల పద్యములు, మధ్యయుతి
పాదాంతయుతి లేకుండా, ప్రస్తుతమైన వన్నోకలవు. ఈక్రింది
ఉదాహరణలను శ్రీరద్యా శేషుల వాఙ్మయ పరిశిష్ట భా
ష్యంతా, శబ్దకాలపు కవిత్వముందరి, వ్యతిక్రమాధికరణము
నుండి స్వీకరిస్తున్నాను.

- (1) జనశాసన పేటకపమున గొనకొని కణ్డా శ్రమము
[నమక]
- (2) తగగ వివాహం బెన్నందగు నోకొయెన్నందునంగ
స్థియునాకను నొకొయెని యెంగోయెను నొగినిటనుందె
యము విజయదుక
- (3) గొనకొని విమనీయను శకంశలకుంబ్రియ నందనుండు
- (4) ఆయు దానియుక మతుమ నన్నవి బాయనిధర్మ
[మల మహిక]
- (5) ముదిలపగ సంసారం బలిచందల
- (6) మతిమాహింప నశక్యమై పవనముక మర్దితు
[రెండుక]
- (7) ఆమలిన తారకాప ముదయంబుల నెన్నను.
శుభీరుగా నన్నయ లిక్కనల పద్మాల్లో దండగ మా
త్ర దృష్టమవుతున్నవి. దండగ మాటలు పద్మాల్లోయే
నిండుతున్నదీ, ఇంకా కొంచెం పుష్టంగా విశద
నను.

३॥ శ్రీకృష్ణ ప్రాణదాతా యశ్వదామ్బాని భుజపే
 కమేజైతే త్రయోపుక్తాః పితరౌ ధర్మదానకే॥
 ౪॥ తిరగ జనకుఁడు, నన్ను ప్రదాతఁడును భయతాప
 యునుననగ నింతులకు మువ్వకొనినవైరి సుకుప్తు
 (నన్నయ)

శ్లో॥ అత్యమేధ సమాప్రచయ సత్వం చతులక్షాద్యుతం
అత్యమేధ సమాప్రాప్తి పత్యమేవివిష్యతే॥
క॥ వలయంగ నత్యమేధం, బులు వేయను కొక్కపత్యమును
నిరక్షడలం, దులనిదె తూపగ పత్యము వలననములు
నూపు గారవంబున పేర్కొనె॥ (నన్నయ)
శ్లో॥ పథిమ పదనా బ్రాజా కుండినం ప్రావీత పురం
వాదయక రథఘోషే సర్వాస్పదికోదితః॥
(సర్వ దిక్కుల నూనూ; విదిక్కుల నూనూ; రథఘోషం
చేతమొక జేస్తూ, భీమవచనంబు, ఆరాజా కుండిన పురంలో
ప్రవేశించాడు)
క॥ నూనుగ బులుతువర్జును భీ, మానుబ్జాతుడయి చొచ్చెనా
ప్రాలు రథ, ధ్వానంబు మ్రోయుచుండగ, నానాదిబ్బు
భిమలను ఘనధ్వని వోతె॥ (నన్నయ)
శ్లో॥ కింస్త్రిత ముప్తం నిమిషతి....., కస్యస్త్రిధ్వదయం
నాస్తికింస్త్రిద్యేగేన వర్తతే॥
(చేదేవరంబు కన్ను మూయడు. దేనికి హృదయంలేదు.
ఏది తగంచేత వర్జిలు తున్నది)
గీ॥ మెనసి నీదించియను గన్న మూయ దెన్ది.....యరయ
రూపుగల్గియు హృదయంబులేసి, దెన్దితగంబు కతమన
నెద్దివొదలె॥ (నరన్న)
(నూనుగ, తనర, చలయ, పేర్కొ, ఆరయ, మెనసి మొ
దలయన దండగ చిత్ర స్పష్టంగా కనుపడుతున్నది. కనుక వివ
రించ వలసిన పనిలేదు)
శ్లో॥ ధర్మక్షేత్రే కరుక్షేత్రే సమవేశాయయత్నః
నామకాః పాండవా తైచైవ కిమమర్వత సంజయ॥
ధర్మక్షేత్రమైన కుక్షేత్రమందు యుద్ధంచేయగోరి, సమావేశం
లై, మావాయ, పాండవుల; ఓసంజయ; యేమిచేసినాడు.
క॥ మానుగధర్మక్షేత్రం, బైనకుక్షేత్రమనమహాపావమునకొ
బూనినవబలము పాండవ, సేయ నిటువన్నియేమిచే సెంచెపునా
అనేది తిక్కుపడద్యం ఇందులో యాయత్నశబ్దం
సన్నంతంవూడ ఉంచుచుంది. సన్నంతం ఇచ్చార్థమందు వచ్చింది
పూనిదండవేరు. ఇచ్చవేరు, ఇచ్చార్థంబొగొట్టి పూని అనిదడవు
కోసం వేశాడు. తిక్కునకు సన్నంబుమని ఉపప్రత్యయమని తెలియక
కాదు. నరారపు దగవుకోసం వచ్చినతప్పిలిది. ఇట్లా ఆరానికి
సంబంధించిన, అసందర్భాలే కాకుండా ఇందులో మూలం
లోలేని దండగమాటలేన్నీ నిండి వున్నవి, అది స్పష్టంగా కను
బడుతున్నది. కనుక నిర్దేశించవలసిన పనిలేదు.
శ్లో॥ నిర్వనోపధ్యతే వ్యాఘ్రః నిర్వాప్యఘ్రంభిద్యతేవనం
తస్మాద్వాప్యఘ్రంభనం రక్షేత్ వనంవాప్యఘ్రంభాలయేత్
అనే శ్లోకానికిః—
ప॥ మఠిమాహింపననింహమైవ వనమౌక్మర్దించురెందుకొ
వనా, వృతశ్చ త్రంబులుగాని సింహములకుక వేగంబుచేటొందుగా
నతనంబొందుట కార్యమియుభయమౌక్ సంతృప్తిమొనస్కరికొ
(తిక్కన)
దీంట్లోపరిప్రాసకై వచ్చిన మఠిమాహింప మొదలైన
చెత్రమాటలు స్పష్టంగా గోచరిస్తున్న వున్నవి.
శ్లో॥ ఓనపరీక్షయే నీలకుంతలై ర్వనరుహావనం బిభ్రదావృతం
ఘనరజస్వలం దర్శయన్మృహార్యనసీ నస్సర్గంపీరయన్చసీ
(దిశావసానమందు నీలకుంతలాలచే ఆసరింపబడి, పరాగ
వంతమైన, కమల పద్మభేదనాన్ని ధరించి దాన్ని మాటి మాటికి
చూపుతూ మా మనస్సులయందు ఓపిరుదా మన్మధుణ్ణి ఆవిర్భ
వించ జేస్తున్నావు)
అనే భాగవత శ్లోకానికిపాతన్న—
ఉ॥ మాపటిజేసినపు వనమధ్యమువెల్వడివచ్చి గోమృద
ప్రావీత ధూతిధూపరిత భాసితకుంతలమై పరోధహా
ద్వీతమైననీమొగముధీరజనో త్రమ మామజేడ్చుతో
జాపిమనంబులన్నదని జూపుడుగాద క్రమక్రమంబునకొ॥
అని భాషాంతరికరణం చేశాడు. శ్లోకంలో, వనరుహా
అనంతమాటలు కర్మభారయపమాపన్నతీతో బోనూన్నవి
ప్రదర్శిస్తున్నవి. ఆనవాక, నీలకుంతలావృత సాంద్రపరాగ ప
యంక్రవనరుహాత్రయంతోవుండే, పల్లవరజః పలుకావసాన
లో, సమాజంగా వర్తనూ, సారస్యానికి కారణాలొత్తున్నవి
కుంతలాల నీలిమృదమనర్థంలో సామ్యాన్ని సూచిస్తున్నది. కా
ని పద్యంలో అక్షరసామ్యంకోసం ఈ అర్థ భ్రాంతంగా మారిప
యింది. పరాగా వృతి కుంతలాలకు చెందింది. విద్యాశేఖరు
వారి నీటికాలపుకవిత్వం అనే కృతితెలిపే ప్రకాశగణంలోనే
దిన(దీపిత). అనీమాట వైనజెప్పిన అనుబంధాంగల వనరుహాస
లసాదృశ్యాన్ని పోగాట్టి లేని దీప్తిసాదృశ్యాన్ని తెచ్చి పెట్టింది
కుంతలాలనీలిమసానంలో (భాసిం) అనేప్రకాశగణంలో జేరి
మరికకమాటప్రయంక్రమై బోపమ్యావపరజాన్ని మరింతచెడి
గొట్టింది. ఈవిధంగా అర్థాన్ని మార్చిజేసిన ఈమాటలన్ని దు
వుకోసమే ప్రయత్నాలైనవి.
సాధారణంగా ఉత్తమవాక్యయంలో పద్యంలోవుండే
అభిప్రాయం గద్యంలో వివరించేటప్పుడు కొన్ని మాటలు పా
మ్ముగా ప్రయోగించి విశేషం చేయ వలసివుంటుంది. కాని తెల
గులో యీధర్మం విపరీతం. తెలుగు పద్యంలోవుండే అభిప్ర
యం గద్యంలో పెడితే యెన్నో తక్కువమాటల్లోనే ముగుస్తు

3. దీనికంటెటికీ తెలుగు పద్యముయొక్క దుర్లభతాపము దండగ మాటలతో కారణం. నన్నయ తిక్కనాదుల పద్యాలన్నీ యీ తీరున ప్రవర్తించవచ్చును. ఇక యీకాలపు పద్యాలుకొన్ని చూపి యీచర్చనచూపిచేస్తాను.

శ్లో॥ పంబునో విసిమిడికా ఏమతాత్మ వార్తయి
గౌతమశ్చ శతానందః జనకానాం పురోహితః

జనకపురోహితుడూ, గౌతమడూ అయిన శతానందుడున్నా, మిత్రాంధ్రీనీ, సంబంధులైనవసిమిడులను అర్చిస్తున్నాడు.

తే॥ రమణులొండ్రుగా రాంగిరసుని పుత్రు
నీశతానందుల పురోహితునిగూడి

పూజనమృదువాడు ముదముదొలక
ననుగు విద్యంతులకు వసిమిడిమలకు

వేదం చెకటరాయశాస్త్రి

శ్లోకంలా వున్న ఆర్థం వికృతంగాడమే కాకుండా, అధికవిశేషణాలు రమణ, ముదముదొలక, అనుగు మొదలయిన దండమాటలు స్పష్టంగా కనుపడుతున్నవి.

వసిమిడికా తాదేవ్యో గతారామ్యమాతరః
అయంతీపురస్కృత్య యజ్ఞేభామాతురాశ్రమం॥

వసిమిడికాతనై, అయంతీని పురస్కరించుకొని, రామ మాతలురామలు యజ్ఞనిమిత్తమై అల్లడి ఆశ్రమానికి పోయినాడు.

అనేదానికి

అలవశీ పుండధిపాకయైవనంగ
భూపతిలులకుంధతిముర్చిడుకొని

పోయిశాల్లు శాశ్రమఃబునకునకిని
జన్మమున గన్నలార దర్శనము నేయ

వేదం చెకటరాయశాస్త్రి

అనితెలుగు తెల్లనూ. దీంట్లోవున్నదండగ మాటలు విశేషం. అలవివాదమైనయధాశుక్త్యధ్యయతధావిధిసావనశేషమనునా మహాత్మభావైకరసం మనఃసితంకామవృత్తిర్వచనీయమిత్త తే॥

వివాదంచాలు. నీపురుషులై ఆశ్రమంగా అతడుండును గాక. కామవృత్తి భావైకరసమైవున్నది. కామవృత్తినిండును చూడుడు.

అశ్లోకానికి యీక్రింది భర్తూలు.

చాలవివాదములోపదిగ కంభునిగూరిచియిట్టిపల్లవలీ
వలమనేసిపల్లిలియెననునామిను చంద్రయఃకా

మాదివయివృద్ధియనుగు మానమై తయజీత్సెనింకనే
జాలడునయ్యెనెమెయిభుజంగవిభామణునిదొరంగగకా

శ్రీశాస్త్రి మారుచిహ్నం

ఇక్కడ ఆశ్రమమైన దీర్ఘవృత్తిని స్వీకరించి నందువల్లనే కాకుండా వలి ప్రాసలవల్ల కూడా నిండిన దండగచెత్త విశేషం గానే కనబడుతున్నది. దీనికి

వలదు వాదంబు చాలును వలదువలదు అతడు నీచెప్పి
నట్లులే యనునుగాక స్వాంతమాతని భావరసంచె వరగె

స్వేచ్ఛ జగవారు పదిలేక్క నేనురుగదా॥

(సోమశాధరావు)

దీంట్లోయొన్ని దండగ మాటలున్నవి విశేషం. ఈతీరు న మన తెలుగు పద్యవాఙ్మయం నుండి యొన్ని అయినా వుదాహరించ వచ్చును. దాదాపు మనతెలుగు పద్యవాఙ్మయమంతా, యీదండగ మాటల చెత్తతో, యతిభంగ దోషంతో కూడే వున్నది.

వైన పుదాహరించిన విధంగా నన్నయ తిక్కనాదుల పద్యాలు అనర్థాలకు నురితయి వుండగా వానికి వలి ప్రాసలు అనర్థ హేతువులు కావడం ప్రతిక్ష విరుద్ధం గనుక అమాటలు తెలియని ఆశ్రమవచనాలని తోచినట్లున్నాను

అక్షేపం

అవునయ్యా కొన్నిచోట్ల యిట్లావుంటే వుండవచ్చును. మరికొన్ని చోట్ల యీఅనర్థాలులేవు. అనిఅంటారా.

సమాధానం

చెప్పుతున్నాను. అనర్థం ఒకచోట వున్నా అనేకమైన చోట్లవున్నా నివారించ తగినదే గనుక, అనర్థ హేతువులతో జ్యమంబున్నాను. అదిగాక అవిభవాళంగా శ్రేయః ప్రదమై, క్యాచిత్కంగా అనర్థ హేతువులే గొప్పశ్రేయస్సు కొరకు, కొద్దిఅనర్థాన్ని వుపేక్షింప వచ్చును. ఈవలి ప్రాసలవల్ల దరు వుతప్పనే ప్రయోజనం లేదని, అనంద వర్ధమాని సాహిత్య వేత్తలన్నట్లు, యీదరువు కవితకు విక్లిలి ఆప్రధాన మని యిదివరకే తెలిసినాము. కనుకగొప్ప శ్రేయస్సుకొరకు, కొద్ది అనర్థాన్ని సహించడ మనేది విశేష ప్రయోజనం లేకుండా విక్లిలి ఆప్రధానమైన వలిప్రాస విషయంలో అన్య యించదు.

అక్షేపం

అవునయ్యా వలిప్రాసలు మిరుతదర్పణక అందనిపద్యం వులపు అన్నట్లు మిరువాటిని నిరసిస్తున్నాడు. అనిఅంటారా.

సమాధానం

చెప్పుతున్నాను. నేనుకుదర్ప గలనా కుదర్పలేనాఅనేది విచార్య విషయంకాదు. కుదిర్చినవారు వాటివల్ల అనర్థాలపా రైశారాలేదా అనేది యిక్కడ నిర్ణయంలేం. యతిభంగ

అక్షేపం

అవునయ్యా వలిప్రాసలు మిరుతదర్పణక అందనిపద్యం వులపు అన్నట్లు మిరువాటిని నిరసిస్తున్నాడు. అనిఅంటారా.

సమాధానం

చెప్పుతున్నాను. నేనుకుదర్ప గలనా కుదర్పలేనాఅనేది విచార్య విషయంకాదు. కుదిర్చినవారు వాటివల్ల అనర్థాలపా రైశారాలేదా అనేది యిక్కడ నిర్ణయంలేం. యతిభంగ

దోషం దండగ చెత్తమాటలు నింపడం మొదలయిన అనర్థాలకు వలిప్రాసలు కుదుర్చు పూనుకున్నవారు తిక్కనాదులు సయితం నురితయిన పంగతి విశేషం చేశారు. నేను కుదుర్చు గలిగి, వాటితో చిరపరిచయం గలిగి, వాటిదోషాలను అనుభవంవల్లా శాస్త్ర సహాయంవల్లా, తెలిసికొని వివర్ణించానని కొందరుకొనవచ్చును.

కుదుర్చలేనని కొందరవచ్చును. ఎవరేమన్నా ఆవాదం వాటినికొన్ని గాని, దోషాన్నిగాని నిర్ధారణ చేయడానికి హేతువు కాబాలను.

అక్షేపం

నన్నయదుల పద్యాలు రసపరీ పోషంతోనే వున్నవి. వలిప్రాసలు రసానికి అడ్డుపడలేదు. అనిఅంటారా.

సమాధానం

చెప్పుతున్నాను. అక్షేపం సాహిత్య సంద్రహయంతెలియని మాట. విభావా ను భావసంధాన భావాల సంయోగంవల్ల రసనిమ్మ ముగు తున్నది. ఈ రసానికి వలిప్రాసలకూ సంబంధంలేదు. రీతుల్లో రసోపకారమైన అక్షర సంబంధం ఈ వలిప్రాసలకు సంబంధంలేదు. అయినా ఆ రీతులు సయితం అసిరాశగదా. ఈవలి ప్రాసలవల్ల ఆరసపరిపాషణ సందర్భములో సయితం, యతిభంగ దోషం దండగ చెత్తమాటలు నింపడం మొదలైనవి ఉన్నవా లేవా అని విచార్యం. అవి వున్నవని యిదివరకే నిరూపించాము.

అక్షేపం

అవునయ్యా! అక్షరాల తమాషలేని సంస్కృత పద్యాల్లో సయితం కొన్ని అనవసరమైన మాటలున్నవి గదా అంటే.

సమాధానం

చెప్పుతున్నాను. అవును గణాల యేర్పాటు కోసం, అరుదుగా అక్కడక్కడా కొన్ని అవాశ్యకమైన మాటలువుంటే వుండవచ్చును అయితే తెలుగులో అరుదుగా యీ యేర్పాటుకోసంవచ్చే మాటలు, పైగా అక్షరాల తమాషాకోసం వచ్చేదండగ మాటలచెత్త రెండూ వుంటున్నవి. సాధ్యమై నంతవరకు అనర్థ హేతువులను తొలగించుకొనడం విశేష లక్ష్యం గనుకను, అక్షరాల తమాషా యిదివరకు తెలిపినట్లు ఆప్రధానగనుకను అదిగాక దండగ మాటలచెత్తను, యతి భంగ దోషానికి హేతువు గనుక అవశ్యక నియమంగా అవి అస్వీకార్య మంటున్నాను.

అక్షేపం

అవును గాని నన్నయ తిక్కనాదులకు అభిప్రాయ ప్రకటనలో వలిప్రాసలు అడ్డుపడలేదు. అనిఅంటారా!

సమాధానం

చెప్పుతున్నాను. అభిప్రాయ ప్రకటనానికి యిది అడ్డుపడి నవా లేదా అని విచారణకాదు. అభిప్రాయప్రకటన చేసేటప్పుడు, యతి భంగ దోషం దండగ చెత్తమాటలను నింపడం మొదలైన అనర్థాలకు ఇదిచాలా చోట్ల హేతువులగుతున్నవి గనుక వర్జ్యమంటున్నాను.

తటస్థాక్షేపం

అవునండీ అనర్థాల పోషణకాకుండా వలి ప్రాసలు సమ కూర్చడం నన్నయదులకు సాధ్యంకాకపోతే కాకపోవచ్చును. అంతకు ప్రతేక వలిప్రాసలు వుండవలెనే ధియెట్లాఅనుచితము వుంతున్నది. యతిభంగాది దోషాలు లేకుండా వలిప్రాసలు కుదర్చగలవారు ముందు బయలుదేరవచ్చును. కనుక వలిప్రాసలు స్వీకార్యం అనిఅంటే

సమాధానం

చెప్పుతున్నాను. వలిప్రాసల స్వీకార్యత్వం దుజువు కావలసిన అంశం.

ఇట్లానే యతిభంగాది దోషాలులేకుండా రచన చేయగలవారు ముందు బయలుదేరతాతేమో ననడమూదా దుజువుకావలసిన అంశం. దుజువుకావలసిన అంశానికి అట్లానే దుజువు కావలసిన మరియొక అంశాన్ని కారణంగా చెప్పడం సాధ్యమనుమనే హేత్వాభాసమని నై యాయుకులు చెప్పుతున్నాడు. నక్షత్రం నిష్కనంటిది మట్టు కంటే కాలుతుంది గనుక అన్నప్పుడు నక్షత్రం నిష్కనంటి దనడం యెట్లా దుజువు కావలసిన అంశమో దానిని మట్టుకుంటే కాలుతుందనడం కూడా అట్లానే దుజువు కావలసిన అంశం. ఈ తీరుగా ఈ వాదం హేత్వాభాసంతో కూడివున్నది గనుక అనంగీకార్యమని నిరాకరిస్తున్నాను.

అక్షేపం

అవునుగాని అవ్యవహరించుకొనవలసినవారు వలిప్రాసలు అవశ్యకమని వ్రాశారు. వారి మాటలు విచారించకుండా అట్లాగే అంగీకరించవద్దా అంటే.

సమాధానం

చెప్పుతున్నాను. అక్షరతర్కమైన ప్రామాణ్యంలని భారతీయ సంప్రదాయ ప్రకారం శ్రుతిస్మృతులు ఇట్లాటి శ్రుతిస్మృతులుగూడా జైవిని ప్రభృతులు విచారణా విషయంగాచేశారు. కవిజాత్రయం మొదలైనవాల్లో మాటలు శుభ్రులుగావు. స్మృతులుగావు. అదిగాక అతీంద్రియ విషయాలగావు. పాటి

నీ యాదులవలె ప్రాచీనకాలపు వ్యవస్థను తెలిపేటగావు. (పత్వక్ష ప్రయోజనాలకు పరామర్శించి అట్లాటి మాటలయొక్కమా అని మిమాంస చేసి నానము నిర్ణయించుకొనవలసి వుంటుంది. కాని అంశత్యమే శీగణం.

అక్షేపం.

అవునయ్యా నన్నయదులు ఈ దోషాలు కనిపెట్టలేక పోయినారా అంటే.

సమాధానం

వివరిస్తున్నాను. వారు అదివరకున్న ఆచారాన్ని దుష్టమేకా అతిక్రమించలేక దాసులై వుండవచ్చును. లేదా.

“గాపట వీధిపే చదివి గాధలు శ్రీవృత్త తెలుగువారికే” అని యెర్రన్న చెప్పినట్లు ఆసంస్కృత దేశలో మోటు తరహాగా వున్న తెలుగువారికి అక్షరానికి అక్షరంవచ్చే తమాషా వుంటేనే కాని అక్షర కంగా వుండవని వారు దడవుచేసి వుండవచ్చును. లేదా యతిభంగ దోషాలు అధిక పదత్యాది దోషాలు, యీ అసంస్కృతులను బాధించవు. వీరికి అక్షరాల తమాషావుంటే చిత్రంగా వింటారు. ఇదేవీరికి చాలు తెమ్మని అక్షరాల తమాషాను స్వీకరించి వుండవచ్చును. లేదా మరే కారణం వల్లనయినా వారిదరువు చేసి వుండవచ్చును.

అక్షేపం.

అవునయ్యా అక్షరానికి అక్షరం అవశ్యంకాదంటున్నాడు. అదికూడా తీసికత్తే యికపద్యంలో యేమి వుంటుంది. మామూలుమాటలేకదా. వాటివందరూ వ్రాస్తారు. ఈ మాగ్గం వల్ల పద్యాలకు విశాళం సంభవిస్తుంది అని అంటారా.

సమాధానం.

చెప్పుతున్నాను. అవును చాలామందితెలుగు పద్యాల్లో అక్షరానికి అక్షరం వచ్చే తమాషా తప్ప మరేమీ లేదు. అక్షరం తప్ప మరేమీ లేని పద్యాలు నశిస్తవని విచారించ వలసిన పనిలేదు. యెందువల్లనంటే వాటివల్ల యేమీ ప్రయోజనం లేదు. ఇట్లాటి పిచ్చి పద్యాలు అక్షరాల తమాషా పెట్టి వ్రాసి నా ఒకటే ఇవి పోతవనిగాని వుంటవనిగాని విచారించవలసిన పనిలేదు. లోక శ్రేయస్సు సమకూర్చే సంజీవాలు వున్నప్పుడు వాటిని జ్ఞాపకంపన్నులు లోకానికి తప్పిపాడిస్తారు. వాటిలో అక్షరాలతమాషలేదని వాటికి లోకంవిముఖంకాబాలదు.

అక్షేపం

అవునయ్యా వలిప్రాసలే వద్దంటారా.

సమాధానం

చెప్పుతున్నాను. అవి స్వయంగా ఆపరితమైతే తప్ప వాటిని నియమంగా కుదుర్చువలె ననడం వద్దంటున్నాము. మిరలే మైకాచెప్పండిమే మునన్నయదుల మా స్థం వదలలేమనే వారు వాటిని కుదుర్చుకుంటూ దావులు నేనుకొంటే మాకు దానితోపనిలేదు. అయితే అనంతాకలిత అని, ఉత్తమకలితకు ఆ అక్షరాలతమాషా అవశ్యకమని అంటేకాదు. అట్లాటి అక్షరాలతమాషావల్ల యతిభంగదోషం దండగచెత్త మాటలు నింపడం మొదలైన అనర్థాలు సంభవిస్తున్నవి వలి ప్రాసలు అవశ్యకనియమంగా త్యాజ్యమని అంటున్నాము.

ముగింపు.

పద్యలక్షణాన్ని మిమాంసచేసి సత్యం ప్రతిపాదించాను. తెలుగు పద్యం యతిభంగం, దండగమాటలచెత్త మొదలైన దోషాలతో నిండి ఉన్నదని విశేషపరిచాను. వీనాదేశపు నల్ల మందు భాయిలవలె యీ అక్షరాల తమాషాకిందపడి లుకలుకలాకుతున్నాము. వలిప్రాసలు అవశ్యక నియమంగా స్వీకృతమై, ఈయతిభంగాదిదోషాలకు హేతువుయింపని వ్యక్తం చేశాము. ఈ అక్షరాల తమాషా అదావుడి భారత వర్ణంలో ను యారపుఖండంలోను ఒకప్పుడు మెయ్యగా వ్యాపించింది. యూరపుఖండంలో మొదట ఈతమాషా పద్యానికి అవశ్యకంగాదు మధ్యకాలంలో దేశంబలదేశం అన్ని దేశాలు ఈతమాషాకు పదానికి అవశ్యకంగా స్వీకరించినవి. ఆన ప్రాసమత్తతో (ప్రియః) అని దండి చెప్పినట్లు గొప్పలు ఈ తమాషాను అధికంగా గ్రహించారు. ఈఅదావిడి దక్షిణభారతంలో దేశభాషలకు యెక్కువగా తగిలింది. యూరోపులో ప్రతిక్రియవచ్చి యీ తమాషా అవశ్యకంగాదని పద్యాన్ని నిర్మలంచేసినదేశ చాలకాలం క్రిందటనే వచ్చింది. మొట్టమొదట స్విస్ విశ్వవిద్యాలయంలో ఈప్రతిక్రియ ఆరంభమై యూరపుఖండంలో గోధే, మాత్యు ఆర్నాల్డు మొదలైనవారందరూ ఈ ప్రతిక్రియలో చేరివారిని యూరపుఖండసాహిత్యవేత్తలు చెప్పుతున్నారు. పేక్వినియర్, విల్బోల్డ్ మొదలైన వారితమాషాను వదిలి పద్యానికి వైర్జ్య మాపాదించిన కోటిలో చేసినవారే భారతవర్ణంలో.

‘అతోవైక వనుప్రాసం దక్షిణాత్యాప్రయంజలే’

అని దండి చెప్పినట్లే, దాక్షిణాత్యులు యీతమాషా మీద ప్రతిక్రియవడమే పద్యాన్ని తిరిగి వాటికి ప్రభృతుల నిర్మలమార్గానికి తెచ్చారు. కాని దేశభాషల్లో అట్లాటి సాహిత్య జ్ఞాపకాలుగాని, శాస్త్ర విచారణలుగాని విజ్ఞానోన్మేషం గాని జరుగలేదు. దేశభాష స్వభావస్థనండి వాటిలేదు. నన్నయకాలంనుండి నేటివరకు తెలుగు ఉత్తమవిద్యావ్యారం కాక పోవడం యీ స్వభావ కారణమని చెప్పుతున్నాను.

డా. రవీంద్రనాథ ఠాగూరుగారు తిరిగి మదరాసు వచ్చినపుడు ఎగ్మారు ప్లేషనువద్ద దృశ్యము. (ప్ర. ఫో. బి)

బారోలి సానుభూతి సభ

12 వ తేదీన ఏచినభయంను కొంతగా రవన్యసింపట (ప్ర. ఫో. బి)

మదరాసు కలక్టరు తామసుగారికి కార్యాలయోద్యోగులు వీడ్కోలుసభ జరిపిరి. వెడలుచున్న కలక్టరు తామసుగారు మధ్యను. వారి ఎడమవైపున నూతన కలక్టరు శో.తి రామమూర్తిగారు కూర్చొనియున్నారు. (ప్ర. ఫో. బి.)

ఆంధ్రరత్న నిర్యాణము

[కేసరి ఆదివారాయణశర్మగారు]

మీ ఆకటా! పాపపుణ్య వివిధాని న - శ్యామలంబుఁ గావించె, నా! యకచూడామణి శాంధరత్నమును న - త్యాగ్యవదాన్యాపాత | ప్రకటితూత పవిత్రవర్తనని దీప్తిదేవభక్త్యున్నకున్ | సకలాకాంతర విస్తృతముల యనుకొ - శంకర్లునుకొ, కృష్ణుకొ ||

శ్రీరామదండు సం-చితముగఁ జీరాల
పేరాల నిల్విన-పెద్ద యేడి ?
పరదాస్యమునకన్న-భైక్షుకవృత్తియ
మేలని చాటిన-మేటి యేడి ?
సంస్కృతాంశ్లేమాంధ్ర - సాహిత్యమున నస
మానపొందితి గన్న - మాన్యజేడి
రామశామపద జ్ఞ-రసముఁ దాఁగ్రోలియు
భర్తాని కొనగిన-భక్త్యుఁ జేడి

లే-గీ|| భరతజననీదరణబద్ధ-పటుతరోధ
శృంఖలాబంధ మోక్షణ-చింత నెఁడు
జీవితమును బుచ్చి య-శేషమిత్ర
లోకమును దుఃఖవారాళి-లోన మంచి
మిత్తివారణబడినట్టి-మిత్రుఁజేడి
ఆంధ్రరత్నావ్యాయం జేడి-యనుచు లోక
మనవరతమును నికొకాడ-నభిలషించి
బెడకుచున్నది, యవిధి-విడి మమ్ముఁ
గృష్ణుఁ జేరితే! గోపాల-కృష్ణయార్య! ||

మీ ఆసహాయోద్యమ కార్యసాధనమునం - దక్రాంతమే దీర్ఘ జీర్ణముతుంగ ప్రయత్నములపిరిసి- ర్శీతాధ్యగా గ్రేసరో!ల్లసితామేయ పదోచితి స్థనియకా-లాంతాహి దంష్ట్రానిఁజొచ్చినమంతర్హితుఁడయ్యును!త్రగణముకొ- చింతాల్లి నిన్ముగ్ధజే! నీ, సుపర్యాయవాసులయిన తిలకకొ - శ్రీమంతుదానుకొ స్యకార్యసమాప్తాప్తి ఫలముఁ గోరఁగనజే - రంబోయె గోపాలకృష్ణ స మాఖ్యం దిక శాంధ్రలోక గతిఁగా-నన్వయ్యువా రెవ్వరో! ||

ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణ స్మృతి

రూఢరుఫర్డుగారికి గోపాలకృష్ణయ్యగారు

వ్రాసిన ఉత్తరము

1921 సం! పెట్రెంబర మాసాంతమున బ్రహ్మపురముం దు జరిగిన ఆంధ్రసభల సందర్భములో, ఆసహాయోద్యమము దేశమునుజ్ఞాతలొగించుచున్న సమయముందు గోపాలకృష్ణయ్య గారిపై గంజాంజిల్లాకలెక్టరు రూఢరుఫర్డుగారు 144-వ కేక్షను ప్రయోగింపగ అందులకు గోపాలకృష్ణు డొసంగిన జవాబు వారి సహజ వశరభావములను, ఆత్మ్యంతరీక్షేత్ర ప్రభుత్వ తన క్షు దించుచున్నందున ఆ లేఖను మా పాఠకమహాకేయల స్మృతి పథమునకు బెచ్చుచున్నాము.

శ్రీమద్రమారమణ గోవిందోహరి:

రాజమాన్య రాజపూజిత లైన, గంజాం జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగు ట్టి. జీ. రూఢరుఫర్డుగారికి

రామదాను, దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య అనేక ఆశి

ర్యచనములు :-

ఉభయతరలోపరి-

దుర్మతివాను సంవత్సర భూద్రవద జహాశ 12 బుధవారము లోదాన తమరు శాకందజేసిన శ్రీచుఖమునబాచి యా నందించిరి. అందలి తమకోర్కెను నెరవేర్చవలెనని ప్రయత్నించితిగాని అందుకు వ్యతిరేకముగ అన్వలంఘనీయమైన శ్రీరామాజ్ఞ వచ్చినది. కావున రామాజ్ఞనే కిరపాపహించి, శేటి సాయశ్రమం ర గంటలకు బ్రహ్మపురములో శ్రీమన్నారాయణస్వరూపమైన మహాజన సభాసమక్షమున స్వరాజ్య ప్రకంప గావించ నిశ్చయించితిని.

కావున తమకీశంగతి విన్నవించికొన్నాను. ఈ విషయమై ఇదివరకే తంలివార్త నిచ్చియున్నాను.

చిత్తగించవలెను

ఇట్లు విన్నవించు రామాజ్ఞానుదరి

దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య.

గోపాలకృష్ణుని నిర్మాణము

(స్వకీయవిలేఖరి.)

గుంటూరు, జూన్ 13:— ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఉత్తమమైన చిరాల సంరంభమున జగద్విఖ్యాతిని గడించిన ధీమతుడు నగు శ్రీమత ఆంధ్రరత్న దుర్గి రాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు గుంటూరులో మాత్రముగా నిర్మించుకొనిన కుటీరములో 10 వ తేదీ రాత్రి 11-30 గంటలకు ప్రాణ స్నేహితులు తనకు సపర్యలుగా విండుచున్న సమయమున వారి సముఖమున కాయితముగ దేహమును వాలించిరి. వారిమరణము ఆంధ్రదేశమునకొక స్వభారతమును విమల సముద్రమున మంచుపైచినది. ఏయాంధ్రుడు శ్రీగోపాలకృష్ణుని స్మరణకు దిచ్చుకొని వార్యుపశ్వాసమున, వారి మధుర్యమైనగానము, వారిచాస్య రసోద్దీప్తిమయైన వాక్యములు పులకాంకితుని జేయవు. ఆకాదు శ్రీకృష్ణుడు తనమరణముచే గోపకాంతల సమ్మోహితల జేసెను. ఈనాడో ఈయాంధ్ర గోపాలకృష్ణుడు దేశభక్తుద్దీప్తిమయై గానమీతములైన యుపన్యాస పరంపరలచేత స్వభారతముల సమ్మోహితల జేసి కార్యరంగమునకు దూకునటుల జేయగలిగెను.

అట్టి గోపాలకృష్ణయ్యగారు 8 సంవత్సరములనుండి భయంకరవ్యాధియగు క్షయవ్యాధిచే బీడింపబడి ఉపంగతులైరి. వీరు మృతినొందుటకు 20-వ తినములనుండజీ నూత్నముగా మనగరమున జాటిమిల్లు సమీపమున ఒక యకరము భూమిని దీసికొని దానిలో నొక చిన్న కుటీరమును నిర్మించుకొని స్వగృహముననే మృతినొందెను. తన చరమకోజాల స్వగృహమున జరుపుటకే ఆయన శాశ్వత జేసెను. స్నేహితులతో తాను మృతినొందిన తన కళేబరమును రామనగరు యిరుకతిన్నెలపై భస్మము చేయవలసినదిగా పెక్కుమారులు జెప్పిరి. దాని ననుసరించియే వారి భౌతికశరీరమును చిరాలకు గొంపోయిరి.

11-వ తేదీ 12 గంటలకు వారి కళేబరమును మోటారు కారుపై నెండుకొని, దేశభక్తుడు, శిశిరామశాస్త్రి, నరసింహారావుకుంతులు యిరుకతాయకుల సేకమంది, బన్సులు, మోటారుకారులతో పహా నగరవిధులలో యూరేసుడు 4 గంటలకు చిరాల జేరిరి.

అచట సమాజేశముయొన వేలవరబడి ప్రజల గాంచిన ఆంధ్రరత్న ము ప్రజాసమూహమునకు కిరీటములేని రాజేశీరుగా య నో జ్ఞప్తి కి రాక మానదు. జనసమూహమంతయు రస్తాదరి కాదుకొనియుండి వారి శాయముని తుడిచివేసెను జేసికొనిరి. తదుపరి శ్రీవారి కళేబరము చిరాల పేరాల గ్రామములలో యూరేగింపబడి శ్రీపురుషుడు అందరు హారతి నీరాంజనము లర్పించిరి. భామపటములు దీసికొనబడెను. రామనగరుకు 7 గంటలకు దీసికొనిరాబడి దహన సంస్కారములు యథావిధిగా నొనర్పబడెను.

సానుక్రోశ సభ

12 వ తేదీ సాయంత్రము గుంటూరు పురజనలొక మహాసభ జేరిరి. శ్రీమత దేశభక్త కొండా వెంకటకృష్ణయ్య పంతులుగా రాధిపత్యము వహించిరి. గోపాలకృష్ణయ్యగారి గుండగముల గూర్చి శ్రీశిశిరామశాస్త్రి నరసింహారావుగారు మున్నగువారు గంభీరపాఠ్యపాఠము గావించిరి గోపాలకృష్ణయ్యగారి శాసనము గుంటూరులో చిరస్థాయిగా జేయవలెనని యు దానికై రామనగరులోను, గుంటూరులోను స్మారకచిహ్నముల నెలకొల్పాలననియు, మోచ్చరించిరి. కొంత ద్రవ్య ముచ్చట వసూలయినది.

సానుక్రోశ శీర్షాసము ఆందరు నిజవబడి గావించిరి

శీర్షాసము

నిరంతరదేశసేవాతత్పరత తన జీవితమును దేశోదరణకై ధారపోసిన ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్యగారి అకాలమరణమునకు యానందవారు చింతిల్లుచు వారికుటుంబమునకు తమ సానుభూతిని చెల్పుచున్నారు.

2 ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్యగారి జ్ఞాపకచిహ్నము స్థాపించవలెనని యా సభవారు శీర్షాసించుచున్నారు.

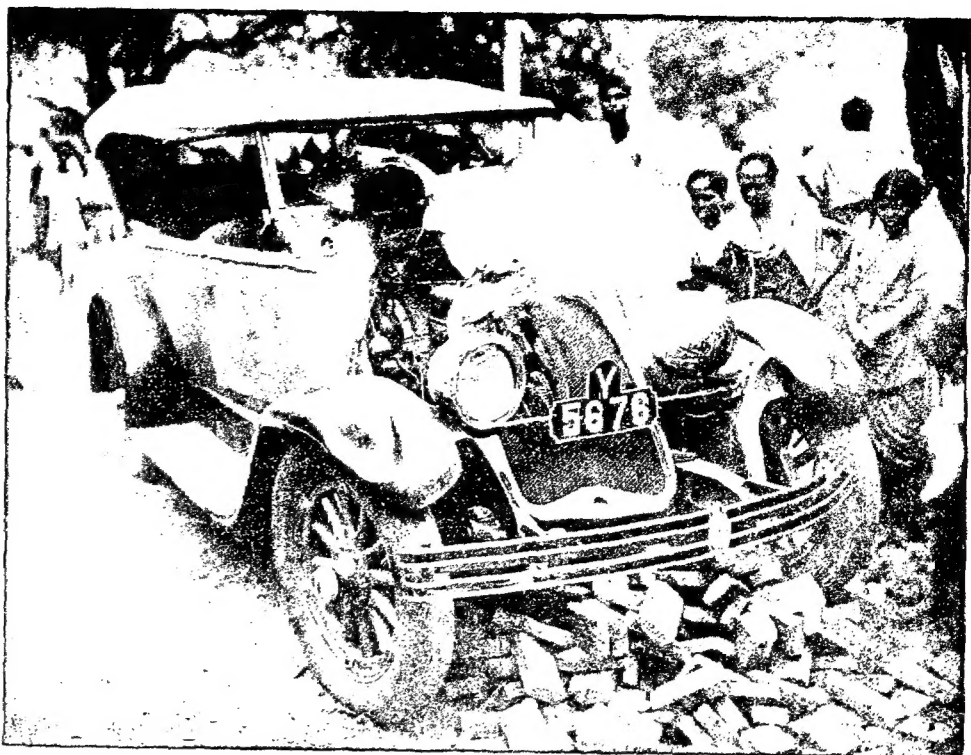
3 భవనము ప్రాసూచ్యము కీర్తినివారిని యుపసంఘముగా నియమించడమైనది.

1. శ్రీనడింతల్లి వెంకటలక్ష్మీ నరసింహారావుగారు.
2. దేశభక్త కొండా వెంకటకృష్ణయ్యగారు.
3. మర్రి వెంకటరంగయ్యగారు.
4. శిరం సుబ్బారావుగారు.
5. గొల్ల పూడి శిశిరామశాస్త్రిగారు.

యితరులజేర్చుకొనుట కధికార మియ్యడమైనది.

పరినిశోజన గాని, 12 వ తేదీనగాని ఆంధ్రాపని యందు సభలగావించి ఆంధ్రులందరూ ద్రవ్యము వసూలుజేసి ఆంధ్రరత్న మయొక్క పవిత్రాభిప్రాయముల జయపథము జేయదురుగాకయని గోరుచున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘసభ యాచివయములో తగిన శ్రద్ధదీసికొనునని దలచుచున్నారు.

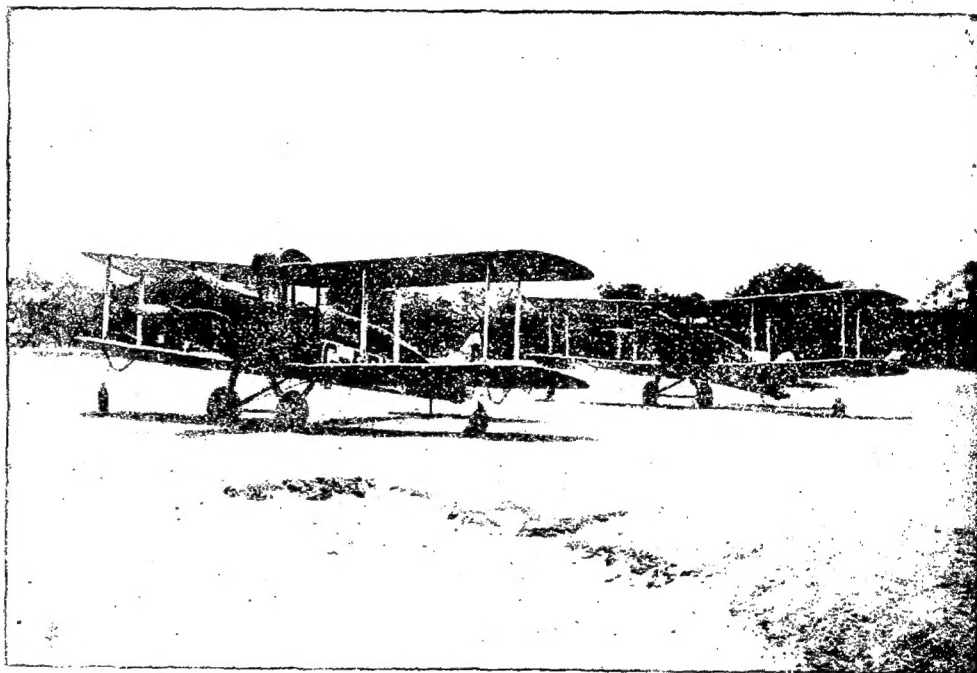
తదుపరి బాల్గోటివిషయము చెప్పబడి ద్రవ్యసహాయము జేయవలసినదిగా శీర్షాసము గావించబడెను.

మదరాసు మోటారు ప్రమాదము

శుక్రవారం ఉదయం మాంటూరోడునందు మోటారుకారు ఎడ్లబండి నెడుకొన్న నెను ఒకయెద్దునకు, కారు యజమానికి చెబ్బలు తగిలెను.

[పి. ఎన్. ఎ.]

మదరాసు పౌరులకు మోటారుజాలనుండి విమాన సంచారసౌకర్యము నొసంగుచున్న బ్రిటిషు విమానములు

(పి. ఎన్. ఎ.)

ఇండియా హాకీ జట్టు విజయము

ఒలింపికు హాకీ పందెమునందు ఇండియావారు హాలెండువారిని ఓడించుట, తెల్లచొక్కాలవారు భారతీయ జట్టు.

[సెంట్రలు న్యూస్]

కాలపరిమితిని హెచ్చించవలయును

బొంబాయి కార్పొరేషను కమిషనరుల కోరిక
బొంబాయి, జూన్ 14:—కార్పొరేషను కమిషనరుల
కాలపరిమితిని మూడు సంవత్సరముల నుండి ఆయిదు సంవత్సరముల
వరకు హెచ్చించవలయునని బొంబాయి కార్పొరేషనువారు
ప్రభుత్వమువారికి కోరుచు ఒక లేఖ వ్రాసియున్నారు. 1926
సంవత్సరమున జరిగిన ఎన్నికలకు కార్పొరేషనువారికి లక్షల
పృథులు వ్యయమయ్యెను. మూడు సంవత్సరముల కొక పర్యాయ
ము ఇంత మొత్తమున వ్యయపరచుట అసంపదము. అంతేకాక
క్రొత్తగమ్యునిసిపల సభ్యులగు ఎన్నుకోబడువారు మునిసిపల
సమస్యలను గ్రహించి అనుభవము సంపాదించుకొనవలె
అవునని వారు మరల కొత్త ఎన్నికలయందు పాటిచేయ
సీగముగ యుండవలెను. కొత్త ఎన్నికలయందు గలిచిన పరి
తెనున్న వారి అనుభవముల కార్పొరేషనుకు ఎట్టిలాభము కలు
గదు కావున కార్పొరేషను కమిషనరుల కాలపరిమితి 5 సంవత్స
రములకు నుండవలయునని కోరుచు బొంబాయి కార్పొరేషను
వారు ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసియున్నారు. (ఆ.ప్ర.)

Headache

తలనొప్పి: నహాయము?

భయంకరమైన తలనొప్పిలలో దేనిచే నై
నను బాధనొందుచున్నప్పుడు మన మొంత నిరా
శతో ఉపశమనమునకు మన ముప్పుగుచ్చున్నా
ము. అమోఘమైన ఈగుణము గలిగినట్టి

కాఫియాస్పిరిన్

గారి బేయర్స్ బిల్లలను గుఱించి మన
మొత్త ప్రశంసించవలెను. చిక్కనుమింగి, కా
నలినంత నీళ్లను త్రాగుదు. కొన్ని నిమిషము
లైన తరువాత మీరు హాయిగానుండురు.

కాఫియాస్పిరిన్ దంతమార్దము, చెవి నొప్పి,
తుంటినొప్పి, కండరములకు సంబంధించిన నొ
ప్పి, జలుబు, శీతలము, జ్వరము, ఎండతాపము
మొదలగు వాటినికూడ తక్షణమేకుదుర్చును.

బేయర్స్ ఎజ్జని కవరులలో నుంచబడి
కవరు 1-కి రు 0-2-0 వంటున విక్రయించ
బడుచున్న వాటిచే కొనుడు.

3950

మంచి తరుణము

చెదిన ఆరోగ్యమును మరల చక్క
గుర్చుకొనుటకు అతంతగ్రహ మాత్రలు
ఉపయోగించవలెను.

82 మాత్రలు గల డబ్బి 1కి రూ 1/-

అతంతగ్రహ ఫారశీ

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

తెక్కలిరేంజి ప్రాథమికోపాధ్యాయ ద్వితీయ వార్షిక మహాసభ-తలగాం

హనుమంతు మూర్త్యు శారాయణ శాయణుగారు (బి.యే.
బి. యల్. వారి ఆధ్వర్యమునండి ఈక్రిందిభాగములు
ముద్రితములు)

ఉపాధ్యాయుల సభలు

మనజిల్లాలో నూతనముగా వారంభించబడిన. మన
రాసు దక్షిణజిల్లాలో నిట్టిసభలు చాలకాలమునుండియు జరు
గుచున్నవి. కొలదికాలమునండి "ఆంధ్రరాష్ట్ర" ప్రాథమిక
విద్యాసంఘ మునునది యొకటి పనిచేయుచున్నది. ఈ సంఘ
ము కూడ దాని కువసంఘముగా పనిచేయుటవల్ల పెక్కు
లాభము లుండగలవు. చెన్నరాజధాని ప్రాథమిక విద్యావిష
యములలో విక్సిలి వెనుకబడియున్నది. ఆంధ్రజిల్లా లన్నిటి
లో విద్యావ్యాప్తి మనజిల్లాలో హీనస్థితియందున్నది. చెన్న
రాజధానిలో సుమారు 48600 బడు లున్నవి. మనజిల్లాలో
2000 మాత్ర మున్నవి. మనజిల్లాలో 11 తాలూకాలున్న 8766
గ్రామములున్న గలవు. రెండుగ్రామముల కొకబడియున్నది.
అనగా ప్రాథమిక విద్యయన నీమో సగ్రామములలో తెలి
యదు. మనజిల్లాలో పల్లెటూర్ల జనసంఖ్య 17,67,814. చదువు
నేర్చుదగు బాలరసంఖ్య 1,85,156. అయితే 61,454 బాలరు
మాత్రం ప్రాథమికవిద్య నభ్యసించుచున్నారు. ప్రతి ముగ్గు
రిలో ఒక్కరాలే విద్య నభ్యసించుచున్నారు. 10 సం||
పిండవయసుగల బాలికలు 1,45,594 గురు మనజిల్లాలో
గలరు ఇందు విద్యనేర్చువాడు 7,427 గురు. అనగా నూటికి
5 గురుమాత్రమే.

ఇక తాలూకాలగురించి ఆలోచింతము. అక్కా, నురదా
తాలూకాలు విద్యావిషయములో ముందంజవేసి యున్నవి
ఇచ్చాపురం తెక్కలి విక్సిలి వెనుకబడియున్నవి. అక్కా
లో 100 కి 50 మంది విద్య నభ్యసించుచుండ తెక్కలి తాలూ
కాలో 100 కి 28 మాత్రమే విద్య నభ్యసించుచున్నారు. మన
తాలూకా 841 గ్రామములనుండి 117 బడులుమాత్ర ము
న్నవి. తాలూకా అనగా రేంజీకారు. తాలూకా అన్నిగ్రామ
ములలోని జనసంఖ్య 1,41,475 విద్య నేర్చుదగిన బాలర
సంఖ్య 15,085 యున్నా, బాలిక సంఖ్య 11,791 యున్న
యుండ 8589 బాలరును 788 బాలికలున్న ప్రాథమికవిద్య
నభ్యసించుచున్నారు.

ఉపాధ్యాయుల స్థితి చక్కజేసికొనుట

ఉపాధ్యాయుల స్థితినిగూర్చి అందరకును బాగుగా తె
లిసియు యున్నది. వారి పేషరికమును కంప్యూటాచి చింతిల్లని
వారులేరు. అయినను సాహాయపడువాడుమాత్రం లేరు. వైసు
కూడా దయజూపకున్నాడు. ప్రస్తుతస్థితిగతులు కడుదెస్వ
ముగ నున్నవి. బోర్డునూలు మాప్టరు- రూ 18 లు వేరిన
విచ్చుచున్నాడు. ఇతరదాయమున్న టీచర్లు చాల తక్కువ.
ఈ కేతనముతోనే ప్రభుకవలసియున్న యెడల యెంతయో
కష్టపాధ్యయ. వలంబులు, తాపివాళ్లుకూడా దివమున కొక
రూపాయి తెచ్చుకొనుచున్నారు. కచ్చేరీ జవానులు తపాల
బల్ట్రోతులు నెల కిరువదిరూపాయిలు పుచ్చుకొనుచున్నా
రు. నూలుమాప్టరుకిచ్చు జీతముగాని గ్రాంటుగాని పొట్టపో
గుకొనుట కెంతమాత్రమును చాలదు. కనీసము రు 25 లు నెల
కుండినగాని కష్టతరముగా యుండును. ఒక బాలని విద్యకొర
కు పట్టణమునకు పంపుటకు నెలకు రు 80 లకు తక్కువచాలదు.
ఇట్లుండ కుటుంబమునకు అన్నవస్త్రములిచ్చి పోషించుటకు
రు 9 లు గ్రాంటుగాని రు 18 లు జీతముగాని తీసికొను టీచ
రు కెల్లు సాధ్యమనుకో తెలియదు. భగవంతుడే సాయపడవలె
ను సామర్జములకు విద్యనేర్పించుట రాజానకు ప్రథమకర్తవ్య
ము. పూర్వకాలమున పట్టియూదరణ యుండెడిది. జమీందారు
లు తమ శైకులకు విద్యనేర్పించు తమ పనులకు భగవంతులగు
నను తెలంపుతో ప్రాథమికవిద్య నడుగంటజేయుచున్నారు.
రైతు తెలత చదువులేనివారైన రాజాన కంతలాభము. మనదేశ
మున బోధా సంస్థానమునమాత్రము ప్రాథమిక విద్యాభ్యా
సము ప్రథమకర్తవ్యమనియు, దానివల్లనే రాజానకు శ్రేయస్స
నియు కనిపెట్టబడి పెక్కువిధము విద్యాభివృద్ధి జరుగుచున్న
ది. మీ కేతనాభివృద్ధితై మీరుపొందించు తీర్మానములు మన
జిల్లానుండి కాపనపరచు ప్రతినిధులకు శ్రీ విశ్వనాథ దాసుగా
రు మొదలగువారిచే సభలలో మొరపెట్టించవలెను. ఇట్లు ప్రయ
త్నించగా నెప్పటికైన నది ఫలించవచ్చును.

విద్యావృద్ధులు చక్కబడుట

విద్యాభివృద్ధి చక్కబడుటకుకూడ గ్రహంబించ
వలెను. ఈ విషయమై చర్చించుటకు శాకు మంచి యనుభవము
గలదు. నుమారు 18 సంవత్సరములనుండి స్థానిక సంఘముల
లోను, విద్యాసంఘములలోను నేను పాల్గొనియున్నాను. గాన
అందరి చుర్యమున బాగుగా నెరిగియున్నాను. ప్రాథమిక

DIAMONDS & JEWELLERY

BAPALAL & COMPANY
216 CHINA BAZAAR ROAD.
MADRAS.

విద్య నభ్యసించు బాలరవయస్సు 10; 12 యేండ్లకు మించకుం
డును. 5-వ యేట బడిలోనేవలెబడును. వాడు గురువుయొక్క
ఆచరణను కులధర్మముగా అనుసరించును. గాన గురువునదేత
నిమగ్నశక్తికై, పవిత్రంబై యుండవలెను. విద్యకంటే సహ్యా
ర్థాలంబనమే ముఖ్యము. సదాచారము శ్రేబాధించున తట్లు
బడునట్లు యవ్వనంబున నలవడవలెను. శాకు అక్షరాభ్యాస
ము చేసి సర్వవిధముల సహ్యార్థముల ను
నడిపించి యీ గ్రామము నందలి
ప్రాథమిక పాఠశాలలోనున్న నా గురువర్యులగు శాశ్వతయోధి
లాషియునగు బ్రహ్మశ్రీ వైద్యశాధం కేణుగోపాలంపంతులు
గారు శాబాల్యదేశలో నాకొనంగిన విద్యాధనము దినదికాభి
వృద్ధినింది నన్నింతవానిని చేసినందుకు వారికి నిర్విము కృతిజ్ఞతా
పూర్వకవందనంబు లాచరించుచున్నాను. ఈప్రస్తావన తెచ్చు
టకు కారణ మేమన శ్రేబాధించున పిల్లలు మండిమార్గము
లో నడిపించుటచే గలగు సత్ఫలములందుగల. నా యనుభవమే
గనుక యుపాధ్యాయు డెట్టి దురభ్యాసములున్న గలిగియుండ
కూడదు. ఎయిడెడు బడులగురించి విచారితము. ఆవిషయము
లోకూడ శాకు కొంత పరిచయము గలదు. ప్రతియేట నుమారు
400 నూళ్లవరేమధికకాదు రిపోర్టులు గ్రాంట్లనిర్ణయముల
విమర్శగురించి నాకు పంపబడుచుండును. ఈవిధముగా గత
6 సం|| లనుండియు 3000 నూళ్ల రిపోర్టులు విమర్శించి
యుండును. గ్రాంటు హెచ్చుచేసినకొలది బోగను నూళ్లు
బోగను అసిస్టంట్లును హెచ్చుగుచ్చుచున్నార. ఇందుకు నేరగడ
రేంజి కడుప్రసిద్ధి చెందియున్నది. ప్రతి నూళ్లులోను ఒక
బోగను అసిస్టంట్లుకు తక్కువయ్యుండదు. ఇతర రేంజీలలో
కూడ నీదురలవాటు లేకపోలేదు

తెక్కలిరేంజీలో ప్రాథమికవిద్య ఆధోగతిపాలైయుం
డుటకు యంతాకారణ మేమన మనరేంజీలోగల ఆంఢ్రె
యింకు టీచర్లు సంఖ్యయే జిల్లాలో నంటిటగల యుపాధ్యాయ
ులసంఖ్య 8,571 జిల్లా మొత్తంపై 100 కి 40 మందిట్టి
బ్రయిండు టీచర్లున్న 60 మంది ఆంఢ్రెయింకు టీచర్లున్న
యున్నాడు. బరంపుం గుంనూరుతాలూకాలలో బ్రయిండు
టీచర్లసంఖ్య హెచ్చేయున్నది. మనతాలూకాలో 66 గురు
బ్రెయిండు టీచర్లును 141 ఆంఢ్రెయింకువారున్న గలరు.
చదువు సంధ్యలస్థితి యందుకు తగినట్టుగనే యుండును. ఉ
పాధ్యాయుల లోపముల నెంచినిని యాగ్రహించక వాటిని
సవరించుకొని గ్రామబడుల సభివృద్ధిలోనికి తెచ్చుటకు ప్రయ
త్నించవలెను. విద్యనేర్చుటకంటే బాలర నడవడి చక్క
జేయుట ప్రథమకర్తవ్యము. ఉపాధ్యాయుని నడవడి కళంకర
హితముగా యుండవలెను. సర్వవిధముల బాలనికి మార్గదర్శ
కముగా నుండవలెను.

ఉపాధ్యాయుల జ్ఞానాభివృద్ధి

ఇట్టి సమావేశములలో నొకనొకరు కలిసికొని పరస్పర
అనుభవములగురించి ముచ్చటించుకొనవచ్చును. ఒక్కడొన్ని
విషయములలోను ప్రవీణుడుకాడు. ఒకనికి తెలియనివిషయ
ము లింకొకనికి తెలియగలవు.

విద్యాప్రదర్శనములు

ఇట్టి సభలలో విద్యాసంబంధమైన వస్తుప్రదర్శనములు
కూడ జరుపుట కవికాశముండును. విద్యావిషయిక చిత్రములు
ప్రతిమలు, అల్లిక కర్రపనులు యితరములగు చేతిపనులు అభి
వృద్ధియగుట కవికాశములగువు. ఈప్రదర్శనము గురించి మీరు
స్వయముగా చూచెదరుగాన విస్తరించ నవసరములేదు

ఉపన్యాసములు

విద్యావిషయములగుర్చి విద్యాంశులవల్ల నేటిట
నేర్చికొనదగు సూతశాంకము తెన్నియో యుండును. అట్టివాటి
లో కృషిసలు పండితులవల్ల మీకు మంచి జ్ఞానాభివృద్ధి
కాగలదు. అవియేగాక నడినవిద్యావృద్ధులగుడ మీరు
బాగుగా నేర్చుకొన వలెను. అవకాశము గలిగినప్పు డిట్టి
యుపన్యాసములు వినుచుండవలెను.

ప్రాథమిక విద్యావిధానము

ప్రాథమికవిద్య యననేమి? తమజీవయాత్రలో వారివారి
స్థితిగతుల ననుసరించి తమకుమున్నందు సహాయధూతమగు సామా
న్యకాంక్షములను తమతమ మాత్రభావంలో జనసామాన్యమునకు

ఐ. సి. ఎన్. వారిని పొగడట

ఇండియాలో బ్రిటిషుపాలనమునకు
ఏదే అండగాయున్నారు

లండన్, జూన్ 14:— ఐ. సి. ఎన్. విరుద్ధమున పర్వత ప్రాంతములకు విజయమును తెచ్చి యోగ్యమగు ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును ప్రసాదించిరి. వారి యాజ్ఞమును నెరవేరింపజేసిరి. జరిగినవిషయములను చూడవలసిన మాటలను జేయవలసిన ఐ. సి. ఎన్. ఉద్దేశములు గోరుచున్నారు. ఇదియే వారు తమ ప్రజలకు అపేక్షించు ప్రతిఫలము. ఐ. సి. ఎన్. ఉద్దేశములు పూర్తిగా పరిపూర్ణముగా రుచి.

ఈ వార్తాపత్రములకు బెంగాలులో అయిన పంపిణీకర్తలు కష్టములకు నున్నపుడు ఐ. సి. ఎన్. ఉద్దేశములను యెంతయో మెచ్చుకొని, తనవని నెరవేరి కష్టముగా నున్నవని, అవసరమునకై బెంగాలులో జిల్లాలందు వారి కష్టములను బయటపెట్టి వారి యని, వారివే ప్రజలకు చాల కష్టమైనవి. కాని వారు చాలించక తమ కార్యమును సాధించగలిగిరి. తమ పక్షమున వ్యధికారే దని తృప్తిపెంచుచున్నారు.

ఇండియాలో బ్రిటిషుపాలన, నీటిని నిలబడిన వారి, నీటిని పరమాధిక నుంచుకొన్నవారి, నిలబడినవనియు తప్పక నెరవేరినదియు నుండిరి. ఇండియాలో తన పాలనము పూర్తిగా కర్మకర్మమునకు లేకపోయినది బ్రిటిషు ప్రభుత్వములో ఇండియా పరిపాలనమును వినియోగించిన భారతీయులకు తమ స్వలాభమును వినియోగించుకొనక (బ్రిటిషు వారి స్వలాభమునకు భారతీయులకు నేనెచ్చవలసిన ఆయుధముతో) పూర్ణమునకై. నేడు ఉద్దేశములు బ్రిటిషువారు, భారతీయులను జూడెన తృప్తితో ఇండియాలో బ్రిటిషు పాలనము నిర్వహించిన వలె ననుటకు దృష్టాంత రమనియు అదే సమర్థముననున్నదియు చెలిపిరి.

ప్రజాస్వామ్యము పరిపూర్ణము.

లండనులో భారతనంబుము

నిర్మాణము

లండన్, జూన్ 15:—లండనులో భారతీయుల లండను గూడెం ముచ్చటించుకొను భవనమును(కట్ట) నిర్మించుటకు సన్న యించిరి. ఇంగ్లండుకు వచ్చిన భారత ప్రజలులకు ఈ సం గ్రహమును వినియోగించి గౌరవించిరి. రాజకీయములకు సంబంధము లేకుండ నుపన్యసించిరి గాని ఒక్క శ్రమివాసయ్యంగారు బ్రిటిషు ప్రజల భారతీయుల ఆయుధములను నుముఖముగ నం నుటకు బ్రిటిషు రాజకీయములందు భారతీయులు ప్రాముఖ్య ముగ నుండుటకును ఇంగ్లండులో నున్న భారతీయులు విక సత్వముతో ప్రవర్తించవలె ననిరి.

అన్ని ప్రజల ముల వారిని ఒకటిగా చేయుటకు ఇట్టిసాంఘికకట్ట తోడ్పడునని పర్వత ప్రాంతమునకీ గానిరి. సాంఘిక రాష్ట్రము వికృతమున రాజకీయ వికృతమైనదని ననిరి.

పర్వత ప్రాంతములలో కష్టములనుభవమున పరిశోధకము జంతువులను కోయరాదని సభిజరిగెను. పర్వత ఆల్పి బయలు చేరెను. ఉపశాంతియు సాగినది. పోలీసువారిపై నీళ్లుపోసిరి. ఆల్పిజేసిన బాలురను విడుదలచేసిరి.

రైలుకట్టపై శవము

లన్డన్, జూన్ 15:— కేంబ్రీజ్ వల్లమలిపురం శ్రీమ నుల మధ్య ప్రేమమునకడెను. కాని యెవరినో తెలియలేదు పోలీసువారు వినియోగించుచున్నారు.

ప్రొద్దుటూరు డి. ము. కోర్టులో

1928 సం॥ మార్చి 26

వాది:—కోర్టును మునయ్యగారి సుబ్బయ్య

వాకి ప్రొద్దుటూరు

ప్రతివాది:— నీలిరామనాని సాకి ప్రొద్దు టూరు

వాదిన ప్రతివాది జరిపిన లావాదేవీని సులించి పై నెంబరు విచారణగాను 30-6-28 తేదీన వాయిదా వేయబడి యున్నది. ఆదిన ప్రతివాది హాజరుకావలసి డిక్రీరావను.

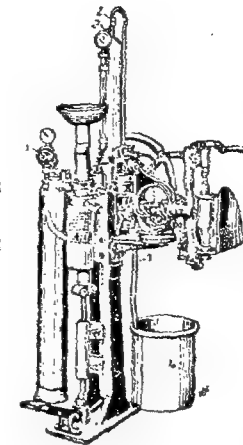
ఆ. శేషచార్యులు,

వాదినకీర్తి.

ఇండియాలో కల్ల వ్యవసాయము పొందగిన వ్యాపారము

సోదావారు మెషీనులు, బాల్ పాప్, క్రాన్ కాన్సు సోదావారు సీసాలు, మంచి యెసెన్సులు, కెమికల్స్ సోదావారు ఫాక్టరీకి వలయు సామగ్రి వగైరాలు కలవు.

1845 సం॥ లో స్థాపితము

ఈ వ్యాపారములో ననాదినుండి పని చేయుచున్న దిదియే. గొప్పపేరు గాంచిన బిష్ యన్ అండ్ హెచ్. డక్లర్ వగైరా వాస్తవముండి నేరుగా తెప్పించి వ్యవసాయములకు వలయుచేయువారలు, వివిధ పరిమాణములకు సరిపోవు సోదావారు మెషీనులు.

పూర్తివివరములకు వ్రాయుడు.

లిక్విడ్ రంగులు, పాదర్లు కోరినవారలకు పంపబడును.

ESOOFALY MAHOMEDALY & Co.,

102/104 Bhusari MOHOLLA, BOMBAY. 3.

తుపాకులు, మందుగుండు సామానులు, వేటపరికరముల వ్యాపారము, కేటలాకు ఉచితముగా పంపబడును. ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

శ్రీనాథన స్త్రీవిద్యాలయము

ఇన్నీపేట రాజమండ్రి

ఈవిద్యాలయము దేశభాంధు దుష్కారములనుగూర్చి వైకాపురము పంపించువారము స్థాపించబడిన ఇదట సం గ్రహము, తెలుగు, హిందీ, గణితము, ఆయుర్వేదము, కుటుంబము, పేము, రాజములను దుష్కారములను ముత్యములను తమ శ్రమలనుగూర్చి. స్త్రీవిద్యాలయములోనే చిత్రితమును సంగీత ముకూడ శ్రమించుచున్నాము

ఈవిద్యాలయము 25 నెల బాలికలనుగూర్చి చక్కగా వైద్యపరిశోధించి విద్యల నభ్యసించుచున్నాడు. 10 సం వర్షములందున్న మొదలు 25 సంవత్సరములలోపు బాలికలు మాత్రము విద్యార్థినులుగా నుండుటకకకాశముగలదు.

ఆశ్రమవాసముగ నుండగోరు విద్యార్థినులకు ఉచిత ముగా భోజనము బట్టలు పుస్తకములు ఇచ్చి విద్యార్థినింజేయుదురు.

కాని ఆశ్రమవాసముగా నుండగోరు విద్యార్థినులు వియవంతరములు దీక్షగా విద్యాలయనిబంధనలకు లోబడి యుండవలయును.

ఈ విద్యాలయమున బ్రాంతీ మేడివల్ల లక్ష్మీవరనింహము కాష్ట్రీగాక సంస్కృత పాఠ్యములగును.

బ్రాంతీ వల్లమలి లక్ష్మీవరనింహముగాను హిందీ ఉపాధ్యాయులుగను.

బ్రాంతీ ముక్కటలపర్వతారాయణగారు. ప్రాథమిక పాఠ్యములుగాను నియమించబడి చక్కగ పనిచేయుచున్నాడు.

ఈవిద్యాలయములో సభ్యులగు శ్రీమతి పెద్దాడ వెంకటసుబ్బయ్య గారు బాలికలకు కుటుంబము ముదిర పనిచేయుట చక్కగా నేర్చుచు వారి యువవృత్తిని యావిద్యాలయములోనుగూర్చి వినియోగపరచుచున్నాడు. గాన మీ బాలికలనుమాపకకాలము వంపించి శ్రీవిద్య కేంద్రము తోడ్పడుదురుగాక.

విద్యార్థినులు గానుగోరు వారములపాత్రలను జూలై 15 వ తేదీలోపున పంపించవలయును.

వత్సవాయ ఆంజనేయవర్మ, సహాయకార్యదర్శి.

ఫీజినుండి తిరిగివచ్చినవారి దురవస్థ

కలకత్తా, జూన్ 14:—ఫీజినుండి తిరిగివచ్చిన కూలీవారి కార్యములకు కలకత్తాకు వచ్చి కలకత్తా మేయరుగారి ని సందర్శించిరి. కలకత్తాలో తామెంతో బాధపడుచున్నట్లుగ నున్నదామయలకు పంపుటకై ఏర్పాటులు చేయవలయుననియు కోరిరి. మేయరుగారు సావధాని తెలుపుచు యిది ఇండి డియా ప్రభుత్వమువారికి సంబంధించిన విషయమనియు, పిల్లలసానిక. స్వపరిపాలనకామంత్రితో యీ విషయమెట్లాడునట్లు గను ప్రశ్నకుత్తర మొసరిరి. (ఫీ. ప్రె.)

కొలదా ముచ్చరాయన ప్రధానమంత్రిగారు జూలయి 2 వ తేదీనుండి 17 వరకు మధుర రామ్మూడుజిల్లాలో పంచారము చేయుదురు.

చిరుమలపట్టికలో సవరణ

కెన్యా, జూన్ 15:—జన్మదిన చిరుమల గజటునందు రాజకీయకారకు సవరణ ప్రకటించిరి. మదరాసు సెనెట్టు జడ్జి తో నాడిన సామెలుగారికి భానుబహదూరు చిరుమల యిదివరకే యున్నదిగాన యీ పట్టికలో జేర్చుట పొరపాటు.

ఉత్తర దేశ కార్మికనమ్మలు

కాన్పూరులో కొట్టుకొనుట

11 గురికి చెబ్బలుతగులుట

కాన్పూరు, జూన్ 15:—ఎల్లినెలలువల్ల నేడు కొట్టుకొనుట జరిగెను. చెబ్బలుగేలనకు కొంచెము దూరమున సమ్మెదారులు కావలిగాచియుండిరి. దారికడ్డముగ నిలచిరి. మూడు 70 మంది యెక్కువగా మహమ్మదీయులు పనిలో చేరదలచినవారి నాటంకపరచగా వారు బలవంతముగా లోనికి పోజూచిరి. ఇదపక్షములవారు కొట్టుకొనిరి. సమ్మెదారులలో 5 గురికి మహమ్మదీయులలో 6 గురికి చెబ్బలు తగిలినవి. పనివాండ్లు లోన ప్రవేశింపగలిగిరి. పోలీసువారు తగవు నాటంకము పరచలేకుండిరి. చేరువ గ్రామములవారు 150 మందిని సాయంకాలముపూట మోటారులారీలపై చెబ్బలలోనికి తెప్పించి తనికేయించుచున్నారు.

నేడు చెబ్బలు అధికారులు కార్మిక నాయకులు సమాధానమునకు వచ్చిరి. మధ్యాహ్నమునుండి సమ్మెదారులు గస్తీ తిరుగుటచునీరి. కొత్తవారిని నియమించుట అధికారులు మానుకొనిరి.

జమ్మద్పూరులో కార్మికోత్సవము

జమ్మద్పూరు, జూన్ 15:— ఇదివరకు ప్రకటించిన రీతిగా కార్మికలు స్త్రీలు పురుషులు నేడు వివిధ ప్రాంతముల నుండి జండాలుతోను, తోరణములతో డిక్షింగుల సాగించిరి. “వికమత్యమేబలము” “గోమాభివ్రాజుములమరునకుడు” అను ఉపదేశకావ్యములు ఉత్సవమునందు ప్రదర్శించిరి. జి.ట.పును మైదానమునందు 20 కేలమంది హోమిగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైరి. ఆందరు వికమత్యముతో నుండవలెనని అధ్యక్షుడు హెచ్చరించెను. కర్మాగారములందు పని అంతయు నిలదీసాయెను. ఇట్లే కొంతకాలముందునని వదలిగ నుగ్గుడి.

అసంసోలు మిల్లునమ్మె

కలకత్తా, జూన్ 15:— అసంసోలునందు సమ్మె పరిశీలు శ్రమియు మారలేదు. 1200 మంది తనివాండ్లు సోమరులుగ నున్నాడు. సీతారాంపురమునందు నాథులు లుగూడ సానుభూతి చెల్పుచున్నాడు. ఏజంటుగా కొసంగిన్ వ్యవధి నేటితో ముగియునుగాన పనివాండ్లను రెండోజాల్లో రైల్వే యిండ్లనుండి విడుదలచుచు నోటిఫికేషనును పంపిరి. 6 గురుమాత్రము పోలీసువారి సహాయమున తని లో చేరిరి.

“మేము స్వయముగ దిగుమతి చేయుటవలన మా సీమకమలము లందు మీకు ఎక్కువ లాభము కలుగును.”

బోగిలాల్ మంగల్ జీ అండ్, కొ

89 సాలవీది, పార్కుటపుకా, మృదాన్.

బాగ్ లి సత్యాగ్రహము దినదిన ప్రవర్తమాన మగుచున్నది

బాగ్ లి, జూన్ 15—బాగ్ లి సత్యాగ్రహోద్యమ ప్రచార కమిటీ గ్రామీణులంతరి వార్తనంపిరి—
బాగ్ లి తాలూకాలోని ప్రభుత్వమువారి వలసలందు చున్న నిర్బంధ విధానమును పరివర్తనముగా తాలూకాలోని గ్రామీణులకు కలిగిన నష్టమును తీరవలెనని పట్టుబట్టి 69 అయిదు.

వకాసులు ఇంకను తాలూకాలోనుండి వెడలిపోలేదు. కాని, ఆయుధపాటులైన పోలీసులు 800 మంది తాలూకాలోని వివిధ గ్రామములందునియమించుటకై గవర్నమెంటువారు సన్నాహపరచిరి. వీరిలో చాలామంది నగరములో విడిసియున్నారు. త్వరలో వీరిందగును ఆయా గ్రామములకు పంపబడుదురు.

50 మంది సిపాయిలు వచ్చియున్నారు వీరిలో 25 మంది జేలాదు గ్రామమునకు లేదో పోలీసు నూతరించెందుగాని తో వచ్చిరి. వీరు ఆ గ్రామములో కొన్ని నోటీసులను పంచి పెట్టిరి. ఈ నోటీసులు కత్తెరుగారి సంతకముతో ప్రచురింపబడినవి. "భేదపాదుల కొకమంచి సుఖం" అను పేర్లతో కొన్ని ప్రతికరములను. ఆ మంచి సుఖం ఏమనగా భేదపాదుల తమ శివులను చెల్లించవలయుననియు దేశము కాంతముగా నుండవలయునన్న వో శివులను చెల్లించుటయే కర్తవ్యమనియు" అను ప్రతికరములను వ్రాయబడినవి.

బాగ్ లి సత్యాగ్రహోద్యమముయొడల వివిధ ప్రాంతములవారు తమతాళిమానమును వెల్లడించుచు నేననేల ఉత్తరములు వ్రాయుచున్నారు.

బాగ్ లి విజ్ఞాన శిర్పాద దినమున దేశముంతటను వనూలుచేయబడిన చందాలుగాక ఇంతవరకును బాగ్ లి సత్యాగ్రహ నిధికి లక్షరూపాయలు జమపెట్టినది.

వల్ల భాయిపట్టుగారి క్రొత్తవిషయము

లాహోరు, జూన్ 15—లాహరుజపతిరాయగారిచే సాపింపబడిన పత్రికలన్నిటి ఆఫ్-డి-పీట్-సాపైట్-లోని పథ్యమును కలియవారు కాఖానాయకులుగాను ఉన్నటువంటి బల్యం తరావు మెహతాగారు వల్ల భాయిపట్టుగారి యనుచరులై బాగ్ లి సత్యాగ్రహోద్యమము నందు పనిచేయగలందులకై పదరు సంఘమువారిచే నియోజింపబడిరి.

బాగ్ లినిధి

ధిల్లీలో బాగ్ లినిధికై ఇంతవరకు 4 వేల రూపాయలు వసూలుచేయబడినవి. ఇంకను ఎన్నో చేయబడుచున్నవి.

(కే. పి.)

బొంబాయిలో మణిలాలు కొత్తగాను బాగ్ లినిధికై ఇంతవరకు 15,000 లు వసూలుచేసిరి. బొంబాయి అడ్వోకేటు జనరలుగారగు బలూభాయి జే. దేవాయీగా కొక్కరూ 5 వేల రూపాయలు నిచ్చిరి.

(అ. పి.)

ముఠికికాలువలో మరణములు

మదరాసునందు 5 గురు చనిపోవుట

నేటి ఉదయము మదరాసులోని కాలేజీ పంపింగునేడునంద ముఠికికాలువయొక్క తీరదలను తీసువలసినవని కార్పొరేషను ఇంజనీరుగారు ఉత్తరు విచ్చిరి. మొదట ఇద్దరు మనుష్యులు లోనికిపోయిరి. వారు మూతరిసితియడముతో నొక్కసారి వివరములు తెలుసుకొనినట్లు చెప్పెను. ఈమనుష్యులకు పోసిరి యిరుగలేదు. వీరి సహాయము మరెవ్వరు లోనికి పోయినట్లు తెలియకపోయెను. అంతిమమున ప్రాంతములలో పైకివాలినట్లు తోచిసిరి. వీరిని ఆనువల్లికి గొనిపోయిరి. ఇప్పటికి 5 గురు చనిపోయిరి. పోలీసువారి సలహానుకు వెంటనే ఏకీకరణపడిరి.

మొదటి ఇద్దరు మనుష్యులు నేడు ఉదయము 11-30 గంటలకు లోపలికి దిగిరి. వీరు మూతరిసి పైకివచ్చుచుండగా నొక్కసారి వివరములు తెలిసి పోయిరి. వెంటనే వీరు క్రిందకుపడిపోయిరి. తక్షణము వీరి సహాయముకొరకు మరెవ్వరుగో యిట్లే క్రిందకుపడిపోయిరి. మరెవ్వరు లోనికిపోవుటకు ప్రయత్నింపగా కాలువ పరువబడిరి. పోలీసు దివ్యులకి కడివనరగు రామానుజ అయ్యంగారు మరీ కొందరు పోలీసు ఉద్యోగులును హాజరయి సహాయమునుచేసిరి. పంపింగునూతి నుండి అధికారులు వీరిని తీసివేయుచున్నారు. ఈ సూతి నుండి చనిపోయిన ఇద్దరి శవములను యీ రోజున పైకివేసిరి. ఇంకను ఉన్న మూడు శవములను దీక్షులుకు ప్రయత్నింప జరుగుచున్నది. ఈ చనిపోయిన వారిందగును కార్పొరేషను పనిచేయబడి.

వాతావరణస్థితి

1928 సం॥ జూన్ నెల 14-వ తేది గురువారము

వాతావరణస్థితి	వాతావరణస్థితి	వాతావరణస్థితి	వాతావరణస్థితి	వాతావరణస్థితి	వాతావరణస్థితి
వాతావరణస్థితి	వాతావరణస్థితి	వాతావరణస్థితి	వాతావరణస్థితి	వాతావరణస్థితి	వాతావరణస్థితి
వాతావరణస్థితి	87	79	...	2.0	0.8
వాతావరణస్థితి	91	82	...	0.4	2.8
వాతావరణస్థితి	95	81	...	0.9	1.1
వాతావరణస్థితి	100	85	...	0.7	1.7
వాతావరణస్థితి	95	79	...	4.8	2.9
వాతావరణస్థితి	92	77	...	0.8	0.4
వాతావరణస్థితి	...	...	...	0.6	0.9
వాతావరణస్థితి	96	82	...	0.9	0.6
వాతావరణస్థితి	99	86	...	0.1	0.6
వాతావరణస్థితి	98	85	...	0.1	1.0
వాతావరణస్థితి	108	81	...	0.1	0.5
వాతావరణస్థితి	98	76	...	0.7	1.2
వాతావరణస్థితి	89	75	...	0.4	0.5
వాతావరణస్థితి	97	82	...	0.1	0.7
వాతావరణస్థితి	98	83	...	0	0.6
వాతావరణస్థితి	95	79	...	0	0.7
వాతావరణస్థితి	88	81	...	0	0.1
వాతావరణస్థితి	...	...	...	0	0.4
వాతావరణస్థితి	82	77	0.1	18.8	+ 45.1
వాతావరణస్థితి	84	77	0.1	15.1	+ 0.8
వాతావరణస్థితి	85	75	0.4	24.1	+ 44.6
వాతావరణస్థితి	85	78	1.0	20.5	+ 1.2
వాతావరణస్థితి	81	67	...	1.8	0.2
వాతావరణస్థితి	69	61	0.8	16.8	+ 4.0
వాతావరణస్థితి	59	58	...	1.9	0.4
వాతావరణస్థితి	70	68	...	0.7	...

సర్కారులు:—గోపాలపురంలో చినుకులు పడెను. ముట్టు దట్టముగనున్నది. మచిలీపట్నములో వగటివేడిమి 8, రాత్రివేడిమి 5 డిగ్రీలు ఎక్కువ. నిన్న ఇటు 100 డిగ్రీలు ఎండగా నెల.

డక్కన్:—కడపలో వగటివేడిమి 8 డిగ్రీలు తక్కువ కర్నాటకము:—కడపలో 0.1" ఎరించెను. వగటి వేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మద్రాసు నెల్లూరులలో రాత్రి వేడిమి 8 మొదలు 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

ఏ. పి. నారాయణ అయ్యర్.

మదరాసు:—వాతావరణస్థితి

తిరుచనాపల్లిలో ఇండ్లుకాలిపోవుట

250 యిండ్లు దహనమగుట-ఒకడు చనిపోవుట

తిరుచనాపల్లి చేరువను మునీగ్రామములో 10 వ తేది న 250 యిండ్లు కాలిపోయెను. ఒకడు చనిపోయెను. వలపుక గాడువడిరి. ఎటుకట్టరు తన ఏర్పాటులు తేయచున్నారు.

రైలునుండి దుమికి మరణించుట

కడపలో, 15 జూన్:—నిన్న రాత్రి ప్యాసంజరు రైలులో 55 ఏండ్ల వృద్ధుడు శ్రీరంగంనుండి పొట్టోనోనోకు పోవుచు, నోనోదాటినివన మేల్కొంచి నేడును చాటిపోవుచున్నందున గాలిపవన వేటునకు దుమికెను. తల గాయములు పడెను. కడపలో ఆస్పత్రికి గొంపోవుచుండగా మరణించెను.

(అ. పి.)

హిందీ ప్రచార ఆఫీసునందు దొంగతనము.—దక్షిణభారత హిందీ ప్రచార కార్యాలయము మేడమిద ఈ నెల 13 వ తేది రాత్రి దొంగలు ప్రవేశించిరుట వందల యిండ్లకు కేక కల్పించి రూ 400 లు విజయల వస్తువులు పోయినట్లు, మరునాడు పోలీసు రిహద్దగావించబడెను. పోలీసువారా సాయంత్రమే ఎల్లప్పు గ్రామిణి అను నొకనిని ఎక్కుచేసిరిట. అతనివద్ద దొంగిలించబడిన వస్తువులలో కొన్ని దొంగతనం.

చెన్నపురి కార్పొరేషను

ది. బి. జే. వేంకటనారాయణ నాయుడుగారిచే తిరిగి కమిషనరుగ నియమింపవలెను ప్రతికూలనభ్యుల కవకాశమునగకయే తీర్మానము గావించుట

ప్రస్తుతము చెన్నపురి కార్పొరేషను కమిషనరుగనున్న ది. బి. జే. వేంకటనారాయణ నాయుడుగారి యుద్ధోగ కాలము ముగియవచ్చుచుండుటచే వారిని తిరిగి కమిషనరుగ నియమింపవలెనని గోరుటగాను పథ జరుపవలసినదని 29 మం 3 సభ్యులు గోరుటచే, నిన్న సాయంత్రము 5-15 గంటల కార్పొరేషను పథ ప్రత్యేకముగ సమావేశ మగుటచే. పథ ప్రారంభమైన వెంటనే, తీర్మానమును పాఠించినపుడు, కొందరు సభ్యులు ప్రతికూలముగ మాటలాడుటకు లేచిరి. కాని వారి కెట్టి యవకాశము నొకయే తీర్మానమును వోటునకు వెట్టి అంగీకరింపబడెనని అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను. పోలీసు స్టేషన్ గా, అధ్యక్షుడు అందుకుమాడ నిరాకరించెను.

ఈ క్రింది సభ్యులు హాజరైరి. సి. మనుస్వామిశాయుడు, పి. రంగనాథంశెట్టి, జి. నెల్లకతి శెట్టి, జి. ఆర్. కొండరామమొదలియారు, ఎ. రామస్వామిమొదలియారు, హాజి అబ్దుల్ ఆజీజ్ పాపాబాయి, జి. రంగయ్యశాయుడు, ఆర్. కృష్ణదాస్ లాలా, ఎం. సి. మధురైప్పిళ్ళ, ఎం. శింగారశేలు శెట్టి, ఎ. జి. ప. వె. లు, ఎస్. మ. న. సా. మి. శెట్టి ఎస్. సి. గురుసామి, పి. జి. కుమారస్వామిశెట్టి, జి. ఎం. రీడు, ఎ. వి. అశ్విరాయశాడర్. పి. వి. నటరాజమొదలియారు జి. ఎస్. నటరాజశెట్టి, ఆంజలియా, ఎస్. జి. రంగ రామానుజమొదలియారు, మూపానేట్, బి. శి. అహమ్మదుసయ్యుడు, మ. శి. మ. మ. న. న. న. (తీర్మానము శాయుడుగాడు.

సభా కార్యక్రమము ప్రారంభింపబడక పూర్వము, శింగారశేలుశెట్టిగారు మాటలాడుచు, పథను జరుగగోరినవారితో దానికడను విషయము నిజమేననియు, అయినను, ఇట్టివల దా నేంకటనారాయణ నాయుడుగారితో మాటలాడిగ తిరిగి మూడు సంవత్సరముల కాలము కమిషనరుగ నుండుట తన కిష్టము లేదని చెప్పిననియు చెప్పి, అతడంగీకరింప నపుడే తీర్మానమొనర్చి ప్రయోజనమేమని ప్రవేశించిరి.

అధ్యక్షుడు ప్రత్యక్షమొనెను, ప్రభుత్వోద్యోగి, ప్రభుత్వమువారు చెప్పినటుల చేసి తీరగలెననియు అందుచే వేంకటనారాయణ నాయుడుగారి వ్యక్తిత్వప్రాయమును తామిపుడు గమనింపనక్కర లేదనియు నుడిచిరి.

ఎస్. జి. రంగరామానుజముగారు, "ది. బి. జే. వేంకటనారాయణ నాయుడుగారిని, మరీ మూడు సంవత్సరములకు కార్పొరేషను కమిషనరు పదవికి నియమింపవలసినదని ఈ పథ వారు సభాయులుడగు గవర్నరుగారిని మంత్రిలను గోరుచున్నారు."

సి. మనుస్వామిశాయుడుగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

జి. రంగయ్యశాయుడుగారు:—తీర్మానమును వోటునకు వెట్టవలసినదని గోరిరి.

ఈ సమయమున బి. శి. అహమ్మదు సయ్యుడుగారు, లేచి తీర్మానము నెదుర్కును మాటలాడుటకు ప్రారంభించిరి. కాని అధ్యక్షుడు అతనిని మాటలాడనివ్వక, తాను తీర్మానమును వోటునకు వెట్టుచున్నానని చెలిపెను.

అధ్యక్షుడు పిమ్మట తీర్మానమును వోటునకు వెట్టి నెట్టినదియు, పథను ముగించినినియు ప్రకటించెను.

బి. శి. అహమ్మదుగారు ముఖ్యమహమ్మదుగారు పోలుగోరిరి.

అన్య:—నేనిదివరకు పథను ముగించితిని, ఇప్పుడు పోలు తీసికొనవలెనని.

ప్రతికూల సభ్యులు "అన్యాయము" "అన్యాయముని" కేకలు నేయుచుండ పథ ముగిసెను.

రామనాథనుగారికి 144 నెక్కు

తిరుచనాపల్లి దేవళములగవు

తిరుచనాపల్లి, జూన్ 15.—టవును సముచేష్టియు శ్రీనివాసరావుగారు జె. ఎస్. రామనాథం కన్నప్పయ్య, చంద పాపిశెట్టిగార్లు రామనాథం దేవాలయమునందు పారావాసం చాటిపోనికి పోగూడని 144 నెక్కును వారితేసిరి. ఈ ఉత్తరపు 12-వ తేదిన వెలువడినను నిన్నటివరకు వారికందజేయలేదు. పారావాసం ధ్వజస్తంభమునందే మొన్నకొట్టాట జరిగెను. రామనాథనుగారు ఆచారవిగ్రహముగ ఆదిద్రావిడులును హిందువులే తరులను చేవలయుములొనికి గొంపోదలచిరి.

మదరాసువార్తలు

మదరాసు కాశపదవి:—మదరాసు కాశపదవి నియమబద్ధముగా ప్రభుత్వ నిర్ణయమును అనుసరించుచు అనేకమందిరు లందు తీర్మానములు జరిగినవలు.

శ్రీ సంగీత శాల:—పద్మవారి యజమాన్యమున రేపు సాయంత్రము 4-15 గంటలకు సెరియస్ తరగతులలో వసంత మంటవలయును బస్తి బాయికన్యగారు నందవారి చర్యపాఠికధ ను చెప్పెదరు.

సవరణ:—నిన్నటి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో శ్రీ లక్ష్మీమేధ మెటికల్ ట్రైనింగ్ లో 11వ రోజు భారతీయులని తప్పుపడినది. భారతీయులు ఏ. రామస్వామిగారి కిక్కురున ప్రమేయని గ్రహిం పప్రా కులు.

కంజీవర బ్రాహ్మణుని ఎర్రస్థు:—బాదాచారి అను నొక కంజీవరం అయ్యంగారిని నేడు పోలీసువారు ఎర్రస్థుగానించిరి. ఈతడు పట్టుబట్టు, ఇతడి పాత్రలను మన్ను గునవి రూ 400 లు విలుగలవి మదరాసులో వివిధ స్థలములందు దొంగిలించి నది దొరికినవలు.

బస్సుద్రోవరునకు జరిమానా:—చౌక్ లింగ మనుమోటారు బస్సుద్రోవరు 28-5-28 తేదీని గంటకు 20 మైళ్ల వేగమున బస్సు నడిపించినందుకు శేడు చీఫ్ (పె సి డెన్సి) మేజిస్ట్రేటుగారు రూ 20 లు జరిమానాను విధించి ఒక నెలవరకు అతని లైసెన్సును కాన్సెల్ చేసిరి.

విలివేక్సన్ మూత్రాలు:—ఈమూత్రాలను ప్రతిరోజు యము ఒకొక్కటి వీపున మూడుదినములు వరకు గ్రహించి యెడల అటువంటివారికి ఒక రోజు దాదాపు వరకు కలరా, టైఫాయిడు, నులిగడుపువ్యాధులు రావలెను. కలకత్తా కార్మికమహాసభ పీఠిని ఉచితముగ నడచి పోలీసులకు పంపివెట్టుచున్నారట.

సర్వభాషాసంగ్రహం:—పై సభవారి యజమాన్యమున రేపు ఆదివారము 4 గంటలకు పాల్కుటల్ వాల్ ట్యాంపు రోడ్డులోనున్న మ-రా-శ్రీ పరమానందాను చోటా దాసుగారి ధర్మవక్త్రమునందు బ్రహ్మశ్రీ చెలుకూరు పార్థసారథి భాగవతులవారు శ్రీమదామాయము లోని "వక్రము యుద్ధము" అను పాఠికా కాలక్షేపమును జరుపుదురు.

కాంగ్రెసు తీర్మానములు:—1927 సంవత్సరము నందు జరిగిన కాంగ్రెసు సభవారి తీర్మానములను, అఖిలభారత, భార్యనిర్మాణక సంఘముల తీర్మానములను, అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యాలయమువారిచే గ్రంథరూపమున ప్రచురింపబడెను. ఇది అయిదవ సంపుటము. దీనివల ఎనిమిది అడాయి. వలయు వారు, అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయము, అలహాబాదు అని వ్రాసిన బడయగలరు.

మేజరునాయుడుగారు:—నీటికి యానుభవ్య ఆంధ్ర ప్రజావాక్యమును అపరేమను గానింపబడినప్పుడు ఆరోగ్యమునది హానిపెట్టి గాంచుచున్నది. శ్రీమతి సరోజినీ నాయుడుగారు చెండురోజుల వరకును ఇచ్చటనే యుండుదురు. తరువాత సీమ తనూబాతను చూడ మదనపల్లికి వయనమయ్యెదరు. ఈ మెప్పుతిక త్రయవ్యాధిచే పీడింపబడుచుండెను. శ్రీమతి సరోజినీ నాయుడు గారికికూడ ఆరోగ్యము బాగులేదు.

మేధశ్రీ సరస్వతీసుధాల మార్గగ్రంథమాల:—మేధశ్రీ వండిత కవిశేఖర ఆర్. నారాయణశాస్త్రిగారు (సంస్కృతపండితులు తిరువాడి తంజావూరుజిల్లా) వ్రాసిన 475 సంస్కృతగ్రంథములగుండు. ఈగ్రంథములవ్రాతృత్వమునుమాచి గొప్పపరిశ్రమలందరను కొనియాడిరి. అందు నాటకములు, కవితలు, జ్యోతిషము, వృక్షశాస్త్రము, చరిత్రము, తర్కము, భార్యనిర్మాణము, మున్నగువిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు కలవు. వాటినిన్నిటిని అచ్చువేయించి సంస్కృత భాషా పీఠపాఠా నొకసంఘమేర్పడెను. ఈగ్రంథములందు చందా వారులగ కేరసవారు సంకు రూ12 లు కట్టవలెను. చందావారు రాజములను పి. ఆర్. నల్లెటిళ్ళయ్యగారు హైకోర్టునకిలు, రంజావారు అను చిరునామాకు పంపవలెను.

ఖాదీ గైడు

అఖిల భారత చర్య సంఘమువారు 1927 సం. నివర భాగములో 92 పుటలగుల ని ప్రకటన సాంగ్గమున ప్రకటించిరి. ఆంధ్రదేశములోని సామాన్యజనులందరి సారాంశమును గ్రహించుటకై మఖ్యాంశములను ప్రచుర పరచుచున్నాను.

తొలిపలుకు

రాటుముయొక్కయు, ఖాదీయొక్కయు ఆవశ్యకతను మన ప్రజలు తెలిసికొనుచున్నారట. వీనినిగూర్చి మహాత్మా గాంధీగారి రచనపర్యాయముల వ్రాసియున్నను, క్లుప్తముగా నిప్పుడు దెలుపుట అసంధ్యముగా నేరదు.

రాటుమును ప్రత్యేక వృత్తిగా గైకొనుమని మేము చెప్పటలేదు. ఇతర వృత్తులలో దీనికి పోటీలేదు. అందుచేత దీనివలనవచ్చురాబడికిని, ఇతరవృత్తుల మూలములను పోల్చుటలో అర్థములేదు. కటిక వీడకమునల మలమలముడుచు, 6 నెలలు పనిలేక యుండు, ప్రజాభాషావ్యయము తక్షణమే అనుసరింపదగిన ఉపవృత్తి ఇది యొక్కటియే అని మావాదన.

జనుల జీవితమును, వారి నిర్వాహమును, ఈరెండు సంగతులను అందరు ఆంగీకరించెదరు. ఎవరుగూడ భారతీయుని సాంఘికసగలు ఆదాయము 50-0-0 మించునని వాదించరు. దీనికి కారణము, మహాత్మా జనము వ్యవసాయమువలన ఆధారపడుటయే, ఆసమయగూడ ఏదాడో కొద్దికాలములోనే ముగియుటయే వచ్చురాబడి వ్యవస్థగా నుండును.

భారతీయులలో నూటికి 90 మంది గ్రామములలో నివసించు నూటికి 71 మంది భూమిమీదను, 6 గురు వర్తకముమీదను, ఒక్కరు పరిశ్రమమీదను జీవించుచున్నారు. పూర్వమున్న పరిశ్రమల సంఖ్యచిన్నది. వ్యవసాయమునకు లాయభుజిన భూమి 22 కోట్ల 50 లక్షలయకరాలుకలదు. మనుజుల కొక మహాత్మికయకరా వచ్చును. వివిధ రాష్ట్రములలో నొక్కొక్క కుటుంబమునకుగల పగలుభూమిమాడుచున్నట్లును

రాష్ట్రము పేరు,	య. తెంట్లు,
అస్సాము,	2 96
బెంగాలు,	3 12
బీహారు,	8 9
బొంబాయి,	12 15
బర్మా,	5 65
మధ్యరాష్ట్రము,	8 48
చెన్నపట్టణము,	4 91
పశ్చిమోత్తర ప్రదేశము,	11 22
పంజాబు,	9 18
సంయుక్త ప్రాంతము,	2 51

ఇట్టి వ్యవస్థలు సంవత్సరము పొడుగునకు పనియ్యవలెను. సాగుబడి రోజులలో, మహామృత్యుకాలములో, పూర్తి పనియుండి తక్కిన హేతుసమయము వ్యవసాయ దారులకి కామిగా నుండునని బెంగాలు, బాహా ఉద్యోగియైన తాంబేగారు వ్రాసిరి. ఇట్లే సంయుక్త ప్రాంతమునగూర్చి వీడిగారును, మధ్యరాష్ట్రమునగూర్చి చౌలాగారును వ్రాసిరి. పంజాబులోని వ్యవసాయదారులు 860 రోజులలో 150 రోజులు మాత్రము పనికలిగియుండునని తాంబేగారు తెలిపిరి. అనగా సగము పై కాలము పనిలేక పోవుటయేదారి (ద్యమునకు కారణము. అట్టి వానికి పని కల్పించవలెను. ఆతను పొరుగునకిపోడు. ఇంటివద్దనే పని చూపవలెను. ఇతర పనులకు అడ్డము కలుగరాదు. ఇన్నివిధముల రాటుయొక్కటియే. 1926 సం. అక్టోబరు 1 వ తేదిన వెల్లడిన యంగు ఇండియాలోని వ్యావసాయమును చదువుడు.

రాటుము పెట్టుట తక్షణమే సాధ్యము ఏలననగా,

1. మూలధనము ఆక్రమింపలేదు. కావలసినసామానులు, ప్రతియు, అన్నిచోట్ల చౌకగా దొరకును.
2. మన సామాన్యజనులకున్న తెలివి, కుశలత చాలను.
3. పనిలేక, పనిపిల్లలు, ముసలివారు కూడపనిచేసి, అర్జించవచ్చును.
4. వశకు అలవాటు పూర్తిగా చావలేదు. కాన తిరిగి అభివృద్ధి చేయుటకు శ్రమపడె నవసరంలేదు.
5. రాటుము సీరముగా, సర్వజనులకు, వాకిలి మందర పనిని చూపును. అన్నము తరువాత వస్త్రమే మఖ్యము.
6. అభివృద్ధి ఆవాస్యముల బాధలేదు. కలవు కాలము తొగూడ దానిపై పని చేయవచ్చును.
7. ప్రజలయొక్క మత, సాంఘికాచారములకు విరుద్ధముకాదు.
8. కలవు నివారించుటకు నుంచి సాధన.
9. ఆర్థిక చిక్కులవల్ల కుటుంబ విచ్ఛేదముకాకుండ, దీనివద్దనే పనిని కల్పించును.

10. పూర్వపు గ్రామ జీవితమును కొంతవరకునను నిలపజేయుట.
11. వ్యవసాయ దారునికి, నేతగానికి వెన్నెముక.
12. రాటుము పునరుద్ధరించినచో, అనేక చిల్లరపుత్రులు పెరుగును.
13. జీరాంటి దారుని నిరుద్యోగమునెగాక, విద్యాధికుని నిరుద్యోగమును సయితము మాన్పకలదు.

విమర్శకులు ఇవన్నియు నిజమేకాని దీనివలన రాబడి తక్కువయ్యెదరు. ఒక అడాయి వ్యవసాయనివాసి 24/ వచ్చును. ఏటేట 50/ మాత్రము సంపాదించు వానికి 24 తక్కువ మొత్త మవచ్చునా? దీనిపై, వాదములే? మఖాదీ ఉత్పత్తి సానముల బాదుడు. అనుమానములు లేరును. మావద్దకు వచ్చు పడుకువారు, రాటుమును వీడి తేలికపనికై పోవుటలేదు. ఇంకొక పని అనలే లేదు. ఖాదీ మరబట్టుతో పోటీకే నిలవగలదా యని ఇంకొక ప్రశ్న కేయుదురు. ఇప్పుడు ఖాదీ ప్రేయమే. మనుషటికన్న చౌక ఆయనది. వడుకువారు తమ దూది తామే నిల్వచేసుకొనుటచేతను, తామే ఏకులు తయారు చేసుకొనుటచేతను, ఎక్కడనేసిన బట్ట అక్కడనే అమ్ముట చేతను, నూలు పురితో వడుకుటచేతను, నేతను బారిలో తగుటచేతను, ఇంకను చౌకయగును, ఎవరికికావలసిన నూలు వాతే వడుకుకొన్నచో, మరింత చౌకయగును. ఇన్నిబట్టలమరలు పెట్టినను, నాలుగు లక్షల జనులకే, పని కలిగినది. రాటుము కొట్టుకొలిదికి పని చూపును. వట్టలములకు వచ్చికోబాకు 0-6-0 లు సంపాదించుట కన్న స్వగ్రామములో 0-1-0 లు అర్జించుట మేలు. వట్టలములకు రాగానే ఆరోగ్యము నీతి యు చెడును.

భారతదేశములో మలమలముడు కడుతే అభివృద్ధికి అటంకముగానున్నదనియు, 6 నెలలలో పనిలేని బాతియొన్నడు బాగుపడదనియు, గాంధీగారి యితరపరపాటు చేసినను, భారతదేశ చారిత్రవ మూలకారణమును కనిపెట్టినదియు, దానిని పోగొట్ట రాటుమును చూపినపుడు, యొక్కవ దూరదృష్టి కను వరచెననియు, దాక్తురు పోరలుమాకొగారు వ్రాసిరి. యుద్ధము నకు పూర్వము వివిధ దేశముల అదాను పోల్చి చూడుడు.

దేశము.	సగుటసాల్వరి ఆదా.
అమెరికా	1080
ఆస్ట్రేలియా	810
ఇంగ్లండు	600
కనడా	570
ఫ్రాంకు	
జర్మనీ	450
ఇటలీ	845
జపాను	90
ఇండియా	36

(సతేషము.)

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి.

రాకపోకలు:—గా. జి. ఎ. మజిలీసు. గా. యు. రామారావు టి. హెచ్. వెంకటరామశాస్త్రి మీర్ ఆమీను దీను. గర్లునేడుదయమునకు మదరాసు వచ్చిరి.

మేజర్ జనరలు హచ్చిన్నను సి. దబిల్యా. ఇ. కాటను గారు నిన్నరాత్రి ఉదకమండలమున శేగిరి. మాలానా హచ్చిన్నువోడి మహమ్మద్ తాగూన్ ఆలీ మసా హెబుగారు నేటిరాత్రి బెంగళూరు మెయిలులో రాణి పేట కేగెదరు.

ఆరమ్ స్ట్రాంగు, నైజాముప్రభుత్వ పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారు నేటిపుడయ్యమునకు మదరాసువచ్చిరి.

జయపురం మహారాజుగారు, చారిదానం ఏ. రామకృష్ణ గారు నిన్నరాత్రి మదరాసునుండి జయపురమునకువయనమెరి.

పెర్నిరోధేరా దక్షిణ ఇండియా రయల్స్ యేజెంటు గారు నిన్నమధ్యాహ్నమిచ్చటకు వచ్చిరి. తాంబరనుండి వీటి న్నేడువరకు గలగు డెబులులేను అభివృద్ధికి పిరు యే ర్నా టు చేసిరి. నిన్నరాత్రి తిరుచనాపల్లి కేగిరి.

మోహినీతైలము

5 తులీ నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్య మైనది.

ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శ ఉద్యోగములు మొదలగువారికి శుభునిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును కుందరుల మోహలావణ్యములకు ప్రాపగురులను మనోహరముగ పెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుగల రసజీయమును కువాసన చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచిదువ్రుకొనిన ఇరుగుసారుగు వారుగుగూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్టు నియ్యగు. దీనియందు మనోహరమును కువాసనద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి నేలకొలిది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి యున్నాము. వేయెల, ఒకసారి పరికిరించిన నిజము తెలియలగు. అమ్మతాంబరం దీపోబొంబాయి, లేక మదరాసు.

గోపాలకృష్ణుని ఆరెస్టు

కా రాగ్య హ ము న క రు గు ట కు
ముందు చీరాల పేరాల వాసులకు వారొసంగిన
సం దేశ ము

1921 ఆగోబరు 1 వ తేదీ ఉదయము బరంపురము లెలు
వేవనులో గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఆరెస్టు చేయబడిరి. పోలీసు
వారిచే గొంపోబడుటకు ముందు చీరాల పేరాల వాసులకును,
ఆంధ్రమహాజనులకు వారొసంగిన తివ్యసందేశము వలుమారులు
పలికించి మననముగావించుకొనుట కర్హమయినట్లున్నది.

శ్రీమద్రమారమణ గోవిందో హరిః

చీరాల పేరాల గ్రామ మహాజనులకు రామదాసు,
దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య అనేక గాధాలింగనములు గావించి
వారయిన దేవునగా.

మనకు సంజీవి యాచింప నాంధ్రదేశసంఘారము గా
విందుచు బ్రహ్మపురము వచ్చియుంటిని. ఇచ్చటి జిల్లా మేజ
స్ట్రీటుకు టి. జి. యాధరభద్రగారు 144 వ కేసు ప్రకారము
నాకు వాగ్దానము విధించిరి. అందుల కియ్యకొనుట సత్వర
స్వరాజ్యవిశిష్ట ప్రతిబంధకమనియు, ఆంధ్ర యశశ్రేష్ఠుడనకు క
ళింక మాపాదించుననియు, వనము గావించుచున్న మహాయజ్ఞ
మానకు భంగకరమనియు, తిరులంఘనము దేశీయమహాభావ
నానుసారము గాకపోయినను తదాదర్శములకు ప్రధానపోషక
మనియు, వీరపుట పోచితమనియు రామాజ్ఞ అయినందున న
య్యది తిరస్కరింపబడి (బ్రహ్మపురమునుండి శ్రీకృష్ణజన్మస్థాన
మున కేగుచున్నాను.

ఇంతవరకు భవదీయ సేవాకారణముననే ధన్యుడ
నైతిని. ఇకముందు, శ్రీరామరాజ్యస్థాపన యెన్నడు జరుగు
ను, తిరిగి తమనేప యెన్నడు లభించును, అని నిరంతరము ఆ
పురుషోత్తముని చరణకమలములు భజించుచుండెను. శ్రీ గాం
ధీగృహ త్రముని చరణారవిందములు హృత్ప్రేమన భరించి సంతతి
స్వరాజ్యముప్రతిపక్షున కాలము గడపుచుండెదను. అప్పుడో
మహుని యాదేశమును ఆప్రతిపాతముగ నిర్వివాదముగ, నిష్క
ళింకముగ, నిశ్చలమునకులై కొనసాగించెదరుగాక యని మీకు
సాష్టాంగప్రణామ పురస్కరముగ విన్నవించుకొనుచున్నాను.

మన కిప్పుడు ప్రతిపక్షులగు కనిపించుచున్న ప్రభుత్వము
వారు మన స్వరాజ్యప్రతిఘటన పరిష్కార సేవలైన ధర్మ
దేవతయొనని భావించి, వారియొడ నణుమాత్రమును ద్వేష
భావయానక శ్రీమద్భాగవతమునందు గజేంద్రునియొక్క మార్గ
ము అనగా

“పాదద్వంద్యము నేలమోపి పవనస్పృశించి పంచేంద్రి
యో! న్యాదలంబు బరిమార్చి బుద్ధిలతకు న్యాతామహత్రించి ని
శ్చేదబ్రహ్మకదావలంబనగతిం గ్రీహించుకొంగుడు! ర్యాదక”

పాటింది నిష్కామకృతినీ కాంతితులలై మనను
హోద్యమమును కొనసాగింతురగాక. వనయ్యద్యమోద్యాపన
సమీపించు కుభసూచనలు కాన్పించుచున్నవి. అందు ప్రధా
నమైనది నాకు లభ్యమైనను వాగ్దానవిధియే. సత్వరముగ మ
నకు విజయము చేకూరనున్నది. కావున నీ పమయము మనప్ర
తీకునందు శ్రీ సత్యహోత్రుని పుత్రవియోగకళిత్ర సహా
రాది సమయమును బోలిన పుష్కరసమయముగ భావింపవల
యును. ఇప్పుడే కడుంగడు బాగదూకతతో సంపదంపవలయు
ననియు అణుమాత్ర మనుమానించిన శ్రతహానియు, కీర్తిహాని
యు, స్వరాజ్యోద్యమధ్వంసమును పరిణమించి యధోగతిపాలై
ఆచంద్రారక్తము అవాచ్యముగ దుఃఖవరంపర. లనుభవించవలసి
వచ్చుననియు స్పష్టముగా నెరుంగునది.

అప్పుడే ప్రభుత్వములెవరము గావించు మాయోపాయ
ములలో ప్రధానమైనది “మీదేశత్యాగమును వీడి గ్రామములో
నికి వచ్చినవో మీమ్మునిపిపాలిటి రద్దుచేసెదను. కేవలైవ్యునిసి
పాలిటిరద్దుచేయుట ఆప్రజలు గ్రామమును విస్మరింపకుండు కా
వలయుచేతనే” అని హెచ్చరికలు తిమచారులచేత తీవ్రముగ
వ్యాప్తిచేయుటయే. దీనివలన, సేవాత్రమును మోసపోకుడని పదే
పదే హెచ్చరించుచున్నాను. మహాపతివ్రతామత్సర్యుని సావిత్రి
దేవివారై గనునింపుడు. భీరప్రాణములనిమిత్తము యమధర్మ
రాజుతో అసహాయోద్యమ మార్గమునలించి వెంటడించినపుడు
ప్రభుత్వమున లభించినవరము తన ఆత్మనామల కేత్రప్రదానము,
పిమ్మట తలిదండ్రుల రాజ్యాపాత్ర! ఆఖరునగాని తన భక్త
ప్రాణములు లభించలేదు. అటువలెనే మన యుద్యమముకూడ
మన ప్రయత్నానుబంధముగ కేవలైవ్యవహారము ప్రభుత్వమున
జయముగాంచుటయు, పిమ్మట నింకెన్నియో వాంఛితములు
నిదించుటయు, మనస్వల్పవహారము కేవలము శోటుబకలహముగ
ప్రారంభమై మరుక్షేత్ర సంగ్రామముగ! పరిణమించుటయు
జూడ, స్వరాజ్యప్రాప్తికూడ ముందుగలుగుటయు, అనంతరమే
మన ముగ్ధునిసిపాలిటి రద్దుగుటయు సంభవించునని మీరగ్రహిం
తురగాక!

చిత్తము శ్రీరామసాదములందు జేర్చి, నిరంతర, గీతా
పరతంత్రులై, ఆంధ్రమహాజనులయొక్కయు యావద్భారత సం
తానముయొక్కయు ప్రతిష్ఠ నిర్వహించిరను భాగ్యము సర్వేస్వ

యదు మీకు ప్రసాదించుగాక యని నిరంతరము ప్రార్థించు
చున్నాను.

వ్యవహార సందర్భమున కొందఱియొడ కాతన్యమును, కొం
దఱియొడల కాతన్యమును వహించి వర్తించిరిని. ఇంకను నాకు
మనోగతములుకాని లోపములనేకములుగావించి యుండియుండు
ను, చీరాల పేరాలవాసులూబాలగోపాలమునన్ను మన్నింతురగాక
మీచరణకమలముల కిడియే ప్రణామము. తిరిగి అనేక
గాధాలింగనములు. నేను కారాగృహముందున్నను, తమసమక్ష
మున నున్నటులనే భావించి, పర్యవార్యములు జయప్రదముగ
నిర్వహించెదరుగాక! ఆంధ్రమహాజనులు, ఆఖిలభారతీయులు,
గాంధీమహాత్ములు, శ్రీరామచంద్రుడు, సర్వదా మిమ్ము కాపా
డుగాక!

స్వస్తి! ప్రభాత్యః పరిపాలయంతాం
న్యాయేనమార్గేణ మహింసాపీఠోః
గౌరవావ్యతేభ్యశ్చ భిక్షున్తు నిత్యం
లోకాస్సమస్తా నుఖినోభవంతు”
దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య.

ఆంధ్రరత్న నిర్మాణము అఖిల భారత విషాదము

కుత్బుల్, జూన్ 15:—దక్షిణ దేశముందు గల కుత్బుల్
ముందు జేసంగి నెలవులను గడపుచున్న యన్. సత్వమూర్తి
గారు ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి యకాల
మరణ వార్తను తెలుపిసి చాలా విచారపడిరి. ఆంధ్రదేశభక్తుల
లో అగ్రగణ్యుడును, మాకృతే సేవాపరాయణుడు నైన
గోపాల కృష్ణయ్యగారు మరణించుట భరింపరాని నష్టమని
చెప్పిరి.

సత్వమూర్తిగారు 20 తేదీకి మద్రాసు వచ్చెరగా.

(ఆ. ప్ర.)

కెప్టను ఉబ్బయ్యగారు
మదరాసు ఆరోగ్యశాఖాధికారిగా నియమింపబడిరి.
[ప్ర. పో. వీ.]

మచిలీ బందరు వార్తలు (స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్ర బ్యాంకుయొక్క కార్యవర్గమును వర్తక సంఘ
మున కధ్యక్షుడునై ననంబూరి వెంకట సుబ్బారావుగారు
గతరాత్రి వరలోకగతులైరి.

వీరు చాలా గొప్పవ్యక్తులు. ఎక్కువపలుకుబడిగవారు,
వీరిగౌరవాధ్యము ధాన్యపు వ్యాపారము నేడు నిలిపివేయబడినది.
బ్యాంకో లీ విజయాకీర్వాద దినమున కట్టముాడి చివంబ
ర రావుగారి యధ్యక్షతన ఒక పథ జరిగెను. చెరుకువాడ నం
కట నరసింహముగారు చిట్ట సుందర రామయ్యగారు ఉపన్య
సించిరి.

ఆ సభలో ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాల కృష్ణయ్య
గారి నిర్మాణమునుగూర్చి విచారమును దెలుపుచు సభికు లుపన్య
సించిరి.

వైమనుగారు పొమ్మనుట సహింపజాలము

పంజాబు ఉపసంఘసభ్యుని విచారము
లాహోరు, 14:—“సహకారముతేయుట పాపముకాదు.
కొన్ని విషయములలో ప్రభుత్వమువారిలో మనస్ఫూర్తిగ సహ
కార మొనర్చుటకు సంసిద్ధుడనే కాని కవిషమనవా శిష్యుడైన
కొందరు సాక్షులను తహవ్యముగ విచారించవలచినపుడు మమ్ము
వెడల గొట్టెదరను విషయము తలవంపులుగను అనుమానకరముగ
నున్నది.” అని డా॥ గోకుల చంద్ర శారంగుగారి, పంజాబుఉప
సంఘ సభ్యులు సివిలు అండు విలిబరీ గజిటునందు వ్రాయు
చున్నారు. వైమనుగారు తమచిత్తము వచ్చినపుడు దలిసాం
దనగా తలవంచినవచ్చుటకు సభ్యులెల్లు సహింతురు. కవిటీవాద
తీయ్యవమునందు కోరిన విషయ మత్యవనరయు లేవున్నచో
కవిటీవాద యే పనియు జేయజాలరు. అన్ని సాక్షుములను
చూడనిచ్చినగాని సరియగు అభిప్రాయమెల్లు యేర్పడును. ఏ
మైనను ఏరే యేమరచులపై నైనను సహకారము జేయవలెనను
పదతి దావరు శారంగుగారి కిష్టము లేదు.

పంజాబు గవర్నరు వర్ మా ల్కా ము
హెయిలీ గారు పంజాబు వైమను ఉపసంఘమునకు
ముందుగనే సలహాజేసియుండిరిని పంజాబీ పత్రిక వ్రాత లస
త్యమని రాజా నరేంద్రనాథు శారంగు డా॥ గోకులచంద్ర శా
రంగుగార్లు ఉపసంఘ సభ్యులు అసోసియేటెడు ప్రెసువారికి
దెలిపిరి. గవర్నరుగారి యితర ప్రభుత్వోద్యోగులెవరు గాని త
మతో యీ విషయమై ప్రసంగించియుండలేదని నుడిచిరి.

వయస్సీరుపత్రిక జబాబు

అలహాబాదు 14:—వయస్సీరు పత్రిక సిమ్లావిలేఖరి యి
ట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన తెలియనివారిని మోసపుచ్చు
గలరు. కేవలము పార్లమెంటరీ కమిషన్ నియమింపబడుటకు కృ
షి జేసినవారిలో పంజాబు గవర్నరుగారికరని అందరెరింగిన వి
షయమే. పంజాబులో కవిషమము సంపూర్ణ సహాయముచే
కుటటుకు వలగునట్లుగా వారి కార్యక్రమము నేర్పరచిరి. చివ
రకు ఉపసంఘమునందు మంత్రులనే నియమింపబడుకూడ యు
న్పించిరి.

ఇప్పుడుపంజాబువారు అభిప్రాయము మార్చుకొనుట
ప్రభుత్వమువర్తమునందు కలవరముగలిగింపినది ప్రభుత్వకార్య
నిర్వాహకసభ సుమారు ఆరుసారులైన జరిగియుండును. కవిషమ
వారికి అందజేయవలసిన సహచారము గూర్చియే భేదాభిప్రాయ
ములు వచ్చినవని తెలియుచున్నది. ఇంక సభ్యులలో కొం
దరు రాష్ట్రీయస్వతంత్ర్యము కోరినపుడు యింకెంతవచ్చునో.
(గీ. వెన్.)

బసవపురాణము

కాలికో జైండు ధర రు. 1-కి రు. 2-8-0.
గ్రంథకర్త:— పాల్కురికి సోమనాథకవి.
పరిష్కర్త: బ్ర. శ్రీ. వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు
పండ్రెండవ శతాబ్దమున వెలసిన శైవమత
ప్రతిపాదకముగు ద్విపదకావ్యము. ఇందు శైవమతో
ధారకుడగు బసవేశ్వరునియు, తత్పూర్వులు, తత్సము
ధి కాలీనులునగు శివభక్తులయు చరిత్రములను సరస
ముగను, పాఠకులు మనసుకరగి తన్మయు లగునట్లు
గను కవి వర్ణించినాడు. గ్రంథమున మధురమధుర
ములగు జానుదెనుగుసలుకుల జాలువార్చి రచన
మున ముద్దులు గురిపించినాడు. గ్రంథము భిన్న భిన్న
రాష్ట్రములకు జెందిన పెక్కుతాళపత్రమాతృకల
తో సరిచూచి పరిష్కరింపబడినది. పాఠాంతరము
లు సూచింపబడినవి. పరిష్కర్త రచించిన అమూ
ల్యముగు పీఠిక (129 పు.) యిందుగలదు. ఆకాలపు
టపూర్వ సారస్వతచారిత్రక విశేషముల లెక్కకు
విక్కిలిగనందు పరిష్కర్త యేర్పికూర్చినారు. ఆధు
నిక కవికటమూదుల కిది యుత్కృతోపకారకము.

మేనేజరు, “ఆంధ్రప్రతిక”

7, తంబుకెట్టి కిధి మదరాసు.

సంయుక్తరాష్ట్ర మంత్రుల

రాజీనామా

మంత్రుల బాధ్యతలు

గవర్నరుకును మంత్రులకును

ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు

(అనామికా పేజీ (పేజీ) లోని వార్త)

పై పేజీలో, జూన్ 15:—సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరుకును రాజీనామానిచ్చిన మంత్రులకును జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు యీ దిగువ ప్రకటించుచున్నాము.

మే 30 తారీఖున మంత్రులగు రాయ్ రాజేశ్వరబలి రాజేంద్రసింగ్ గారలు కలసి గవర్నరుగారికి వ్రాసినవిషయములలో, మంత్రులకును యితర పభుత్వమునకు భేదాభిప్రాయము కలిగినదిగాన మంత్రులు రాజీనామా నివ్వటకు వేరుమాగ్గులు లేదని గవర్నరుగారు వ్రాసివారనియు, అప్పటినుండియు తాము ప్రభుత్వమువారి శిఖరు నిడుచుచున్నామనియు, వ్రాసివారు. ఈ శిఖరు గవర్నరుగారి క్రింది విధముగా ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

గవర్నరుగారి జవాబు

నేను గవర్నరు పదవిని స్వీకరించినప్పటినుండియు మీ ద్వారా నైపుణ్యమునకు యెడల చూపుచుండిన వ్యతిరేక భావమునకు చాల అందోళనపడుచుంటిని. మార్చి 1 తారీఖున రాజేశ్వరబలిగారు రాజేంద్రసింగ్ గారి పక్షమునగూడ కాసనపథిలో చేసిన ప్రకటన మంత్రులకును కేంద్రప్రభుత్వమునకును నంత వ్యత్యాసమున్నదో తెలియజేసెను. నైపుణ్యమునకును నెడల మంత్రులకుగల వ్యతిరేక భావమును బహిరంగముగా ప్రకటించుట నిరసనీతి మరియు దుర్భరమయ్యెను. తరువాత మీ మీరు రాజీనామా నివ్వలేదని నేను తలచియుంటిని.

మీరు కాసనపథిలో చేసిన ప్రకటనముల వలన ను, తరువాత ను నకు జరిగిన సంభాషణలవలనను మీరు భారత ప్రభుత్వమునకు స్థితి గతులు నిశ్చయించుటకు, సంయుక్త సంఘమునకు నిశ్చయించుటకు భేదము తీయుచున్నారని వ్యక్తమగుచున్నది. మీరు సంయుక్త సంఘమునకు తోడ్పడుటకు నిరాకరించినన, సంయుక్తముగా ఏర్పడిన ప్రకటనను చేయునీమో, దానివలన మంత్రుల యభిప్రాయములు నూరునీమోయని నేను విముఖులను రాజీనామా నివ్వని తర్వాతేట్టలేదు. ఇట్లు జరగలేదు. భారత ప్రభుత్వమువారు యీ ప్రభుత్వమును సరాసరి సంయుక్త సంఘమునకు నిశ్చయించుటకు అంగీకరించినారు. ఈ ప్రయత్నమునందు సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు తాము తోడ్పడి జాతకుని మీరు తెలియజేసినారు. కమిషన్ గూడ తమవిచారణవలన నేమియు మార్చుమని తెలియజేసినారు. కావున మంత్రులు రాజీనామా నివ్వనిది యీ కష్టములనుండి యెట్లు తప్పించుకొనవలెనో నాకు తెలియకున్నది. ప్రభుత్వములో ప్రతిపక్షమును నాకు సాయము చేయనిది నేనొక నిశ్చయము తీసుకున్నాను. సత్యమైన అన్ని పథకులవలన నేను ఈ పనియందు ఆందోళనతో నుండితిని. ఈ సహాయము మీరు నిరాకరించుచున్నారని గాన విముఖులను రాజీనామా నివ్వవలసినదిగా కోరుటయు, ఇచ్చినప్పుడు రాజీనామా సంగీకరించుటయు నా విధియని తలచుచున్నాను.

మంత్రుల బాధ్యతలు

గవర్నరుగారి యీ శిఖరు ప్రత్యుత్తరముగా మంత్రుల శిఖరులకు పంపినారు.

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములో కేంద్రప్రభుత్వమునయు, ప్రజా యత్ర కా ఖ య ని యు రెండు కాఖండముల యొక్క ఉద్దేశ్యము బాధ్యత యు త

ప్రభుత్వమును రాష్ట్రీయములందు ప్రారంభించుటయే యున్నది. గవర్నరుగారు తన విధులను బాధ్యతలను నిర్వహించుట యందు అంగ పార్లమెంటు సభ కేటలు బాధ్యులలో మంత్రులు తప్పింపుకొనిన కాసనపథి కల్లే బాధ్యులు. ఈ విషయమై మంత్రుల బాధ్యతలు స్వతంత్ర దేశములలో మంత్రుల బాధ్యతలను బోధియున్నవి. ప్రస్తుత అవకాశం రాజ్యాంగ విధానమునందు గూడ మంత్రుల బాధ్యతయే విక్రీలి ముఖ్యమగు సంగతిని మాయభిప్రాయము. ప్రజల కోర్కెలను కొనసాగించుటకు కాసనపథివారిచే నెక్కుకొనబడుచున్న మంత్రుల బాధ్యతగా! కావున కొన్ని ప్రత్యేకసమయములందు తప్ప తక్కిన అన్ని సమయములందు మంత్రులు కాసనపథికు బాధ్యులై యుండవలసినదే. ప్రస్తుతము మాయ కాసనపథి సంఘముయొక్క పథకులు మారితప్ప దానిలోనే సంబంధమును నుంచుకొనరాదని నిరారణచేసినది. 36 సమ్యులు సాయముచేయుకూడదనియు, 32 గురు సాయముచేయువలెననియు సమ్యులు నివ్వటచేత, తీర్మానము 20 ఓట్ల భేదము

వలన నెగ్గు. సంయుక్తసంఘము నిట్లు అనాదరణ చేయుట కేవల ఉద్దేశ్యమువలననే కాదు, అనేకమానవలనండి సంయుక్తసంఘమును బహిష్కరించవలెనని దేశములో జరుగుచున్న తీవ్రపరచుముక్క ఫలితమిది. ఇట్టి పరిస్థితులలో కాసుగా నాలోచించి కాసనపథివారు చేసిన తీర్మానము నొప్పుకొనుట మా విధియైయున్నది. అట్లువ్యాపకపోయిన రాజీనామా నివ్వవలెను. మేము వారి తీర్మానముతో కేంద్రించితిమిగాన నా రాజ్యాంగవిధానము చేయదలచితిమి. ఇట్లు మేము చేయకపోయినయెడల మాకు ను కార్యనిర్వాహక పభుత్వమునకు భేదమేముండును? పూర్వపు రాజ్యాంగవిధానమునకును ప్రస్తుతవిధానమునకును గూడ నేమియు భేదముండదుకదా? కాని మార్చి 15లో మీరు విద్యామంత్రి వ్రాసిన ఉత్తరములో ను కాసనపథిలో నడిగిన ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పినప్పుడును కాసనపథి తీర్మానమును మేము మన్నించెదము కాని నైపుణ్యమునకు గాక భారత ప్రభుత్వమునకు నిశ్చయ సంపన్నునిన చో నట్లు చేసెదముని చెప్పితిమి.

ముఖ్యమూలము

నైపుణ్య సంఘమునకును భారత ప్రభుత్వమునకును మేము చేయున్న విభేదమును గురించి మీరు వ్రాసివారు. మేము ఈ ద్వంద ప్రభుత్వ విధానమును కొనసాగించుటలపైనున్న భటులలోని నిబంధనలమీద మా బాధ్యత ఆధారపడియున్నదనియు ఆ నిబంధనలను మేము గీకరింపదలచితిమనియు పై సత్యకథరచితిమి. ఇటీవలనే భారత ప్రభుత్వమువారు తమపదవిమార్చి సరాసరి నైపుణ్య సంఘమునకు నేనొక కనంక్షనపథిగా తీర్మానముచేసినారు. సంఘమున కిది స్వల్ప విషయము కావచ్చునని మంత్రులకు దీనియందు ముఖ్యరాజ్యాంగమూలము విడిది యున్నది.

మంత్రులు భారత ప్రభుత్వమునకు

లొంగియుండవలెనా?

సరాసరి నైపుణ్య సంఘమునకు నిశ్చయ సంపన్నునిన భారత ప్రభుత్వమువారు అడిగినారనియు, ఈ విషయములో మేము భేదాభిప్రాయము కనబరచి నామగాన మేము రాజీనామా నివ్వవలసినదనియు మీరు తెలియజేసినారు. మంత్రులపై భారత ప్రభుత్వమునకు యిట్టి ఆజ్ఞ చేయుటకు కాసనములో నిబంధనలేవియును లేవు తెలియపర్చుటలేదు. మీరు ఆ నిబంధనలను మాయజరగినినచో యీ విషయమై మరల నాలోచించెదము భారత ప్రభుత్వమునకు జల అతిక్రమించుట మాయద్దేశ్యము కాదు. ఇందువలననే భారత ప్రభుత్వమువారికి కాపరిగినపంతుల నన్నిటిని దెలియజేయుటకు మేముగీకరించితిమి భారత ప్రభుత్వమునా శిబింధనల ప్రకారము యిట్టియాజ్ఞ నియగలిగిలో నాకుదుర్చుకొన్నాము. కావున వాచిచ్చిన ఆజ్ఞ మంత్రులతో కలసియున్న గవర్నరు కని చెప్పటకు వలసిలేదు. గవర్నరు ఆతని కార్యనిర్వాహక పథియని యర్థము చెప్పటయే సమంజసము. రాష్ట్రీయములలో సంస్కరణల విచారణ కేంద్రకాఖవారిదిగానే పరిగణింపబడుచుండెను. మాకు ను కేంద్రకాఖకును భేదములను గురించి చెప్పమేము అప్పుడే రాజీనామా నివ్వెదమని తలచితిమని నెల విచ్చినారు. మాపదవిని గురించి కొంత విపులముగా చెప్పబలియున్నది. ఒకటి కమిషన్ యెడల మాభిప్రాయము కాసన పభిప్రాయమువలె ఒకవరకుమీద ఆధారపడియున్నది. సంయుక్తముగా తమపథకులను మార్చుకొనెదమని యింకను ప్రకటన చేయక పోయినను మేముపూర్తిగా నిరాకరించెదమి. ఇదివరకు చాల సమయములందు అంగీకారము ప్రజలకు వ్యతిరేకముగా చేసిన పనులను మార్చుకొనుట మాడ నూ! ఈ విషయమున గూడ అంగీకారము తమ పదవిని మార్చుకొనెదరనియు, భారతీయు అ సమ్యులయు సహాయము లేక రాజ్యాంగవిధానము తయారు చేయబడదనియు మాకు గట్టిసమ్మతములగుట.

ద్వంద్వప్రభుత్వములో భేదములు వచ్చినప్పుడు

మంత్రులు రాజీనామా నివ్వవలెనా?

ఏదైన ముఖ్యవిషయమున మంత్రులకు భేదమువచ్చినప్పుడు వారు రాజీనామానివ్వవలెనని మాకు తెలియును. కాని యిది ద్వంద్వ ప్రభుత్వములో కేంద్రప్రభుత్వమునకును మంత్రులకును వేరువేరువిధులు భర్తములు నియమించబడియున్నవి. ఈ విధానమున భేదములు హెచ్చుగాను తీవ్రముగాను వచ్చుచుండుట సహజమైనది. విషయమెంత ముఖ్యమో భేదములంత తీవ్రముగా నుండును. రెండు ప్రభుత్వములకును యంతరపద్యానమున్న ను యి వి తప్పకున్నవి. అనేక రాష్ట్రీయములలో నిట్లు జరిగెనని చెప్పుటయవసరము లేదు. ఈ ప్రశ్నలో మంత్రులు రాష్ట్రీయప్రభుత్వ మంతయు బాధ్యులగుదురని వాదించెదరా! మాలో నొకరికి 4½ సంవత్సరములును, రెండవవారికి 2½ సంవత్సరములును అనుభవము కలదు. ఈకాలములో చాలసార్లు ప్రభుత్వ పక్షమునకు వ్యతిరేకముగాను వర్తించితిమిగాని, ఒకపక్షమువారు. రెండవపక్షము భేద నిరం

కుకముగా ప్రవర్తించుట యెప్పుడును జరగలేదు. అలహాబాదులో పూర్వపు గవర్నరుగారు చేసిన యువశ్యాసములో నీ బాధ్యతలు వేరు వేరని నిర్వచించెను. పార్లమెంటు కమిటీవారి యుద్దేశ్యముగూడ నిదియే. 1924, 27 సంవత్సరములలో భారత ప్రభుత్వమునకు నిశ్చయ సంపన్నునిన వచ్చినప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వమే బాధ్యతను వహించెను. కావున భేదములు వచ్చినప్పుడు మంత్రులు రాజీనామా నివ్వవలెననునూ తగ్గియు కౌగిలెడి. కార్యనిర్వాహక అధిక సంఖ్యాపక్షంతో భేదించినప్పుడు రాజీనామానివ్వరా? మంత్రు లిచ్చుటలేదు. కార్యనిర్వాహక పభుత్వము చేయుటలేదు. ఇందువలన మేము రాజీనామా నివ్వలేదు. మాకు కాసనపథివారి సహాయములనున్నది. మీ సహాయమున్నదనియే తలచుచు, నైపుణ్య సంఘ విషయమై మేము శ్యాసబద్ధమైన నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగా నడువలేదు. ఈ శిఖరులో యేమి చెప్పిన విషయములను ఆలోచించి యింకను మేమురాజీనామా నివ్వవలెనని మీరుబలవంత పెట్టినచో మేముట్లు చేయుటకు సంసిద్ధులమే.

ఈ శిఖరు 7 జూన్ తారీఖున గవర్నరుగారి క్రిందిశిఖరు వ్రాసిరి.

మీరు వ్రాసిన ఉత్తరములోని విషయములను బాగుగా ఆలోచించినాను కాని సంఘమువారికి నిశ్చయ సంభుటలో ప్రభుత్వపభుత్వలందరును సహాయముచేయవలెనని తలచుటచే మీరు రాజీనామా నివ్వవలెనని తలచుచున్నాను. మీ అనుభవము మాకు చాల సహాయకారిగా నుండెడిది కాని అది నిరాకరింపబడినప్పుడు మేము యితరత్ర సహాయమునకు యాచించవలెను. ఈ ద్వంద్వములలో విముఖులను రాజీనామా నివ్వవలసినదని యడుగుటకు నాకు చాల చింత గలుగుచున్నది. ఈ ఉత్తరమురాగానే మంత్రులు రాజీనామా నిచ్చిరి

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున

దొరకు గ్రంథములు

- రాష్ట్రీభాషాపాండిత్యము ప్రకము— రామానంద శర్మగారు 0-8-0
- శ్రీరామవిజయము (నాటకము)—కే. వెంకటరమణ రావు గారు. 0-8-0
- కారదాంబ, (శ్రీధర్మబోధిని) నాటకము—టి. శ్రీనివాస రాఘవాచార్యులుగారు. 0-4-0
- శ్రీరాముని (నిఘంటువు)—శిరోధూమణము, వెంకటరంగాచార్యులుగారు. చాలఉపయోగకరము. కేటలోనిముద్రును. 1-4-0
- ఆంధ్రోద్యమము—మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల అధ్యక్షుల ఉపన్యాసములు, తీర్మానములు చిత్రములుగలవు. 1-8-0
- ఆరాధనవిధి—ముదిగొండ నాగలింగశాస్త్రిగారు 0-4-0
- ఆత్మజ్ఞానాసంఘము—పారనంది జగన్నాథస్వామిగారు. కేరీరము విడిచినతరువాత ఆత్మజ్ఞాననిగూర్చి చెప్పినది. 0-8-0
- సత్యవత్సవృక్షాసము—మల్లంపల్లి మల్లికార్జునశాస్త్రిగారు. అయినాశ్యాసములరసవత్ప్రబంధము. అద్భుతకల్పనములతో నిండియున్నది. 1-0-0
- గురుబోధామృతము (వేదసారగ్రంథము)—శ్రీమతి కల్పమంచి తిరుమలమ్మగారు. భక్తిరసపరిపూరితము లగుపాటలు 0-4
- తిలకు మహాకేయనిశీలము, సంపూర్ణోపన్యాసములు—మానికోండ సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు. డిప్రీ 420 పుటలు. 2-4-0
- తత్వమచంద్రికా (ప్రథమభాగము)—సన్నిధానము గూర్కారాయణశాస్త్రిగారు. 1-0-0
- సంగీత శమంతకముణి. 0-8-0
- మహర్షి దేవేంద్రనాథ తాకూరుగారి స్వీయచరిత్రము—మొక్కపాటి రామమూర్తిగారు. ప్రతిష్ఠ క్రియు ముఖ్యముగ జదువవలసినది. భేదరైతుకాగితము. పుటలు 214 కాగితములైదు. (కొన్ని ప్రతులు మాత్రమే కలవు) 2-8-0
- ఆంధ్రభృంగింతామణి (సటికము) —పారనంది రామ శాస్త్రిగారు 0-12-0
- పోస్తుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

నెం. 6, 7 తంబు శెట్టిపిఠి, బార్లటపుర, మద్రాసు.

గజికితైలము

మల డబ్బీ 1-కి రు 0-4-0; వి. పి. సహా 0-9-0, ఈ తైలమును నాలుగు పూటలు రాచిన నీడ, గజికితైలము, కేట 1 బుడగునడ సరియగును. తక్కువ కనిజేయును. ఆమ్మ తానెనను డిప్రీ, బొంబాయి - నాగూరు.

బెబివాడ (స్వకీయవిలేఖరి)

హరిహరేశ్వర నాటకసభ - ఆదోని

ఈ సభ వారు రెండు మూడు వారములనుంచి బెబివాడ, జంధ్యూరు, తెనాలి, గుంటూరు మొదలైన పట్టణములందు వారి నాటకములను ప్రదర్శించుచున్నారు. ఈ సభవారందరను స్త్రీలు, స్త్రీ పురుషపాఠశాల పిల్లలు స్త్రీలచే ధరింపబడుచున్నవి. స్త్రీయొక్క పురుష పాఠశాలయందు పురుషులకంటె నెక్కుడు కాశల్యమును జూపుచున్నారు. ఈ సమాజముందు మిక్కిలి కొనియోజనగనవారు స్త్రీమతి అమ్మల బాయిగాన. వీరిగానము మిగుల శ్రావ్యమై గంభీరమై కాస్త్రసమృద్ధమై విన్నవారి పీఠలకు విందగుచున్నది. అమె సుందరరూపము, భావకా ప్రకటన నైపుణ్యము మొదలగు ప్రజావిశేషములు కర్మశాతీతములు. కృష్ణలీల యందు యశోదయోగమై ప్రదర్శించిన నాట్యకళలము చూచినవారికి తెలియనగును. వీరికి జంతుగుగాక.

తురుమెల్ల

హైస్కూలు

ఈ సంవత్సరం ఫలితములు చాలా ఉత్సాహకరంగా ఉన్నది. స్కూలు ఫైనలు పరీక్షలో 18 రిజి 11 మంది ఉత్తీర్ణులుగావరి ప్రాయము కెంతయు సంతోషము. ప్రధానోపాధ్యాయులగు డి.జి.బాబూరి పంతులుగారు రెక్కుడు ప్రశంసాపత్రములు. వీరి మేధావంతులకి నేటి పరీక్ష ఫలితములే సాక్షి. ఇది వరలో ఈ హైస్కూలున కమ్యూనికాట్లకు మాత్రమే భోజన వసతి సేర్పాటు చేసిరి. ఈవత్సరం బ్రాహ్మణులకు కూడ వసతి సేర్పాటు చేయుచున్నాడు. తగినంతమంది యొన్నచో పంచములకు కూడ వసతి సేర్పరచ సంకీర్ణులై యున్నాడు. ఇందులకు కమిటీవారి రెండు గౌరవనీయులు. మారతముగా నీ వత్సరము విద్యార్థులకు పోటీపరీక్షలు పెట్టి స్కాలర్ షిప్స్ లా సంకలనమునని తెలియచున్నది. ఈ స్కూలు విషయమై కమిటీవారు చూపుచున్న ఆదరభావము అంతులేనిది. వీరి కృషితోడు డి.జి.బాబూరి కంతులుగారు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా లభించుట మరియొక అద్భుతము. ఇవిధముగనే ఈ స్కూలు వినదికాభివృద్ధిచేందుచు విరివియై నిలచునటుల భగవంతు డనుగ్రహించుగాక.

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఉచితం

వాత హిండిభాషయందు గల అభిమానముచే హిందీ భాష నభ్యసించువారలకు క్రింది గ్రంథములకు పాఠ్య భిక్ష అనుగాను 4 అణాల విశేషపంపిన పుచితముగా పంపబడును.

(1) హిందీ ప్రథమ పుస్తకము (2) ద్వితీయ పుస్తకము (3) తృతీయ పుస్తకము (4) పదవిపోధి (5) దూరవిపోధి (6) శివాచారి (7) రంగమేధంగ్ (8) వద్యరచన (9) భాషాభాష్యం (10) బాలనిరీక్షనం.

పై గ్రంథములు ఒక్కొక్క విద్యార్థికి 2 గ్రంథముల కంటె అధికముగా ఇవ్వబడును. ఆలసింపిన దొరకవు.

వలయువారు క్రింది ఆడ్రసుకు వాడుకొనవలెను.

హిందీ ప్రచారక జి. లింగయ్యచౌదరి, చౌదరి విల్సన్ భవనం. యలమర్ర పానుర్ర పాన్సు కృష్ణజిల్లా.

ఉచితము

ఉచితము.

ఉచితము.

కోటిశ్శరలు కండు. ప్రతియేడు శనకుశేలప్రతి లక్షాధికాదులగుచున్నాడు. మీరేల కానూడదు.

1928 సంవత్సరపు వాణిజ్యముయొక్క

భవిష్యత్తు రిపోర్టు

ఈవత్సరము మియొక్క వ్యాపారాధికృతయొక్క సర్వమును దెలుపును. ప్రపంచఖ్యాతినిబడసినవ్యతిరేకము, యావిద్య యందు ప్రత్యేక ఘనత సంపాదించినవారు. యానవత్సరము మియొక్క వ్యాపారమునుగూర్చి తేదీలు వివరముతో యెట్లుజరుగునదియు, వస్తుసామగ్రియొక్క స్థాయి గిరాకీ యెట్లుండునో కాస్త్రయొక్క ముగ దెలుపును. ప్రపంచములో ప్రతినోటను జరుగు వివిధ వ్యాపారములను గూర్చి వేరుగ దెలుపును.

తగిన సలహా బొందుటకు తొందరపడుదు. పుస్తకము భరకుగాను రు 5 గైకొనబడును. ఆలస్యము చేయరాదు. కొద్ది ప్రతులు మాత్రమే గలవు.

ప్రకాశకులు:—కమర్షి యల్. ఫోర్మాన్సురీపోర్టు 1928 ప్రపంచములో వ్యాపారసంస్థలన్నియు, యా రిపోర్టు నవయోగించుచున్నాడు.

ఇంగ్లండునందును—ప్రొద్దేశములందును సప్రదారులు

—స్వీటు కాంటెయింకంపెనీ, తపాలపెట్టె నెం. 2056.

బొంబాయి (యండియా)

రాజకుమారుల ఆహారము.

నీవిడ్డ రాజకుమారుడే!

నీ వాతడు పెద్దవాడైనతర్వాత, మానవులలో రాజకుమారునివలె నుండుటకు కోరుదువు.

రాజకుమారులు పోషింపబడు 'గ్లాక్సో' తోడనే ఈతడును పోషింపబడిన, చూచుట కందముగను, అవలంబములు చక్కనుగ ఉండును.

5 రాజకుమారులకాలయములలో నుపయోగింపబడు నావోర మిడి ఒక్కటియే.

"గ్లాక్సో"

విటమిన్ పాల ఆహారము.

3

Glaxo

ఆల్ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

తపాలపెట్టె నెం. 40, మదరాసు.

3706

గుంటూరు మండల హిందుస్థానీ

సేవాదళ శాఖ

ప్రతి మండలములోను హిందుస్థానీ సేవాదళమును స్థాపించి ఆంధ్రదేశ హిందుస్థానీ సేవాదళమువారల ప్రచారము చేయుచున్నారలు ఆంధ్ర హిందుస్థానీ సేవాదళమునకు శ్రీ కాశీనాథుని నావేశ్వరరావు పంతులుగారు అధ్యక్షులుగా యున్నారు. శ్రీమతం బాలసుబ్రహ్మణ్యం గుప్తగారు ప్రధాన దర్శాధిపతిగా యున్నారు. ప్రతి మండలమున దళములు ఏర్పడుచున్నవి. గుంటూరు మండలమున ఇట్టిదళము లేదు. ఇట్టి దళముయొక్క ఎట్టి సేవకైనను పనికివత్తును. గుంటూరు మండల మహాసభ తుమ్మపూడిలో జరుపుచుండ వాలంటీరు సేవచేయ గుంటూరు మండలవాసులు ఒక్కరైనను రాకయోం దిరి. కృష్ణ జిల్లావాసులైన శ్రీ ముబ్రహ్మణ్యం గుప్తగారు వారి అనుచరులు రావలసినవైనను. ఇట్టి కష్టములకు లోనుగాక ప్రతి మండలమున సేవాదళములను స్థాపించి ఆయామండలమున గల అక్కరల కన్నిటికి సహాయపడుచున్న మిక్కిలి శ్రేయము. మరొక్కని సాయమునకై ఎంతకాలమని వేదియొండవలయును? ఎవరికాల్గమీద వారు ఆధారపడుటకు ప్రయత్నించవలయునేగాని మరొకని కాళ్ల మీదయొండ ప్రయత్నించిన ఎంత కాలమని నిలవగలుగుదును? కావున గుంటూరుమండలవాసులారా? గుంటూరు మండల మహాసభ (తుమ్మపూడి) లో గుంటూరు మండలమున, ఇరువది పలుగురు గల హిందుస్థానీ సేవాదళమును స్థాపించుతుమ్మపూడి వాస్తవ్యులైన నలుగురిని కమిటీగా ఏర్పరచి యున్నారలు. అందు నీను ఒకడను. పనిమాడవలసినవాడను. హిందుస్థానీ సేవాదళ పథ్యులుగా తేరడలచినవారు తేరనతరువాత పంచత్సరములోగా ఏర్పరచు మూడు క్యాంపులలో మూడువలలు తరిచీతు పొందవలయును. వారలు యూనిఫార్ము డ్రెస్ డ్రాప్తి

యకొనుటకు శక్తిగలవారై యుండవలయును. అట్టి పథ్యులు ఇరువదిమంది గుంటూరుమండలమున కావలసి యున్నారలు. కావున సేవాదళమున తేరడలచు దృఢమునుగుగలవారలు, ఎల్లవేల సేవకై తమరుగా యుండునట్టివారలు, మంచి నడవడి గలిగినట్టి ధీరులు ఇరువదిమందికి(20) వెంటనే వారి దరఖాస్తులను ఈ క్రింది చిరునామాకు పంపవేమనున్నాను. వరఖాస్తుతో మంచి నడవడి స్పష్ట కలుచు ఆగ్రామువాస్తవ్యులైన పెద్దలచే వ్రాయబడినది జరకరచి యుండవలయును. దరఖాస్తులు జూన్ 28 తేదీలో గాదింపగోరదను.

తుమ్మపూడి పోస్టు; గుంటూరుజిల్లా.

డాక్టరు సూర్యదేవర సంజీవరాయణం.

నెల్లూరు

వెంకటగిరి రాజాగారి కళాశాల ప్రాతవిద్యార్థుల

సంఘము

పై సంఘముయొక్క 21 వ వార్షికోత్సవము యూనెల 28 వ తేదీ శనివారమునాడు పుడయి 6 ఘంటలు మొదలు రాజాగారి కళాశాలవనమున మి. రా. శ్రీ. కె. యె. టోకు గారి ఆధ్వర్యత క్రిత జరగవలెను. ప్రాతవిద్యార్థులెల్లగు విచ్చేయ ప్రార్థితులు. రాగలవా రెల్లకు కనీసము రు 1—0—0 చందా చెల్లించవలెను.

శాటిణినము నూలుపోటీ పరీక్షయన, మేకప్రయత మహాకవిచే వ్రాయబడిన జాతీయనీజన బాలకమునందు పోటీపరీక్షయన జరుగును. వివరములు తెలియగోరువారు కార్యదర్శులకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

జి. సంజీవరావు,

సలయు క్త కార్యదర్శి.

సర్వభోగములను పర్యేత్యజించినవారును విక్కిలి ఆకర్షకములగు రూపములుగలవారు నగు మహానీయులు స్త్రీలును పురుషులునుగూడ నచట వాదస్పృహయులయి నివసించుచుండురు. వారు చిరస్మరణీయులగుచుండురు. చిత్రకళలు గానము వాఙ్మయము, శిల్పము, మున్నగువానిలో నిత్యకలగువా రందఱును యెల్లప్పుడను గ్రామముల నుండియే వెలువడుచుండురు. కడుబీదలగు వారిలోనుండియు నిమ్మజాతులలో నుండియును గూడ ప్రజ్ఞాధనులు జనించి తమ విజ్ఞానము, ధర్మవర్తనము,

భక్తి మున్నగువానివలన కీర్తికాయ లగుచుండును. నేటికిని అట్టి పజ్జలు కనబడుచున్నాయుండును. భారతదేశమునందంతటనుగూడ నిటివారిని నేను చూచి యున్నాను. "ఓమోక్షావాదా! ఓ పకలలోకాధిపతి! ఓ జగత్పితా! నీవిట్టి విషయములను లౌకికజ్ఞానముగల పండితమాన్యులకు చూపింపవు. ఆమాయకులకు మాత్రమే చూపించుచుండువు. అదియే సరియని నీకుతోచినది. కాన నీకు వందనములు" అని యేనుక్రిస్తు పలికిన చాక్యములందు గల సత్యమును నే నీరీతిగా గ్రహింపగలిగితిని.

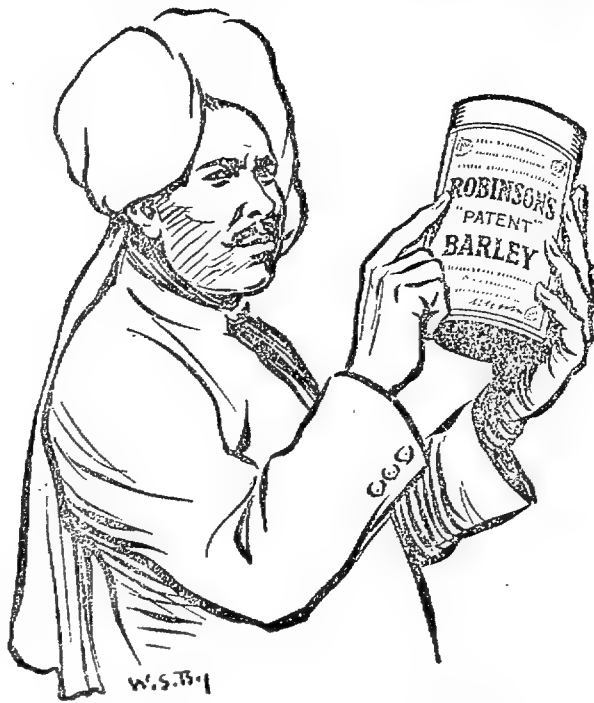
భారతదేశమున గ్రామములలో నివసించువారికి లోకజ్ఞాన విధికముగ లేక పోవచ్చునుగాని వారికి మానవసహజముగు నీతియు సమగ్రముగా నేయున్నది. వారిదారిని వారు చూచి వివేకమునే కలిగియుండును. భారతదేశమునందు శ్రేష్ఠమైన పద్ధతులన్నియును సంశోధారంపర్యముగా తిలకింపఁబడవలసిన విషయమును గురువులవలన శిష్యులకును బోధింపబడి అనశ్చేయముగానే అవాదికాలమునుండియును వారు కలొనక వచ్చియున్నవి. వారు అన్ని కాలములలోను నీతివాతావరణములకు తమకేరీరముల నర్పించి ఆకుబడుటనే తిరుగుచుండును. వారు శుట్టలనుగూడ హెచ్చుగా ధరింపరు. కుటుంబ సంబంధములను నీతినియములు కఠినముగా ననుసరింతురు. ఒక గ్రామముననుండువారందఱొక పెద్దకుటుంబముగానే యుండును. దానికంతమును మూలాధారమైనదియును యింద్రియ నిగ్రహము నకత్యధిక మగు ప్రామాణ్యత నిచ్చినదియు నగు మత ధర్మాచరణము విధియైయున్నది.

ఈ మతనిష్ఠ బహు పురాతనకాలమునుండియు అనగా అనేక శతాబ్దములనుండియు వచ్చుచున్నది. ఇది అత్యధికమగు ప్రాబల్యమును కలిగియున్నది. ఇది ఆంతరంగిక జీవితమును పరిపాలించు గొప్ప శక్తి. దీనికి సాటుయగునది మరేదీయులేదు. మతాధులు కఠినతమములైనను ప్రజలందఱును వానిసత్యతవిధేయతతో నెరవేర్చుచుండును. భోజనముచేయుట పానీయములను త్రాగుట, వివాహములు మున్నగు సకలవిషయములను తమ విధుల ననుసరించియే జరుగుచుండును. కావుననే స్త్రీపురుషబంధము నియమబద్ధముగానున్నది. ప్రజలయిచ్చవచ్చినట్లు మెలంగజాలకున్నార. అతి బాల్యవివాహములు అనుచితములైనను యింద్రియ వికారము నడచివేయదగిన కఠిననియమములే మిక్కిలి హెచ్చుగానున్నవి.

ఈ లక్షణములు మొత్తముమీద భారతదేశమునందలి గ్రామము లన్నిటికినిగూడ వర్తించునుగాని ఒక రాష్ట్రములో నిపదతికిని మరొక రాష్ట్రములోని పద్ధతికిని అత్యధికమగు భేదముగూడ కనబడుచుండును.

ఉత్కలము మున్నగు రాష్ట్రములలోని గ్రామములన్నిటిలోను చలిజ్వరములు, వరదలు, కలవలు మున్నగువానివలన ప్రజలు దుర్బర దాడిద్రవ్యమును దైన్యమునుగూడ ననుభవించుచుండును. పంజాబు గుజరాతు రాష్ట్రములలో ప్రజలు దారుఢ్యమును ఉత్సాహమునకలిగి స్వతంత్రులుగా నుండును. వారెట్టి భోగములను అనుభవించరు. సోమకలుగా నుండక, కష్టపడి పనిచేసెదరు. ఆరోగ్యకారణములగు నాహారములనే తినుచుండును. దక్షిణదేశమున ఉష్ణ మధికముగనుండును. ఆహారము పుష్టికరముగా నుండును. కానివారిలో ఆధ్యాత్మిక మగు సుత్సాహమత్యధికముగానున్నది. అది నిరుపయోగముగనుండు హెచ్చుగూడ నున్నది. వంగరాష్ట్రమున నిప్పటికిని గ్రామములలో మేధానింతులను కల్పప్రపూర్ణులను హెచ్చుగా కనబడుచుండును. అందువలన నేనచట సాంస్కృతికపురుషుల సంఖ్య అను బడయుచున్నది. సింధు రాష్ట్రము ఎడారి ప్రాంతమైనను అచట ప్రాచీనకాలమునుండియు జడవారసాస్థ్యములతో కూడిన కవిత్వము ప్రబలముగానున్నది. అచట హిందూమతామృతసాధనపురుషుల నిమగ్నులగుటలో శక్తినించుచున్నార. అన్ని గ్రామములలోను పురాతనతీహానులను విజుటయందున, గేయములను పాడుటయందున సంగీతమును వినుటయందున, ప్రజలకంఠికిని ఆసక్తి చాల హెచ్చుగా కనబడుచుండును గ్రామములలోని భావములు నవీనకావ్యపరిశోధనలకు నివజావు అని సారస్వతలక్షణములకు భంగకరములుగాగూడ నుండును. కాని తక్కిన అన్ని దేశములందుకంటెను భారతదేశమునందు జీవాత్మ పరమాత్మలనుగూర్చియును జీవితము రహస్యమును గూర్చియును మోక్షమునుగూర్చియును ముఖ్యపురుషుల యింద్రియ నిగ్రహము కొరకు చేయవలసిన ఆంతరంగ బహిరంగసాధనలనుగూర్చియును తెలుసుకొనిన స్త్రీలును పురుషులును చాల హెచ్చుగా కనబడుచుండును. మోక్షముకొరకు సర్వమును త్యజింపాయముగా పరిత్యజింపగలవారి సంఖ్యగూడ చాల హెచ్చుగా నున్నది.

దీనినిబట్టి భారతీయులకు మనోనిగ్రహ శక్తియును కఠిననియమముల ననుసరింపగల శక్తియును మిక్కిలి హెచ్చుగా నున్నదని స్పష్టము కాగలదు. ఆహారవివేకములను పరిత్యజించుటలో భారతీయులకుగల వైరాగ్యమునందును, త్యాగశక్తి యందును పాశ్చాత్యుల కెన్నరికిని సహస్రాంతమైన లేదని నేనుచెప్పగలను. నేను వాచలను చాలవరకు త్యజింపగలిగినను వారి కోరికలతో పొల్చిచూచినపుడు నా కోరికలు చాల హెచ్చుగానే కనపడుచుండును. అందులకు వారినిజూచి నేను సిగ్గు పడుచుండును.

బార్లీవాటరు చల్లని పానీయము

జర్మనీ, కలరా దగిలిన రోగిడాక్టర్లు బార్లీ నీటినే పథ్యముగా వాడెదరు. చల్లని పానీయము. బార్లీ కడుశుభ్రముగా నుండవలెను సులభముగాజీర్ణమై మంచిపుష్టిని కలిగించునట్లు చేయుగలదు. బార్లీ వాటరు చలవచేయును.

రాబిన్ సన్స్ "పేటెంటు" చార్లీ మరీ సురక్షితము

కడు శుభ్రమైనది. తెల్లని గింజలలోనుండి తయారగును చేతితో తాకరు పొట్టుడొక మొదలగునవి అన్నియు తొలగించెదరు. సులభముగా జీర్ణమగు నట్లైనర్బబడి నీళ్లలో త్వరగా కలియుటకు పాడరుగా చేయుబడినది.

రాబిన్ సన్స్ "పేటెంటు"

బార్లీనే కొనుడు

పెరల్ బార్లీకంటె 8 రెట్లు శ్రేష్ఠమైనది. ధర చాలచౌక దీతో బార్లీ వాటరు చేయుట కడుసులభము

ROBINSON'S 'patent' BARLEY

తయారొనర్చుట కడుసులభము ఖర్చును తగ్గించును

WB 4

భారతదేశమున నిమ్మజాతులనబడువారు లక్షల కొలదిగా నున్నారు. వారి జీవనస్థితి యింకను కఠినతరముగా నున్నది. వారిలో పురుషులు చాలమంది ఒక గోచీరమాత్రమే పెట్టుకొందురు. ఎల్లప్పుడును ఆకబయలుకేయుండును. కావున నచట నూర్మకాంతి మంచిగాలితో కలసి వారికి తగులుచుండును. దానివలన నే వారికి పుష్టియును ఉష్ణమును సమృద్ధిగాలింపచుండును. ఈగొప్పలాభమే లేనిచో శేవలము నిస్సారముగు నాహారము వీర్యముగా తినజాలనట్టి యీ నిమ్మజాతులలో హెచ్చుమందివి. చుట్టయే అసంభవము. వారి శరీరని తినిగరించి నేన కేవలము యదార్థమునే తెలిపితినిగాని అతిశయోక్తుల నేమియును తెలుపలేదు వారి మానసిక ఆధ్యాత్మిక విషయమునుగూర్చి గూడ నేను వివరీతముగ నేమియును వ్రాయలేదు. భారతదేశమును బాగుగానే తెలిగినవా రెవరును దీనిని కాదనజాలరు. కావున భారతదేశమునందు దారిద్ర్యము వలన వ్యభిచారము చాల హెచ్చుగానున్నదను వ్రాత అసత్యమని నేను యాధిగా తెలుపగలను.

(ఎంగు యండియా, 7-6-28)

వకటన

శ్రీ ముక్త్యాల రాజాగారు సమస్తాయుర్యోగదానధము లనాశ్రమముగా శ్రద్ధతో తయారచేయించి, అందరికీ అభ్యసననట్లుచేయ దలపెట్టి అర్చనసాయనాలను నెలకొల్పి వారు. ఆయుర్యోగదానధము లన్నియు యిచ్చట కొరకును కేటలాగు కొరకు వ్రాయును. 1204

126 ఆర్చనసాయనకాల ముక్త్యాల కృష్ణా.

In the Court of the District Munsiff, Tirupati.

O. S. No. 531/27.

BETWEEN.

A. Narayanaswami Naidu —Plaintiff AND

1. P. Mandharan Naidu } Defendants,
2. N. Sreepathi Naidu }

Notice to Defendants.

Whereas a suit has been filed against you for Rs. 334-12-0 by the plaintiff in the above Court, Pleae take notice that the suit stands posted to the 19th instant and that you may appear and contest the same failing which the suit will be heard and decided exparte.

A. S. MAHI DAS

B.A. B.L.

Pleader for the Plaintiff.

7-6-28.

4875

కృష్ణ నిర్మాణము

(జోన్యల నారాయణమూర్తిగారు.)

1. ఎవ్వనియొక్క నే | యీ కృష్ణాజ్ఞయటంచు
చీరలకేరాల | వీరు లనిరి
2. ఎవ్వనివాగ్దాతి | కీయాంక్షప్రభువుల
గుండెయల్ దడిచె | గొట్టుకొనెనో
3. ఎవ్వనిక్రొధరూ | తేనుగవచ్చికి
భీతిల్లి చెరిలోన | తెట్టివానో
4. ఎవ్వనిమృదుభావ | లీయాంధ్రభూమిని
కర్ణామృతములై | ఘనతరక్కె
5. దైవభయండు దేశభ | క్షాగ్గజ్య
దేవలచరితుండు దుగ్గిరా | లావణ్యయుండు
వివిజకవివరుగుండియల్ | దిస్తునగ
6. అరిగినా దయ్యకొన యిచ్చ | దేవరపురికి.
నీ. తోర్కె జనించెనే | గోక్షేమ లాడగా
నమరలోకంబున | కరిగినావు
కాంతించితే బాల | గంగాధరిని జూడ
నమరలోకంబున | కరిగినావు
వాంఛించితే దేశ | బంధుకాగిలి తేర
నమరలోకంబున | కరిగినావు
రామాజ్ఞ యొనడే | 'రాకృష్ణ' యంచు
నమరలోకంబున | కరిగినావు.
7. కాకయున్న దరిద్రాంధ | కాకమన్న
లయిననీసతీసుతుల తో | కాగియించి
యంతలోననెహవంగ | హేతువేమి
అభిలషణగదాద్య యో | యంధ్రరత్న.
8. పాశ్చాత్యప్రభువరి | పాలనాక్రమముల
మల్లోకముల బాట | బోయినానో
భారతీయస్వతంత్ర | పోరాట మటసల్ప
నీహదల బాని | యోనానో
అశాస్త్రయాంధ్రుల | కైశ్వర్యమునగూర్చ
ధగదని యాచింప | దరిగినానో
కలలోననైన నీ | కనులకు గాన్పించు
విష్ణుసన్నిధి తేర | బడలివానో.
9. పృథివిలోన నొకిండుక | వినునడెంది
కాంతవిక్రాంతి కైకొన | గోరినానో
అటులగాదున్న నిన్నునన | హేతుకూరు
మృత్యుదేవతకై నను | మింగుకొనెను.

THERE IS A DIFFERENCE

లిజర్దులమును

ఉపయోగించి దీనిని కేసు లేని యితరకలములకును గల వ్యత్యాసమును కనుగొనుదు మీ ఫక్కికి తగినది 100 రకములకు వైననే గలవు.

వాటినుండి మీకు కావలసిన దానిని తెప్పించుకొనుదు.

3434

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.

P. O. BOX 237

MADRAS.

యోచనాపరులకు ఈనోయందు నమకము గలదు.

ఈనో "ఫ్రూట్ సాల్ట్" నందు ప్రజలకుగల నమ్మకమే మాగొప్పతనం. ఇతర విశేషకారి ఔషధముల నువయోగించినవారు మూలనవిషయములను దీనియందు కనుగొనెదరు. అనగా ఈనో ఇతరమైనవాటికంటె విక్కిలి ఇంపితముగానూ, చల్లగానూ, నిరపాయకమైనదిగానూ, తప్పనిదిగానూన్నది. మీలోని భాగములను పూర్తిగా వ్యభావపద్ధతుల ననుసరించి పరిశుద్ధముగా నుండుటకే ఈనో పని చేయుచున్నది. మీకు హాని కలిగించువస్తువు తేమియు ఇందులో చేసలేదు. విశేషకారియైనట్టి మినరల్ సాల్ట్స్, చక్కెర మువాసనననువులు ఇందులో లేవు. పేగులు చుటుకుగా పనిచేయనప్పుడు గలగునట్టి అనేకవ్యాధులకు ఈనో ఎల్లు పనిచేయుచున్నది వైద్యులకు చక్కగా తెలియును. వాడ దీనిని వాడుచు, తోగులకు నిర్ణయించుచున్నాడు. 4409

ప్రతిచోటను రెండు సెజులుగా విక్రయించబడుచున్నది. నేయ్ రిప్రెజెంటేటివ్:— "ఫ్రూట్ సాల్ట్" ఈనో ప్యాకుచేయబడిన బుడిపె గల శీట్ల మొదలగునవి రిజిస్టర్డ్ ట్రేడుమార్కు పదములు. ప్రతినిధులు:— టి. యస్. ఆర్. గిల్లెట్, 1/17 ఆర్మీనీయక్ వీధి, మదరాసు.

కీర్తిశేషులైన శ్రీ దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి జీవితస్మృతి పంచరత్నములు

1. పరమపావనమైన భాగవతజనయిత్ర
కాంచిన గుతులలో ఘనం-దేవండు
సకలవిద్యాప్రాధి సత్సభాంతరముల
బుధులమెప్పించు వి-బుధుల దేవండు
పాలనామక్కర పదతుల నిరసించి
గురతశోభవ్యాపకం దేవండు
స్వాతంత్ర్యమును గోరి స్వార్థంబుండజాడు
సత్సభ యాశీల స్వాంతం దేవండు
2. దైవభక్తిని వదలని ధన్యుల దేవ్య
దట్టి శ్రీ దుగ్గిరాలబాబిచంద్రుల
దైన గోపాలకృష్ణయ్య యాంధ్రరత్న
నుమరపురి శేగం బ్రజల దుఃఖాభిమాంచి.
3. అదిగో స్వరాజ్యంబు హైందవజాతికి
కర్తవ్య ధరియింపక గల్గిననను
వికమత్యమాలిక హైందవజాతికి
గల్గెడు స్వాతంత్ర్యగరిమ మును
దేశీయమవుతే దేశీయవిద్యులు
గౌరవింపక మేలు గలుగ దనును
మద్యపాశార్జన మనవారికిని తగ
దిట్టి విపర్యాస మేలయినను.
4. నిమ్మ బాతులపై శ్రేయ నెనరు గల్గి
దాస్యము గోరకుండుట ధర్మమను
దుగ్గిరాల కులాంబోధి కుహినకరుడు
కీర్తిశేషుడు గోపాలకృష్ణయ్యయ్య
దమరపురిశేగం బ్రజలదుఃఖాభిమాంచి.
5. హిందూమతల్యాన. లేక మైయండిన
రాజ్యస్వతంత్రత రమణ వయ్య

- వాదిమాండ్రుల గూడి యమలవిద్యుల శీర్షి
మెలగుండు నిశ్చింత మేలు గల్గె
కాంగ్రెసు బోధించు శ్రమపద్ధతులు నమ్మి
సత్సభలెంబును పలుకవలయు
కుటిలంపు పదవులకును బోయి భారత
జాతిగౌరవ విలం జరుగునీయ.
6. నలరు నలదండు వాడెప్పవాగ్దేవత్రయండు
కాంత గుణాశీత త్రవ్వి విజ్ఞానదేవి
దుగ్గిరాలకులాంబోధి కుహినకరుడు
కీర్తిశేషుడు గోపాలకృష్ణయ్యయ్య
దాంధ్రరత్నంబు దివిశేగ నక్కటకట!
7. భావము స్వరాజ్యవాంఛచే బ్రబలుయంద
నదియు రాదిప్ప దీటుండు యర్హ ముగనే
రమ్మ స్వరాజ్యముఖము మరయనుగొనును
వసుధశ్రీ దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణ
తెమ్మకుయ నిన్ను దోడ్కొని లీల శేగ
సార! కాలంబునాకన్న వదన! యిప్పుడు
దేవయాత్రను చాలింప ధీరవర్య!
రామనగర విద్యాగోష్ఠి రామచంద్ర
శాలయప్రతివ్వలను వీడి యరుగ నీకు
కీర్తిశేషుడవై ప్రజ కార్మిగూర్చి
నీకు విజ్ఞానసంపద నిపుణవాక్య
సంపదల నెప్పటికి మర్య కాత మనఘ.
8. అంటరాదను జాడ్య మీ యాంధ్రదేశ
మెల్లెడల వ్యాప్తమైయుండి యింపు లెంక
దానికి చికిత్సకండవై తలమివావు
వాగవృత్తీచికలనంది వ్యాధి నెల్ల
కీర్తిశేష గోపాలకృష్ణయ్యయ్య
నిన్ను మరవంగజాతము నెమ్మనముల.

జీ. గోకర్ణము,
చేరా-చీరా.

రత్న చ్యుతి

మ. ఒకరత్నంబును చేతఁబట్టుకొనియో - రూరం బ్రదర్శించి,
చాలక ఖండాంతర సీమలెక్కి నిజవా - ల్లభ్యంబులూరించు
సా, రకతాదీవ్యకుటుంబివీమణిమణిదాం - ధ్రవ్యాలతాతస్య
యా, యొకరత్నంబును బారవేసుకొనెన - యో! యెట్లు
కాంతించునో.

చ. రతనముజారిపోయినది - రా! శుశుమానకుమారలార! మీ,
యతనములింక సాధ్యపడ - వాంఛధరాతల మెల్లఁ
జిక్కుటం, ధతమనవారిలో మునిగె - నా? మనగాంధిక
జెప్పినారా లే, దో? తెలుపుడెందులకేకలిడు - చున్నవి
చూచితిరే ధరాపతికా.

సీ. మహితస్వరాజ్యోదయ - మముచోరకెదురెక్కి

మడమదిప్పవీర - మండనండు

గాంధీభక్తునిజిహ్వా - తాఖనిగదలించి

రత్నంబుగొన్నసా - రక్తపురుషుండు

వాసికెక్కినసేద్య - మూసలోగుండెరా

ల్లరగింపజాలు న - ఖండవక్త

పదల వంచించుట - కరిభక్తులకునల్లి

కొరడాలు స్పృష్టించు - గుణవిధుండు.

దినముగడచుట కింట బ - త్రెంబులేక

నిత్యసంతర్పణంబులు - నెఱుపుభక్తుఁ

డాంధ్రచైత్యవధ్యజ మూడి - యవనిగూలఁ

గూలిపోయెనే? మారత్తు - గోపచూర్తి.

సీ. కృష్ణజేతరం | గితరంగములందు

జేతయగానంబు - దిద్దివావు

జాతీయపాదజ - స్వచ్ఛందరక్తంబు

చీరాలరణిసీమ - జిందివావు

పులినిగ్రుద్దుకుచంప - గలదేహదార్శ్యంబు

మాను బందిలో ధార - వోసినావు

శతకోటిమన్నన - స్వర్ణపాదరంగంబు

పీడరోగజున క - ర్పించినావు.

పలుకుపలుకున హాస్యం - పదలు గురియో

సహజమై దుష్టమునకు ని - చ్చలునుబొంగు

సాంధ్రసోదరలోక మ - ల్లాడనపుడ

స్వర్గమెక్కితివేల? గో - పాల సీపు.

ఉ. ముప్పదియెనిమిదేండ్లుగను - మోసినయాంధ్రధరాపతికిం,

గొప్పనదిద్దిపోయితివి - కోమలకాంచనచామకంబునీ, యొ

పునుపత్తికొఁపతిభ - యొం గలకొండొకయాంధ్రవీరుడిం,

కెప్పటికింజనింపగల - జే? జనియించినయేని దక్కునే?

మ. నినుఁగామించిన కీర్తిగోపికలు నీ - నిర్యాణవార్తాహతా,

ద్వనబాణంబున రొమ్ముగ్రుద్దుకొనినీ - గంభీరగాధావిమో,

హనబృందావన వీధులంబరులలే - యంజొచ్చెనీకోకవా,

హినిశేరితిడరించునో తెలియదో - యీ! రత్నగోపాలకా!

సీ. ధనవంశమైనలం - డనుపట్టణమనందు

తెలుగు శేలకు పన్నె - డెచ్చినావు

స్వాభిమానముజాటు - వంగరాష్ట్రమునందు

గౌరవాభ్యుదయంబు - గాంచివావు

రాజమహేంద్రపు - రాన యత్. జీ. దాక

సిరిమీఁజూతంబు - జెప్పినావు

ఒకయుపన్యాసంబు - నకు నూఁజుబడువార్డు

గాకట్టుములుముట - గట్టివావు.

సెదవిగదలించినీవున - నిర్వంపనట్టి

భారతీయుఁగ నొకతెల్ల - వాడులేడు

యిట్టిచాతుర్య జలనిధి - చింతలోన

రూపుమాసితిరే రత్న - రూపకృష్ణ.

సీ. బహువిధంబుల గుక్క - బట్టియెడువఱొచ్చె

సగమైననీదునీ - ట్టామమారి

పొడకట్టెలమీద - బడి నొత్తుకొనసాగె

దిక్కులేనిభవన్య - తీలూను

హృదయంబు బ్రదై - న్నదల దిక్కులునూచె

మితితనినీబంధు - మిత్రకోటి

ప్రకృతికుందలైభవ - మదేదికలేదప్పె

తేనుంగమైననీ | రామనగరు.

దాను వోయినయలకల్క - తాపురంబు

పగిది గుంటూరుపురి శోక - భరితమయ్యె

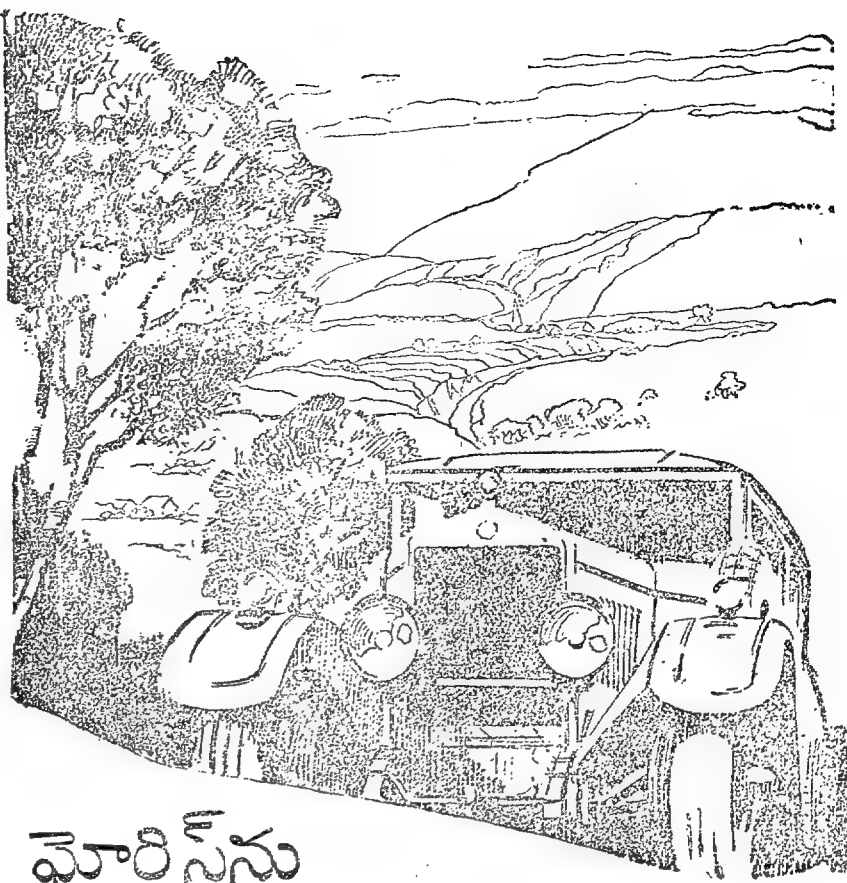
నయ్యయో! యాంధ్రరత్న నీ - యాగనుమన

స్వర్ణవట్టామానంద - భరితమయ్యె.

సీ. భౌతికకారీర - పంజరంబేకదా?

చితిమీదగంబు - జేసినావు

క్షుణ్ణగుంధులైన - సాంసర్థ్యమేకదా

మోరిస్ను

పరీక్షించి చూడుడు.

అది ఏలాగైన గొప్పదియే.

తక్కువ ప్రాణశక్తిగల కారుల నిదివరలో నుపయోగించు చున్నయెడల బ్రిటిష్ మోరిస్ను పరీక్షించి చూడుడు. దాని సంగతి మీరు గుర్తెరుగగలరు. దీని యింజను మిక్కిలి చక్కగా స్వరసమప బడినది. దాని ధ్వనివినుటకు చాల యింపుగా నుండును. గానుకొద్దిగా చురుకు కలిగించిననుకూడి యింజను వెంటనే పనిచేయ నారంభించును. గేర్ మొదటి స్థానముం దుంచి పాదముతో బ్రేకునొత్తిపట్టి యుంచుడు. ఇంజనుయొక్క డుడుకుతనమును గమనించుడు. గేర్ను రెండవ స్థాన మునకు మార్చిన నెమ్మదిగాను డుడుకుతనము లేకుండ వేగమును కూర్చుకొనును. తదుపరి టాప్ గేర్లో వేసిన వెంటనే 40-45-50 మైళ్ల వేగముతో మిమ్ములను గొంపోవును. అట్టి వేగమునం దైనను కదలిక లేకుండా సౌఖ్యముగా, నెమ్మదిగా కూర్చోనగును. దానిని ఉపయోగించి అనుభవించిన వారలే యింజనుయొక్క శ్రేష్టమైనపనిని శ్లాఘించెదరు.

మోరిస్లో ప్రమాణముచేయుటన నిదియే. శక్తిసామర్థ్యము లకు, మితవ్యయమును గలిగించి నమ్మకముతో పని యొనర్చగలదు. ఇంగ్లాండులో మోరిస్ ప్రజాభిమానమును పొందిన సంగతి పట్టిదికాదు.

ధరలు రూ 2750 నుండి కలవు.

MORRIS

MORRIS MOTORS (1926) LTD., COWLEY, OXFORD

అడినక్ అండు కో లిమిటెడ్,

హాంటురోడ్డు, మదరాసు.

ఆస్పిక్వాల్ అండు కో లిమిటెడ్,

కల్లికోట.

మృత్యుచేతకు - ర్పించినావు

కంటికింగనరాని - కంతస్వరమేకదా

కాలవాహినిలోన - గలిపినావు

యూట్రాడిజాడదా - యదవ మేకదా

జెట్టిబ్రహ్మమొగాన - వేసినావు

మరణధాటికి, జరకు త - త్రవముభదని

తేతయకేకాంబు మిప్పడు - తొల్లినావు

యిప్పుడు జీవించియున్నాడ - విండ్రసభకు

రత్నదీపంబులేని కొ - అంత దీర్ఘ.

(జాషువ.)

రాజమోహన హేరాయలు

శ్రేష్ఠమయిన సువాసనగల తలనూనె

తలనొప్పి, మాడుపోటు, చుండు, అకాలముగా పెంట్టుకలుసెరయుట, శిశోవేడిమి మొదలగువాటిని హరించి మెదడుకు చల్లదనమును, బుడికి బలము ను, గలిగించి పెంట్టుకలను నల్లపరిచి వృద్ధినించును. 1 సీసా రు 1-0-0

8 సీసాల రు 2-10-0

వి.వి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము

(6) 8851

సి. ఓ. ఏ. అండుకో. ఆయుర్వేదసమాజం-డెరిడేపి (నెల్లూరుజిల్లా)

విదేశవార్తలు

నర్ బట్లరుగారు

3153

మాంచెన్నరు గార్డియనుపత్రిక

లండన్, జూన్ 14:—బ్రిటిషువారు ఇండియాను ఖాళీ

చేసిపోయెదరన్న మాట సర్వకల్పయని కలకత్తా విందుసందర్భమున చెలిపిరి. ఆ విషయమై మాంచెన్నరు గార్డియనుపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. పొలన మను భారతీయులు బ్రిటిషు నిపులులను కొనిచెను ఎక్కువగా నియమించెదరని బట్లరుగారి యభిప్రాయమగుచో బ్రిటిషు పెట్టుబడిదారులకు వర్తకమునకు పలుకబడి శక్తదన్న చో మే మిగిలించెదము. కాని ప్రజలు ఒట్టుగ గారి మాటలను అపార్థము చేసికొనెదరేమోయని భయమగుచున్నది. సాత్వాన్య విధానమును అనుసరించి ప్రవేశపెట్టబడిన సంస్కరణములు వాటికలవడిన యూరపియాను లన్న శాసనాని ఇండియాలో పని చేయవలయు భారతీయులు స్వతంత్రపాలనమున కందర్బులని ఆమచున్నారని భావము వారికిగలదు. కాని బట్లరుగారి యుపన్యాసమున బట్టి భారతీయులకు స్వతంత్రపాలన శక్తిని లేదనుచున్నామనియు భారతదేశ పరిపాలనమును కాలనిర్ణయము లేకుండ ఇండియామండ్రయే పరిశీలించవలసియున్నదనుచున్నా రనియు భారతీయులు ఆర్థము చేసికొనెదరు.

యద్ధబహిష్కరణము

దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రభుత్వము

లండన్, జూన్ 16:—యూనైటెడ్ ప్రేట్సు ప్రభుత్వము

మానగ దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రభుత్వమును యద్ధబహిష్కరణ విధించుటకై స్వతంత్రప్రభుత్వమును వహించుటనని ఆహ్వానించిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రభుత్వమునిచ్చిరి. సంతోషముతో పాల్గొనెదము. దీనివలన జాతిసమితిపట్ల దక్షిణ ఆఫ్రికా నిగ్రహించవలసిన చార్యుల కెట్టిప్రతిబంధక ముండదని నమ్ముచున్నాము.

చీనా రాజధానిని మార్పుట

న్యూఢిల్లీ గుప్తాగమే రాజధాని

లండన్, జూన్ 16:—చీనా జాతీయ ప్రభుత్వము

మాట వికించుచుండి న్యూఢిల్లీ గుప్తాగమే రాజధానిని మార్పుచున్నారని పికిరింగు వార్తలు చెలువుచున్నవి. పొక్కు కాగ్యాలయములను న్యూఢిల్లీలకు మార్చవలెనని ఉత్తరువు జేసి, పికిరింగులోయన్న వికిరింగు కాగ్యాలయమును మూలమున మార్చుట ఉత్తర పరిపాలనాకాఖను గూడ మూలమున మార్చుట.

అమెరికా అధ్యక్షులు

హూవరుగారు

ఉపాధ్యక్షులు

వెనటరు చార్లస్ కర్లెన్ గారు

(అధ్యక్షుల ప్రత్యేకతలంబి)

లండన్, జూన్ 16:—అమెరికా అధ్యక్షులకు

హూవరుగారికి ఎక్కువ డబ్బులు చెల్లింపి అతని ప్రత్యేకత 74 డి. ము. ఆదేశము 887 డి. ము. వచ్చెను. వెనటరు చార్లస్ కర్లెన్ గారిని యుపాధ్యక్షులకు నియమించిరి.

ఇటాలియా వైమాంకకబృందాని వెదకుటకు వాకా విమానము స్టిటిటల్ డ్రైవ్ బయలుదేరెను.

అయ్యగారి సోదరుగారిమీద

బొబ్బిలి రాజగారుచెచ్చిన దావా నెట్టట

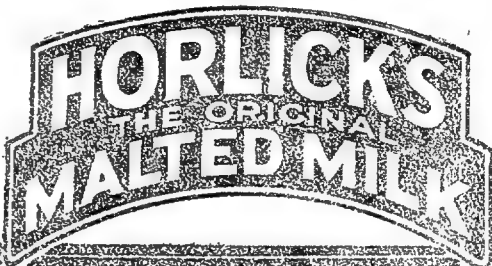
లండన్, జూన్ 14:—బొబ్బిలి రాజగారిని అయ్య

గారి సోదరుగారికి 12 సంవత్సరములనుండి కొంతభూమి విషయమై దావాజరుగనున్నది. మద్రాసు హైకోర్టునకు రాజగారికి ప్రతిపూలముగ తీర్పుజేసిరి. రాజగారు ప్రీతి కొన్నియు అపిలుకలుగా హైకోర్టునుండి రద్దుజేసి రాజగారికి అనుకూలముగ తీర్పుజేసిరి.

పతాక్:— “బహుశా పానీయము లేవ్వ నాకు యితర బోతలుగండ లేవియునులేవు. నా కొండలలో పండిన ధాన్యమే నా కావళిము. 15-వ యేటనే నాకు కొడుకు పుట్టెను. 15 వ యేటనే శతృసంహార మొనరించితిని.”
మరి యొకడు:— “అరే, సెహబాబ్, ఖాక్ సాహెబ్! మీ చిన్నకొమారుని వయస్సెంత? అప్పుడే గడ్డము నరికినది? మాపొదగు యింటివానికి 70 వ సంవత్సరమున కొమరులుపుట్టిరి. 75 సంవత్సరమున కు స్త్రీపండుమలో జయ మొందెను. బోతల్ ఆహారమా? ఒక్కటి యుండెను, ఒక్కటియేయున్నది అయితే హాకీములు వైద్యులు మొదలగువా రందరను ఒక్కదానిని గుఱించియే తెలుపుచున్నారు.

అదియే హార్లిక్సు మాలెడ్ మిల్కు.”

THE SOUTH INDIAN EXPORT Co., P. O. Box, 37 MADRAS.

కొద్ది రోజులలో తక్కువ ధరతో

మంచి సాగనైన కారును చూడగలరు

అని జనరల్ మోటార్స్ వారి కారు

R. PATEL & Co, MADRAS.

Tel. Minoru Mount Road, Madras.

పిల్లలకు ఇనామ్యులేషను

సిడ్నీ, జూన్ 14:—ఇటీవల ఆస్ట్రేలియాలో పిల్లలకు

గొంతుకుతో గాలిబోవువార్తను నేదో అడ్డుగా బయలుదేరి చనిపోవుట చేతానినిని వారణ చేయుటకు రక్తశాశములతోని శేనోరసమును ప్రవర్తించేయవారిలో కొందరు చనిపోయిరని జనవరి 29 తేదీని చెల్లి యుంటిమి. దీనికి కారణము ప్రవర్తించజేసిన రసము విషయ పూరితమైనదనియు అందుచే చనిపోయిరనియు చెబుతున్నాడు. ముందటి అజాగ్రతలేకుండ ప్రవర్తించవలెనని హెచ్చరించుచున్నాడు.

టీన్సీనులో గొప్ప పోరాటము

16 గురిని తలపీయుట

టీన్సీ, జూన్ 14:—టీన్సీనులో దోపిడీ దౌర్జన్యములు జరిగెను. అరాజకము ప్రబలముగనున్నది. వీధులన్నియు నిగ్గప్రదేశములుగ నున్నవి. రాత్రింబహులు మరలభీరంగులు ప్రవేశింప. చాలమంది చనిపోయిరి. 16 గురి తలపీసిరి. అయి వచ్చుటికిని ప్రజలు దోపిడిని మానలేదు. లేపు 15 వేల మున్న సేనలు వచ్చి సక్రమపరిస్థితుల సేర్పాటు చేసెద రనుకొనుచున్నార. పరిస్థితులు తీవ్రరూపమున దాల్చుచున్నవి. నేడు అల్లిరీ మనుష్యు లందరను మరల తిరుగబడుటకు ప్రయత్నించుచున్నారట.

ఆధునిక తురష్క-చరిత్రము

తురష్క-విప్లవము, ముస్తఫా కెమాలు పాషాగారి జీవితము, శీలము వారి ఆదర్శములు

కాన్స్టాంటినోపిల్, జూన్ 14:—కాన్స్టాంటిన్ నోపి లులో స్టాంబూలు విశ్వవిద్యాలయమున కెమాలు పాషాగారి గౌరవార్థము తురష్క-చరిత్రను తురష్క-విప్లవము ముస్తఫా కెమాలు పాషాగారి జీవితము, శీలము, ఆతని ఆదర్శములనుగూర్చి సేతువుకు ఒక పండితుని సేర్పరుచుటకు నిశ్చయించిరి. లెనిన్ గ్రాడులో లెనిన్ గారి గౌరవార్థము నియమించినటులే తీర్మానం జేసెదరట.

జూన్ 15 సోలోరీపు అనునామ రష్యన్ సమాజము తన తండ్రిని వెలిక్స్ యూపాపు, గ్ర్యాండుడ్యూక్ డమిత్రి పాషా లివిగాడను జంపినట్లు వారిపై 200,000 పౌనులకు దావా చేయుచున్నది.

సేతపరిశ్రమ, రంగుపరిశ్రమ వారల తగాదాలు నూం చెప్పడంలో ఇంకను తేలలేదు.

క్రొత్త ప్రార్థన గ్రంథము

లండన్, జూన్ 14:—క్రొత్త ప్రార్థన గ్రంథము నంగీకరించితిమని రిఫర్మేషను కోజులకు మందున్న పరిస్థితులనుగూర్చి నవి జోయిన్స్ హిక్కుగారనిరి. ఆనగా 14-15 శతాబ్దము నాటివరికితలు ఏర్పడుననిరి. అందుచే దానిని నిరాకరించవలెననిరి. అంగ్లో క్యాథలిక్ లకు ఇష్టముగ నుండునటుల ఇట్టి పరిణామ ప్రార్థన గ్రంథమున జేరనిరి. సవరణజేసిన ప్రార్థన గ్రంథము దేశములో కాంతిని సాగించలేదనిరి. ప్రజల జీవితము దెవళములు మతచారిత్రము విమర్శనకును పడుననియు అందుచే ప్రార్థన గ్రంథమును తొలగించవలెననియు హిక్కుగారు చెలిపిరి. తుద క్షణి నిరాకరించబడినది.

బాల్టిక్ సుగారు ఆమోదించలేననిరి కాని తీర్మానము తీగిపోయెను. మతభివృద్ధియు దేశభివృద్ధియు పాడునని బాల్టిక్ సుగారనిరి. నిరాకరించిన వెంటనే ప్రార్థనములు కాన ఆయనన్న ప్రజలు జయజయ నాదములను గావించిరి.

వృత్తిక వ్యాఖ్యలు

లండన్, జూన్ 15:—ఇంతవరకునే ప్రార్థన గ్రంథమును మరల ప్రజేత బెల్లుటకు ప్రయత్నించుట తప్పని దెయిలీ న్యూసుపత్రిక నుచున్నది. ఈ ప్రార్థన బెల్లుటకు నిరాకరించుటచే మతమునకు రాజ్యాంగమునకు సంబంధమువిడిపోవుననుచున్నది. ప్రార్థన గ్రంథమును నిరాకరించుట మంచిదేయని చుట్టింగు పోస్టుపత్రిక వాయుచున్నది.

దీనివలన చుట్టి అన. బ్రిక్ ఆనగా మతసంబంధముగురవధకు గొప్ప మర్యాద నష్టముగనున్నది. దీనివలన పూర్వపుమర్యాద పోవుననియు డెయిలీ టెల్లిగ్రాఫుపత్రిక వాపోచున్నది. 1927 కంటే సేతు విషయము నందరకు చక్కగ తెలిసికొని చర్చించినది టెల్లిగ్రాఫుపత్రిక చెప్పుచున్నది.

ఆమెరికా రిపబ్లికు ప్రభుత్వ విధానము

కన్సన్సిటీ, జూన్ 15:—కెల్లాగుగారి మొదటమొక్కరని ఒడంబడికనుగూర్చి అమెరికా ప్రభుత్వము విదేశీయ శ్రమింపనిన అభ్యుపస రద్దుజేయరాదనట, నాషింగ్టన్ ఒడంబడిక ప్రకారము నాకాదగలబలము అన్నిరికముల నొకటను పూర్తిగ తయారు జేయుట, సంక్షేప సంకల్పములనుబట్టి, మార్కెట్ గారి ల్యాండ్ ఆమెరికను విధానమును ఆమోదించుట, ఆమెరికనులచే నిర్మించబడిన వర్తకనాకాదగల ముండవలెననట, ప్రజాకు వర్తకము తేసికొనువారికి వ్యాపారనాకలను విక్రయించుట మద్యపానసేదనము కర్మగమలముగ సాగించుటకు రిపబ్లికనుపక్షమువారి విధానముని మరల ప్రకటించిరి.

జూన్ 16 గారిని ఆమెరికా అభ్యుపసంగ పేర్కొన్నందులకు ఆభినందనపరంపరలు గురియుచున్నవి.

బ్రిటిషు యునైటెడు స్టేట్సు సంబంధములు

వ్యాధ్యమముగ యున్నవి

లండన్, జూన్ 14:—కెల్లాగుగారి ఒడంబడికను అమెరికా ప్రభుత్వము వారు నిద్రముగా యున్నారనియు వారి కెల్లాగులో ఏటి మాద్యులేదనియు లాక కుల్యాంశుల గారు కర్నూలు పడ్డెడ్ గారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

ఉదరసంబంధమైన నొప్పికలిగిన

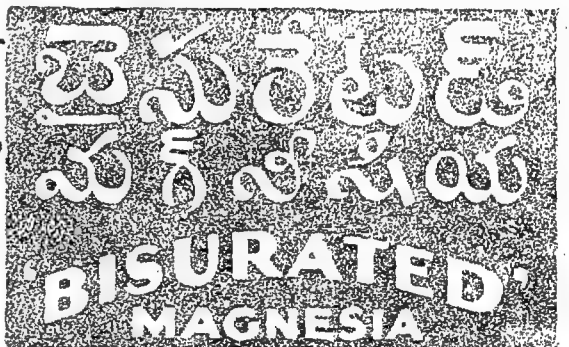
వెంటనే బాధనివారించు టెట్టు?

బాగా భోజనముచేసిన తదనంతరము కడుపులో ఏదైన నొప్పి ప్రారంభించిన వెంటనే టెట్టు టెట్టు మెగ్నీషియా నుపయోగించుడు. ఈమందు అత్యుత్తముగా పనిచేయును. దుర్వాయువులను పారదోలి వెంటనే బాధ నుపశమించును. బాధ నిర్వర్తించుటలో దీనికి సాటియైన దెన్నియులేదు. ప్రపంచమున దంతటను ఘనవైద్యు లనేకులు దీనిని ప్రశంసించి యున్నారు. పాదరగాను, బిళ్లుగాను విక్రయించబడును. శీదే టెట్టు టెట్టు మెగ్నీషియాను తెప్పించి మీ ఉదరబాధలను అంత మొందించుకొనుడు.

ఏదెట్లు:

ఆల్ ఫ్రెడ్ యంగ్ అందు కో. పోస్టుబాక్సు నెం. 40, మదరాసు.

- 1. పనితగ్గించును. 2. కాలపరిమితి తగ్గించును. 3. ద్రవ్యలాభము గలిగించును. 4. చింతను బాపును. 5. వ్యవధిని హెచ్చించును. 6. సౌఖ్యమును కలిగించును. 7. ఇంటిఖర్చులను తగ్గించును.

దానిని మీరు ప్రయత్నించి చూచితిరా?

వ్యభిచారవృత్తికి స్త్రీలను విల్లలను విక్రయించుట

విచారణసంఘమున భారత ప్రతినిధి యుండునా

లండన్, జూన్ 14:—వ్యభిచారవృత్తికి స్త్రీలను విల్లలను విక్రయించుటయమై జరుగనన్న విచారణ ఇండియాలో గూడ జరుగ నాయనియు, ప్రాచ్యదేశమున ఇతరభాగములందు గూడ జరుగునాయనియు ఆట్లగుచో ఇండియాలో ఈ విషయమై శ్రద్ధనువహించి పనిచేయుచున్న వారి నెవరినైన ప్రతినిధిగా నియమించెదరా యని కామన్వెల్త్ లో ల్యాన్సుబరగా రడిగి న వారి సహకారమును బడసెదరా యని ప్రశ్నించ వారేమిచేయ నున్నారో ఇంకను నిశ్చయము కాలేదనియు భారత ప్రతినిధిని నియమించుటయమై విచారణ సంఘమునా రా సంగతిని జ్ఞాపకమునుకొనెదరనియు లాక కుల్యాంశుల గారు ప్రత్యుత్తరముచ్చిరి.

హైడ్ పార్కు కేళీలొనము

సందర్శమున లండన్ లో 12 మానవత్వపు దావాలు జరుగనున్నవి. వీటిని కాలిస్సు ఇన్స్పెక్టరుగారే దాఖలుచేసెదరు. వారాపత్రికలపై యభియోగమును చెప్పెదరు. సకడే వారాపత్రికపై కాన్సేపిలు బ్లడ్లరు, మక్లెనుగారు దావాజేసిరి.

సర్ జే. సి. బోసు గారు

వియన్నా విశ్వవిద్యాలయమువారు గౌరవించుట లండన్, జూన్ 14:—వియన్నా విశ్వవిద్యాలయము వారు బోసుగారిని ప్రత్యతికామ్రుతరికత్తు సభ్యునిగ జేసికొని గౌరవించిరి.

అమానుల్లా రాజుగారు

టెహరాన్ లో అస్పత్రులను జూచిరి. పెరిషియా చక్రవర్తికి వింపొసగిరి.

మెల్బోర్న్ లో నౌకలయందు పంటపనివాండ్లు మరల పనిలో ప్రవేశించుచున్నారు.

ప్రతిపరిశ్రమబిల్లును మూడవసారి ప్రభువులసభవారు ఆమోదించిరి.

కామన్వెల్త్ లో ఈస్టరీబిల్లును మూడవసారి ఆమోదించిరి.

తురష్క-వర్తకులను రషియాలో బండిలగ జేయుచున్నారనియు, తక్కి వర్తకమునకు ప్రతిబంధకమును కలంగ జేయుచున్నారనియు తెలిసి తక్కి సోవియటులవల్ల కోపము గల్గెను.

బలవంతపు రాజీనామాలు

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ఇటీవల తమ పదవులకు రాజీనామా నిచ్చిన సంయుక్తరాష్ట్ర మంత్రులకును, గవర్నరుకు సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ డెవిస్ ముఖ్యమంత్రిగా నిలిచిన తర్వాత ఆంధ్రప్రదేశ్ లో రాజీనామా చేసిన మంత్రుల బలవంతపెట్టబడిన తెలియగలదు. ద్వంద్వ పరిపాలనము నిర్వహణము, నిర్వహణము ఇది వరకే విధితమయ్యెను. సంయుక్తరాష్ట్ర పరిస్థితుల గాంచిన, ఈ విషయమై గల సందేహములై తొలగిపోగలవు. ముఖ్యమంత్రిగారు సంస్కరణముల నివారకు విచారించిన సంఘమున కధ్యక్షులుగ నుండిరి. వీరు ఇండియా ప్రభుత్వమునందు హామీయ బంధుగ బనిచేసియుండిరి. ఇట్టివారు, సంస్కరణశాసన నిబంధనలను నిష్ఠులము గావించుట చూడ, వింత యగుచున్నది. ప్రభుత్వసభ్యుల సమావేశమునందు ముచ్చటించుచు, సైమనుకమిషనువల్ల మంత్రుల వైఖరిమారినచో, వారు రాజీనామా నీయవలెనని తాము శోరకతప్పదని, గవర్నరుగారు నుడివెరట. పిమ్మట గవర్నరుగారు మంత్రుల కెట్టిలేఖ వ్రాయ లేదు. మంత్రు లిరువురును అందుకై వేచియుండిరి. మంత్రు లీ విషయమై వ్రాసిన లేఖకు జవాబు వ్రాయుచు, ఈమంత్రులకును తదితరులకును భేద భావము గలదనియు, మంత్రులు కమిషనువల్ల బహిరంగముగ జూపిన దృక్పథమువలన, పరిస్థితులు విషమ మయ్యెననియు, అందుచే మంత్రులు వెంటనే రాజీనామా నిచ్చుట యవసరమనియు, గవర్నరుగారు సూచించిరి.

మంత్రులు చేసిన అపరాధ మేమి? సంస్కరణములగూర్చిన విజ్ఞప్తిని, ఇండియా ప్రభుత్వమునకు బంపెదముగాని సైమను కమిషనుకు సరాసరి బంప మని, మంత్రులుసూచించిరి. గవర్నరుగారు మొదట దీనికి ఆక్షేపణ జెప్పలేదు. సైమను కమిషను వారు తమ కార్యక్రమమును మార్చుకొనుచో, మంత్రులుగూడ దానికివచ్చెదరని, వీరూహించిరట. కాని కమిషనువారు ఎట్టి మార్పు గావించ నొల్లరయిరి. ఇందుకు దోడుగ, సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు తమ విజ్ఞాపనమును సైమనుకమిషనువారి కేసరాసరిగ బంపవలయునని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఆజ్ఞాపించి రట. మంత్రులందుకు సమ్మతించనందునను, తాము యిండియా ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞ సతికమించ వీలు లేదు గావునను, మంత్రులసహాయము లేనిది తామెట్టి విజ్ఞాపనమునుతయారు జేయజాలము గావునను, మంత్రుల రాజీనామాను గవర్నరుగారు ఆమోదించెద మని తెలిపిరి. గవర్నరుగారి లేఖకు, మంత్రులిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము, సంస్కరణముల దురవస్థను చక్కగ

తేటపరచుచున్నది. మంత్రు లెంత హింసాత్మికము దున్నారో వీరు సూచించిరి. వీరి సమాధానము జూచిన, గవర్నరు గారును, ఇండియా ప్రభుత్వము వారును, సంస్కరణశాసనము నెటుల నిష్ఠులము గావించిరో, మంత్రులస్థితి నెటుల దుర్భరము గావించిరో, మంత్రుల బాధ్యత కెటుల యవకాశము లేకుండ జేసిరో విదితము గాగలదు.

ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును ప్రవేశపెట్టుట కుద్దేశ్య మేమి? ఒకభాగమును శాసనసభకు బాధ్యత వహింపజేయుటకేగద. మంత్రులు శాసనసభకు బాధ్యులుగటచే, తత్సభా తీర్మానములను ధిక్కరింప వీలులేదు. సైమనుకమిషనుతో నెట్టి సంబంధమును కట్టుకొనగూడదని, సంయుక్త రాష్ట్ర శాసనసభవారు అసందిగ్ధముగ తీర్మానించిరి. ప్రజానియుక్త సభ్యులలో 56 మంది బహిష్కారమున కనుకూలముగ నుండ, 32 మందిమాత్రమే వ్యతిరేకముగ నుండిరి. ఇట్టి స్థితిలో తాము శాసనసభా తీర్మానమునకు బద్ధులమని తలచుటలో, మంత్రులు సంస్కరణచట్టమున కనుగుణముగ మెలగిరి. ఏవార బాటుచేతనో ఏవేగిరపాటుమూలముననో శాసన సభవారిట్టి తీర్మానము గావించలేదు. అనేక మాన మాలసందేయ ప్రజలమనముల నీ సమస్య విశేషముగ కలవరపెట్టుచుండెను. ముఖ్య రాజకీయ పక్షములన్నియు బహిష్కారము నామోదించెను. కాంగ్రెసుసభ, మితవాదులసభ, మహమ్మదీయ సభ, హిందూసభ మున్నగు సమావేశములన్నియు బహిష్కారనిశ్చయమును దెలిపెను. సంయుక్త రాష్ట్ర శాసనసభవారును, ప్రజాభిప్రాయమునే ప్రతిఫలించజేసిరి. అట్టితరీ, సంయుక్తరాష్ట్ర మంత్రులు శాసనసభవారి స్పష్టముగ తీర్మానమును నిరాకరించుచో, వారు తమ బాధ్యతను నిర్వహించినవారగుదురా? అందుకై వారిని బలవంత పెట్టినవారే, సంస్కరణశాసనమును భంగపరచిన వారగుదురు.

శాసన సభా తీర్మానమును కొనసాగించుటకు మంత్రులు నిశ్చయించిరి. దానిని ధిక్కరింప దలచుచో మాత్రమే, మంత్రులు రాజీనామా నియ్యవలసి వచ్చును. ప్రస్తుత సందర్భములలో శాసన సభవారి తీర్మానమును గౌరవించిన నేరమునకై, మంత్రులు రాజీనామా నీయ బలవంతపెట్టబడిరి. శాసనసభవారి తీర్మానమును మంత్రులు గౌరవించినను, ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి గావలసిన సమాచారమును పంపెదమని కూడ వీరు చెప్పిరి. కాని, సైమను కమిషనువారికే సరాసరి పంపుడని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునుగోరుటకు కారణము గనుపింపదు. మంత్రులకు సంబంధించినంతవరకు ఇటుల గోరుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి అధికారము లేదని, సంయుక్త రాష్ట్ర మంత్రులు స్పష్టముగ చెలుపు చున్నారు. అట్టి అధికారము కలదని, సంస్కరణశాసనము నం దెట్టిప్రమాణమునయినను జూపుచో, తా మా విషయమును గూర్చి తిరిగి యోచించెదమని కూడ మంత్రులు దెలిపిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు రిజర్వుడు శాఖపై అధికార మున్నను, ట్రాన్సుఫర్డు శాఖపై నెట్టి అధికారము లేదని, వీరు స్పష్టపరచిరి. ఆత్మగౌరవము గలిగిన మంత్రులకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు స్థానము లేకుండ జేసిరి. సంస్కరణ

శాసనమును నిష్ఠులము గావించినవారు ప్రభుత్వమువారే యని యిందుమూలమున గ్రహింపవచ్చును. ఇంతకు పూర్వము మంత్రులకును రిజర్వుడు శాఖకును భేదములేనియో జనించెను. అప్పుడు మంత్రులను రాజీనామానీయడని, గవర్నరు గారు కోరియుండలేదు. సైమనుకమిషనుతో జరుగు సహకారమునకు ఎట్టిలోటు వాటిల్లకుండ జేయవలయునని మాత్రమే, అధికారు లిపుడు పట్టుబట్టిరి. వీరి పట్టుదలవలన చెన్నరాజధానిలోను సంయుక్త రాష్ట్రములలోను మంత్రులు తమపదవులను వినర్జింపవలసివచ్చెను. మంత్రులు వ్రాసిన లేఖలోని విషయములకు తగిన సమాధాన మొసగక, గవర్నరుగారు వీరిని రాజీనామా నీయమని మరల గోరుటచే, వెంటనే రాజీనామా నీయవలసివచ్చెను. సైమను కమిషనురాక ఎట్టి విపరీతపరిస్థితులకు కారణ మయ్యెనో చెలుపనక్కరలేదు. రాజీనామా నిచ్చిన మంత్రుల స్థానమున ఊరుపేరులేని మంత్రులు నియమింపబడిరి. రాజీనామానిచ్చిన మంత్రులు జాతీయ పక్షమున జేరిరి. వీరికమిషను సైమనుకమిషను బహిష్కార సాధ్యమునకును, స్వరాజ్యసంపాదనమునకును తోడ్పడెదరని నమ్మెదము. సంయుక్తరాష్ట్ర మంత్రులు తమ విధులను స్వలాభమును పాటింపక దైర్యముతో నిర్వహించినందులకు దేశము వారిని అభినందించుచున్నది.

కార్యరేషను కమిషనరు

కార్యరేషను కమిషనరును నియమించుటకు కార్యరేషనువారి కధికార ముండుట న్యాయము. త్రి సంవత్సరముల తన ముచ్చ వచ్చినవారిని కార్య నిర్వాహకోద్యోగ నియమించుకొనుట కర్హత యుండవలెను. స్థానికస్వపరిపాలనసంస్థ కిట్టి అధికారము ముఖ్యముగ నుండవలయును. లేనియెడల స్థానికస్వపరిపాలనమున కర్హమే యుండదు. తన యుద్యోగిని తాను నియమించుకొనుటకును, తొలగించుటకును స్థానికసంస్థకు వీలు లేయెడల, ఇది చేసిన తీర్మానములకు విలువ గుండజాలదు. వానిని అమలులోకి దెచ్చుచూర్చు కనుపింపదు. కలకత్తా కార్యరేషను తన కమిషనరును నియమించుకొనుచున్నది. అట్టితరీ, మద్రాసు కార్యరేషను ఏల నియమించుకొనరాదు? ఇట్టి అధికారమును సంపాదించు ప్రయత్నమును జప్తినుపక్షమువా రిదివరకు విఫలపరచిరి. మద్రాసు కార్యరేషనువా రిట్టి అధికారము నేతీరున నయినను సంపాదించుటకు కృషి నలుపుట ధర్మమైయుండెను. కార్యరేషను తన గౌరవమును నిలుపుకొనుటకును, కార్య సాధనకూల్యమునకును, ఇట్టి ఏర్పాటు అత్యవసరము. ఇందుకై పాటుబడుటకు మారుగ, కార్యరేషను సభ్యులు కొందరు ప్రభుత్వనియమితులగు ప్రస్తుతపు కమిషనరుగారి నే మరి మూడు సంవత్సరములవరకు నిలిపియుంచుమని కోరుట, ఏటి నబజో తెలియకున్నది. ఇప్పటి కమిషనరు లేకున్నచో, కార్యరేషను వ్యవహారములు సాగవని వీరియుద్దేశ్య మేమో తెలియదు. ప్రస్తుతపు కమిషనరుగది. బి. జె. వెంకటనారాయణనాయుడు గారు సమర్థులు గావచ్చును. ఉన్నతోద్యోగములను వెక్కిరింపి వీరు నిర్వహించి

యుం డి ర ను ట ని శ్చ య ము. కాని, వీరు స్థానిక స్వరూపాలనమును పెంపు జేయుటకు విశేషకుతూహలము జూపుచున్నట్లు గానరాదు. స్థానిక స్వరూపాలనా సంస్థలపట్ల జూపదగిన గౌరవ భావమును వీరు చూపుచున్నట్లు గనుపించదు. వీరి వైఖరియందు అధికారదృష్టి యధికముగ గను పించును. అందుకు వీరిని బాధ్యులజేయ నవసరము లేదు. చిరకాలమునుండియు, వీరు అధికార సాంప్రదాయముల కలవాటు పడియుండిరి. ప్రజాభిప్రాయమును గౌరవించునంశలలో వీరు శిక్షణ బడసి యుండలేదు. ప్రభుత్వనియమితు లగు అధికారులలో ఇట్టి వారు లభింపరనుట చోద్యము. ప్రభుత్వమువారు తమ కిచ్చ వచ్చిన వారి నీ పదవికి నియమించు చుందురు. కమిషనరులు వచ్చుచుందురు పోవుచుందురు, వీరిని నియమించుటకుగాని, తొలగించుటకుగాని కార్యరేషను వారి కధికారము లేనపుడు, ఏల ప్రభుత్వమువారిని వీరు ప్రత్యేకముగ ప్రార్థించ వలయునో తెలియకున్నది. కార్యరేషనులో నికమీద బనిచేయుటకు తమ కిష్టము లేదనిగూడ కమిషనరుగారు తమతో జెప్పినట్లుల సింగారువేలు చెట్టిగారు నిన్నటి సభలో చెప్పినపుడు, ఆవిషయము సంతటితో విరమించుట మేలై యుండెను. వెంకటనారాయణనాయుడుగారి పనిలోనే యుండునట్లు ప్రభుత్వమువారిద్వారా, బలవంతపెట్ట నవసరము గనుపించదు. నిన్నటిదినము జరిగిన ప్రత్యేక కార్యరేషనుసభకు సభ్యులంతగ రాలేదు. ముఖ్యసభ్యులు కొందరు హాజరు గారయిరి. కార్యరేషనులో ఇట్టి తీర్మానమును ప్రతిపాదించు వారు, దీని యవసరమును కొంతవరకయినను చెలిపి యుండవలసినది. ఉపపాదకులును, ఆమోదకులును మానమే భూపణ మని ఎంచి, ఎట్టి ప్రసంగము గావింపరయిరి. దీర్ఘోపన్యాసములకు అలవాటుపడిన కార్యరేషను సభావాతాపరణము ఒక్కమారుగ మారిపోయెను. ఇకమీద, మద్రాసు మెయిలుపత్రిక కార్యరేషను సభల విమర్శనమును మానుకొనునని తలచెదము. పోనీ, పిమ్మట నయినను కొందరు సభ్యులు ముచ్చటించెదరని యూహింపబడెను. అందుకు వీలులేకుండ, సభాభ్యర్థులు తీర్మానమును వెంటనే వోటుకుజెట్టిరి. బహిరులహమ్మదుగారు ముచ్చటించగోరినను, వీలులేదనిరి. ఏలకంత తొందరయో తెలియదు. ఎవరయినను ప్రసంగించినచో, తీర్మానమునకు ముప్పుగలుగునా? బహిరులహమ్మదుగారిని మాటాడినీయక, అభ్యర్థులు తీర్మానముమోదించ బడెనని చెప్పి, సభను వెంటనే చాలించితి మనిరి. మాఫీసుహమ్మదుగారు పోలును గోరినను, అభ్యర్థులు పోలు గైకొనక, అభ్యర్థివీరమును విడిచి పోయిరి. ఇట్టివిచిత్రసభ, కార్యరేషనులో నీమధ్య ఎన్నడును జరిగియుండలేదు. కార్యరేషను కమిషనరుగారు నను, సభా సమావేశకాలకుల వింతచర్యను గాంచి సంతృప్తిపడెదరని తలంపవలయు. కార్యరేషను సభవారికముందు తమకాలమును ఎక్కువ ఉపయోగకరముగ కార్యములకు వినియోగించుట మేలు. కార్యరేషనువారికి తమ కమిషనరును నియమించుకొను హక్కు లేనంతవరకు, ప్రభుత్వమువారెవరిని నియమించినను, ఎవరిని నియమించుకున్నను వీరు ఆందోళనపడ నవసరము లేదు. సాధ్యమగు సంత త్వరలో, కమిషనరు నియమానుకూలస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకై కార్యరేషను సభవారు ప్రయత్నించుట, యత్నవసరము.

క్రొత్త ప్రార్థనగ్రంథము
క్రొత్త ప్రార్థన గ్రంథమును కామన్సునభవారు నిరాకరించిరి. మతగురువుల కిందువలన తీరని ఆశాభంగము గలుగును. ఇంగ్లండు ప్రాటస్టెంటు మతమును రాజమతముగ నంగీకరించినను, రోమను క్యాతలిక్కు మత సన్సకరములనుకొన్నింటి నికను విడువలేదు. పెక్కు క్రైస్తవ మండలము లిట్టి పూజల నల్పుచున్నవి. క్రొత్త ప్రార్థనగ్రంథము ఇట్టి పూజావిధానమును గూడ సరియని గుర్తించుచున్నది. ఇంగ్లండులో క్యాతలిక్కు బిషప్సులకును, ప్రాటస్టెంటు బిషప్సులకును సఖ్యము గుడుర్చుటకు, ఈ గ్రంథము తయారుజేయబడెను. బిషప్సు లింకుకు అంగీకరించిరి. కాని, దీనివలన ప్రాటస్టెంటు మతము పాడగునని, సర్ జాన్సను హిక్కు ప్రభృతులు గగ్గోలుపెట్టుచున్నారు. రోమను క్యాతలిక్కులలో, మధ్యము క్రీస్తు రక్తముగ మారునను నమ్మకము గలదు. ఇట్టి మూఢవిశ్వాసమునకు, ప్రార్థనగ్రంథము తావిచ్చుచున్నదని, హిక్కుగారు వాదించుచున్నారు. కాని సెసిలు ప్రభువుగారును, బాల్ఫూరుగారును, అట్టి యనుమానమునకు తావులేదని స్పష్టపరచిరి. ఇటు నయ మము లతో బనిలేక, చట్టము గూర్చి ఎవరియిచ్చ వచ్చినట్లుల వారు ప్రసంగించుటకును వోటుజేయుటకును, అనకాశ మొనగబడెను. తుదకు, అసహనవాదుల సంతాపే నెగ్గెను. క్రైస్తవమతమునందలి ఉభయశాఖలు వారికిని కలయిక కవకాశము దప్పిపోయెను. మరల పోవుగారి అధికారము క్రొదిలి ఇంగ్లండు పోవునేమో యనుభయము, నూతనప్రార్థనగ్రంథనిరాకరణమునకు కారణమయ్యెను. ఇకముందేమి జరుగును? ప్రభుత్వమునకును మతమునకును సంబంధమును తొలగించవలసివచ్చునని, చచ్చిల్ గారు చేసిన యూహా ఫలించవచ్చును. ఇదిజరుగుచో, మతస్వేచ్ఛ ప్రబలును. ఇంగ్లండునందు ప్రాటస్టెంటు మతమా మాత్రమే ప్రాబల్యము వహించవలయునను నిబంధన తొలగిపోవలదు. భావిపరిణామ మెటులుండునో చూడవలయును.

హైకోర్టులచట్టము
హైకోర్టుల చట్టపు ప్రతి యింత కాలమునకు ఇండియాకు దొరకినది. దీనిని బట్టి బ్యారిస్టరులకును నకీలులకునుగూ ధేదము తొలగిపడెనను, ప్రధాన న్యాయమూర్తి నదని బడయుటకు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగుల కవకాశము గల దని తలంప వచ్చును. న్యాయాధిపతులలో మూడవ వంతునుండి సివిలు సర్వీసు వారు రుండవలయునను ఏర్పాటు ఇకమీదను నిలిచియుండును. బ్యారిస్టరులు, నకీళ్లు అనుధేదము లేకుండ ఉభయులకును ప్రధాన న్యాయమూర్తి పదవి వచ్చుటకీది వీలొనగినను, న్యాయవాదానుభవము లేని సివిలు సర్వీసువారికిగూడ ఈపదవి నిచ్చుటకు వీలు గల్గించుటవలన, క్రొత్త చూపునలన గలుగు ప్రయోజనము మృగ్యమగు చున్నది. సివిలు సర్వీసు వారికే క్రొత్త చట్టము ఎక్కువ లాభము గలిగించును. సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులు సర్వసమర్థు లని రొనాల్డుషే ప్రభువు గారి టివల ప్రాగణి. సర్ హెన్రీ ఏలరుగారును, యిందుకే పూనుకొనిరి. అట్టి సిద్ధిలో సివిలు సర్వీసువారికి మరియొక క్రొత్త లాభమును చేకూర్చుట వింతగాదు.

చీనా : ప్రభుత్వస్థానము
కేంద్ర ప్రభుత్వస్థానమును పికింగు నగరము నుండి, నాన్కింగు నగరమునకు మార్చుటకు, చీనా జాతీయ ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించినట్లు, నేటి వార్తలు దెబ్బపుచున్నవి. పికింగు తన ప్రాముఖ్యము నిదివరకే గోల్పోయెను. నాన్కింగు ప్రాముఖ్యము విశేషాతిశయము జూపుచున్నది. పికింగు నగరమునందు విదేశకార్యాలయము మూసివేయబడెను. అమెరికాలో నున్న చీనా రాయబారి, నాన్కింగు ప్రభుత్వమునకే తాను ప్రతినిధిగ నుండు నని ప్రకటించెను. విదేశప్రభుత్వములవారు నాన్కింగు ప్రభుత్వమునే చీనాప్రభుత్వముగ గుర్తించి, చీనా స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుట యవసరము. ఇందునిమిత్తము, ప్రాతి యొడంబడి కలను రద్దుపరచి, న్యాయముగ క్రొత్త ఒడంబడికలను నిర్మించుకొనుట, శ్రేయస్కరముగ నుండును.

ప్రకృతివైపరీత్యము
బల్లపకుపు తలతో ఒక శిశువుపుట్టుట
కొచ్చి, జూన్ 15:—అల్పవయోవయస్కు కొమ్మడి ప్రాముఖ్య ఒక క్రైస్తవ క్రీస్తు బల్లపకుపు తలతో ఒక శిశువుపుట్టుట తలతో వాడగు ఇంచీలు లోతుగు గంటయ్యలకి ను పుట్టిక చెడుదినములకు శిశువు మరణించెను. (ఆ. ప్రె.)

బ్లాకుబే గొడవ
ప్రభుత్వమువారు నేరస్థులపై చర్య దీసికొన నుద్దేశించుట
బొంబాయి, జూన్ 18:—బ్లాకుబే గొడవ శిశునందు మాజప్రేమ దమ్మాగారి తీర్మానమునందలి బ్లాకుబే స్క్రీమునందు సంచులని సంచానున్న వారిపై చార్జి పెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుకొనవలయు, నేరస్థులయిన సి.వి.డి. వారు పరిశోధనలు సలపుచున్నారయ్య ఇంచీలును నేషనలు హెరొల్డుపత్రిక (చాయుడున్నది. (క్రీ. ప్రె.)

జి. వి. పి. ఎల్వేక్వికు రైల్వే
జి. వి. పి. రైల్వేకంపెనీవారు యద్యుక్తి సహాయముతో రైలుబండ్లను నడిపించు ఉద్దేశించియున్నాడు. యిందులకు అవసరము బండ్లు ఇంజనులవచ్చియున్నవి. 18వ తేదీన భరత్పూర్ ఒక ఇంజనుతో 5 బండ్లు నడిపింపబడెను. ఇంజనులకు 2160 గలయుల పవనాయున్నది 801 టన్నుల బరువుతో గంటకు 70 ముదల 85 మైళ్లవరకు పోవును. (ఆ. ప్రె.)

ఆవునురాజు పర్యటనము
ఈ సలాఖుకు కాబూలు చేరెదరు
పిహాపర్, జూన్ 14:—ఆవునురాజు రాజిగార్లు ఆవారము ముగియులోపుగ పెహారానకుండి ప్రయాణమై 20, 25 తేదీలలోపుగ కాబూలు చేరెదరని తెలియచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

పుదుక్కోటలో 144 వ శైక్షను
పుదుక్కోట, జూన్ 15:—సంసానపు వార్యవత్సమును గురించి తన క. తికయందెట్టి వ్యాసములను ప్రకటించుకూడదని జనప్రతిభ పత్రిక సంపాదకులకు పి. కె. ను. బ్రహ్మగియ్యర గారికి ప్రధాన మాజప్రేమిగారు 144 శైక్షను అనుపరిచి కోడిను జారీచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

సరిహద్దు రాష్ట్రమున యుద్ధము
సోదగులు తమలోతాము పోరాడుకొనుట
పిహాపర్, జూన్ 13:—మాల్కొందు జిల్లా డివిజనలు బాండులరాష్ట్రపు భాగు గాన సోదగులు. జూన్ 4 వ తేదీ కాయలరాష్ట్రపు భాగు తనసోదగుడను డిరువబాలుగారికోటకు హుజురించెను. కాని డిరువబాలు నేరలు దిశయనుగాంచెను. ఈసంగ్రామమున దెంగునందమంది నైలితులు ముడిచిరి. రామలియము గవనిసెట్టుట కని తీర్చుకొనుటకై డిరువబాలు తన సేనలతో దానిచెడలి బాండులరాష్ట్రపు భాగుగారి సరిహద్దుగోటకు హుజురించి దానిని ధ్వంసమొనర్చిరి. (ఆ. ప్రె.)
పిహాపర్, జూన్ 15:—కృష్ణయ్యయిన రాజిగార్లు బాండులరాష్ట్రపు భాగు డిరువబాలునధున తన కుమారుని కంపెను, కంధిరాయబారములు జరుగున్నవి. త్వరలో కాంతి ఏర్పరచుదని తెలియచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ బం. కాన్యశ్రీధర మల్లయ్యశాస్త్రిగారి
యువతీ వివాహవాదము

(శనువర్తి మార్గం దేయశర్మ కీలుపాకు మదరాసు)

శ్రీ బం. కా. మ. శాస్త్రిగారు 18-6-28 తేది నాకు
సమాధానముగా (వాదనదానిని సంపూర్ణముగా చదివించి
"వాదనాదే బాధ్యతే తత్త్వబోధః" అను తలంపుతో ఇట్టి విష
యములు అంధప్రతికాయండు వ్రాయవలసినవిగానీ, తమ
యాభిప్రాయమునకు విరుద్ధములయిన వన్నియు ఇటీవల కన్పిం
చిన వాక్యములనియు, పూర్వోక్త సందర్భముల గమనింక
కొనబడిన వ్యాఖ్యాతల అభిప్రాయమును పాటించక విషయము
నిపాటించి ఇతరుల పరిహాసము గల పాశ్చుల ప్రతివా విశేషములు
ఉపవిశేషములు వ్రాయుచున్న వ్రాతలను సమాధానము ఎన్న
డున్నా వ్రాయదలవలెను. ప్రకృతము శ్రీ కాన్యశ్రీధరవార
ము, వాదనవాదములు వా. నూర్య వారాధ్యక్షాశ్రీగారి ను
అట్టివారైనను అసంబంధితక అంధప్రతికాయండు శాస్త్రియ
తక్కిన బుద్ధ్యవంతర వివాహమునుగూర్చి చెప్పున ప్రారం
భించినందులకు వారినభినందించుతూ వారికి విషయమును ప్రతి
కాధిపతుల వైచనస్యమునకు పాత్రులము కావండుటకుగాను
ఈక్రింది సూచనను నొసంగుచున్నాడను.

మనకు వివాదాస్పద విషయము బుద్ధ్యవంతర వివాహ
విషయము. వ్రాతయందు అవాంతరవిషయములు దొరలుచున్న
యెడల వారినిగూర్చి సామాన్యముగ చెప్పించుట యాక్రమ
కాని అవాంతర్యముగ తర్జియయ్యుచు విస్తరించుట వ్యర్థమని
తలంచుచున్నాడను. సప్రసద్ధ్యవంతరము భిత్త
గోత్రమునకు కన్యచేయక, శేషహోమనంతరము
సమావేశమయిన తరువాత భర్తృగోత్రమునకు కన్యచే
యవలయును విషయమునుగూర్చి అంధప్రతికాయముల నింపుట
వాక్యంతగా ఇష్టములేదు. "సప్రసద్ధ్యవంతరము వివాహమునందు
చేయబడు క్రియాకలాపములంతయు గర్భాధానమునకు సంబంధిం
చినదిగా నేను తలంచునంతటి స్వార్థప్రయోమ కేటడని
మీరుగాని తదితరులుగాని వ్రాసినను చాటిచినను నాకు దాని
కలుగు న్యూనతలేదు. తేవిషయమై వాకగల పరిజ్ఞానమును
గూర్చి అంధప్రతికాయపాతకు లిడవలకే యెరింగియున్నాడు.
అసతీవిషయ మెందుకనవచ్చినదో అవిషయము శేరిగో మీరు
జూచుచున్నాడు. బాల్యవివాహములను బాలికలలో విధిల
సంఖ్య (పాపముకలదుగాక. ఇంగ్లీషు భాషాపండితులలో
తలుపును నేను యాల్చియునుగూర్చి సంచారము చేయున్నప్పుడు
సభలో నాకు వ్యతిరేకముగ నుట్టాడవలయును ముందుగా యీ
మాటలకుకువాగు. ఏమియ్యా పెండ్లిచేసిలే ముత్యములగును

కాని పెద్దదయెట్లగునయ్యా అని సభ్యులు ప్రశ్నింపగా అందఱు
గొల్లననవచ్చుచుండిరి. ఇటులు 7-8, తాత్పర్య జరిగినది) పెండు
మన్నదనియి, దానినిరూపుకాపుటకు యీల్చియు తెచ్చితి
మనియు లిట్లును తెచ్చినవా రనుచున్నాడు. లిట్లుకావలయునని
వాదించువాడుకూడా అదే అభిప్రాయముతో కావలయునని
వాదించుచున్నారని గాఢభిప్రాయము. మీరొమీమానరులలో
కన్యాదానమున ప్రధానంబుగా బుద్ధి, అప్రయత్నకావోషి
అను గౌతమధర్మబ్రాతను ననుసరించి చేసితీరవలయుననియు
వివాహమును మాత్రము తమయిష్టమున వచ్చి
వచ్చుచు చేచుచున్నారనియు అంధప్రతికాయండు వ్రా
సియుంటిరి. ఇట్టి వ్యవస్థను చేయబడు ఏయే స్వభావము అవ
కాకము నొసంగింది. సప్రసద్ధ్యవంతర భర్తృవ్యవస్థయేయుననే
వైచికములను అవధిలు సంభవించినను భార్యభర్త సమభిప్రాయ
జోహాలదే అని చెప్పెడిసంపర్కమున సాధారణ వ్యాధియునను
వలించి అట్లువ్రాసితిరి. ఆ విషయము నేను వ్రాయుటకు కారణ
భూతముగ ప్రతిపక్షి సిద్ధాంతమును వారవిడిచినవారు వీరిని
నూడ భారవిడుముట యాక్రమ. ప్రకృతమున అనుసరించును.
తాచున్నా. తమ సహచరుల నున్న అంధప్రతికాయండు వ్రా
సినవ్రాతలను బుద్ధ్యవంతరవివాహ విషయమును మీ యభి

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నమాల ప్రచురములు.
తగ్గింపు ధరలు.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము పద్యకావ్యము.
క్యాలికోబైందు గిల్లుపేరు గలది.
7 సంపుటముల ప్రతి వెల రు. 14-0-0 3 సంపుటముల ప్రతి వెల రు. 13-0-0
శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము పద్యకావ్యము.
క్యాలికోబైందు గిల్లుపేరు గలది. సంపూర్ణ ప్రతి రు. 5-8-0
సంపూర్ణ ప్రతి 2 సంపుటములుగా రు. 7-8-0 సంపూర్ణ ప్రతి 3 సంపుటములుగా రు. 8-4-0
పూర్తి క్యాటలాగు చూడగోరువారు

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండుకం వెనీ, 286 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.
అని వ్రాయవలెను, 2080

వ్రాయమేమో నాకు ఇంతవఱకు బోధపడలేదు. అన్ని ప్రతి
కలును సరిగా చూడకపోవుటయో, లేక చూచినను నేను గ్ర
హింపకాలక పోవుటయో కారణముగా నుండవచ్చును. కావున
దయయించి ప్రథమమున కంక్షోక్తిగనీ క్రింది విషయములను
మీరు తెలుపవలయును.

- 1. బుద్ధ్యవంతరవివాహమే శాస్త్రియమని మీ యభి
ప్రాయము, తేక బుద్ధ్యవంతర వివాహముకూడ శాస్త్రియ
మని తమ యభిప్రాయమా?
- 2. బుద్ధ్యవంతర వివాహము గౌరవకల్పమని తమ యభి
ప్రాయమా? లేక ముఖ్యకల్పమని తమ యభిప్రాయమా?
- 3. బ్రాహ్మణ వర్ణము వారికేమాదా బుద్ధ్యవంతర వివా
హము ముఖ్యకల్పమని తమ యభిప్రాయమా? బుద్ధ్యవంతరము
ఎంతకాలము నటకు పెండ్లి చేయవచ్చును? చేయవలయును ఈ
యభిప్రాయమును దయయించి తెలిపి ముద్రితముగనో లేక
వ్రాసెయో సిద్ధముగానన్న బుద్ధ్యవంతర వివాహవాదానకుల
వచన గ్రంథము ను పంపిన తగిన సమా
ధానము నొసంగి సదుత్తరముల
ను మీవలన విని విషయమును నిష్ణయించుకొందును. మఱొక
విషయము.

మీరు గృహ్యసూత్రములను ధర్మశాస్త్రములను ఒక్క
రూపముగా పరిగ్రహించుచున్నాడు. ప్రతికాఖిను గృహ్యసూ
త్రము వేట ఆయాకాఖిను సుబంధించిన గృహ్యసూత్రములనే
వారణసుందరి తీరవలయును. స్వసూత్రభావ విషయమునందే
ఇతరసూత్రము ననుసరించుట, అందులోను వ్యవస్థగలదు.
అనువిషయమును కూడ భనుచున్నాడు. మామతమునకూడ "పురు
ష సంవర్ధిరహాశయన కన్యయే వివాహయోగ్యయని మీరే
అంధప్రతికాయండు వ్రాసినవారు కావున నావకేడికరణ ముక్కరలేక
యో మీ వ్రాసిన గాంధీయే వారలందఱు గ్రహించి సంతసిం
తును. మీమతమునకూడ వివాహ్యయోగ్యయని కన్యకలంబై
నిలత్తుగాయనిన అత్తదేలు పాపనబులే లేడియగు మహాభా
వ్యకన్యక పత్రికారంగముని కొంతకాల మెందులకు నాట్య
మొనర్చినదోగదా పోనిండు. గతం గతం అట్టికన్యకలు భరత
ఖండమున సంభవించినందు నుండివలయుననియే భగవానుని
ప్రార్థించుచున్నాడను. బుద్ధ్యవంతర వివాహము శాస్త్రియ
మా అశాస్త్రియమా? అనే విచారమే ఇప్పట్లోనాది. అని
వ్రాయించినాడు. చాల కంతోషమే కాని దానితోపాటు.

బుద్ధ్యవంతర వివాహముకూడా శాస్త్రియమా? బుద్ధ్య
వంతర వివాహమే శాస్త్రియమా? బ్రాహ్మణులకు మాదా
బుద్ధ్యవంతరవివాహము శాస్త్రియమా? బుద్ధ్యవంతర వివాహము
గౌరవకల్పమా? ముఖ్యకల్పమా? అనువిషయములను కూడా విమ
ర్శించుట యాక్రమ మని నూచించుచున్నాడను. మీరు 18-6-28
తేది ప్రతికాయండు ఉపక్రమాదిక పేరుయొక లేఖండా ఉప
సహారమునందు "బుద్ధ్యవంతరవివాహమే శాస్త్రియము, సమావేశ
కాలమే సంపూర్ణ వివాహము, సప్రసద్ధ్యవంతరము శేషహోమ

మతోగాని, వివాహము సంపూర్ణముగానేరదు. కాంతముగా
వివారించి నిజమునరయుడు" అనిచెప్పిన మీతోక్తికి సంతసిం
తు మీరు మామతమునిచెప్పిన గోటియు, తేమును, దానితోపాటు
అవస్తంబగృహ్యసూత్రకర భూమణమును సావకాశముగా చిత్ర
గించి సమావేశము శేషహోమ విధుల నిజముగ నరయుడు. అని
తిరిగి మీకునూచించుచున్నాడను

అనాగతార్థమును దానిక కన్యాశ్రమవాద్యయని
కొందఱున్నా అన్వయ దేశీయయగు బాలిక కన్యయని కొంద
ఱున్నా యోగికుముగను, రూఢిగను పర్యసాధారణముగా
తలంచుచుండగా శాస్త్రవాదము శాస్త్రములందచ్చుటచ్చుట
కావలెకల్పముగ అవివాహితయగు శ్రీ నామాన్య నాచిగా
ప్రయోగించిన కన్యాశ్రమప్రయోగమునకు గతికల్పించుటకై
అనివాహిత శ్రీనాచికుముగా కన్యాశ్రమమును పరిగ్రహించిరి.
మట్లుగనీ కాటికకాశ్వురు మిగిలి మార్పుండి అనివాహిత
యగు వర్ధమానుని" గూర్చియు కన్యాశ్రమమే గ్రంథములందు
ప్రయోగింపబడినది. అట్టికన్యక దానముచేయుటను పరదక్షిణల
తో తబావులు ప్రయత్నించినను చేసికొనువాడు మాత్రము
ఎవ్వరుండడు. అట్టి శత్రువుదయ కన్యాశ్రమ వాద్యకావచ్చును.
కాని అమెల కన్యాదానయోగ్యంధువుగా మాత్రము నే నంగీక
రింపవలను. తల్లియో లేక తల్లిస్థానీయలో కన్యాదానము
చేసి పెండ్లి చేయుటకు అర్హయగు కన్యక ఎన్నిసంవత్సరముల
వఱకు అగుచున్నది అనునది సునకవిచారణీయముకాని కన్యా
శ్రమమునకు అర్హమేమి? యనునది మాత్రమే విచారణీయము
గాదు.

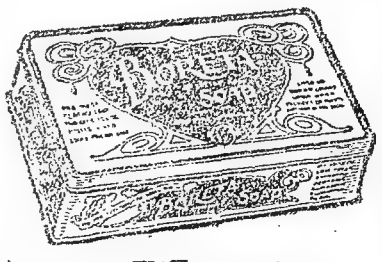
"విజంటు కావలయును"

రాజధానియందు దన్ని జిల్లాలలోను కిరీసెట్ ఆయిలా
అమృతమునకై విజంటుగ పనిచేయు వలయుటగల ఘరానా
మనుష్యులు కావలసియున్నాడు.

సం 1286 రు పొదుటాకృతి దరఖాస్తుల సంపుడు.
చెన్నై పట్టణము. (4796)

టాయిలెట్ వైధవము.
పూర్తిగా పరిశుద్ధమైనది. ఎక్కువమీదగడ
చేర్చబడినది. శ్రేష్ఠమైనదానిని ప్రశంసించి
చున్నవారికి బోలెటా సబ్బు మంచిది.

Made by GOODWIN'S, Manchester.
Agents: P. HOLT & Co., Ltd.
P. O. BOX 237
MADRAS

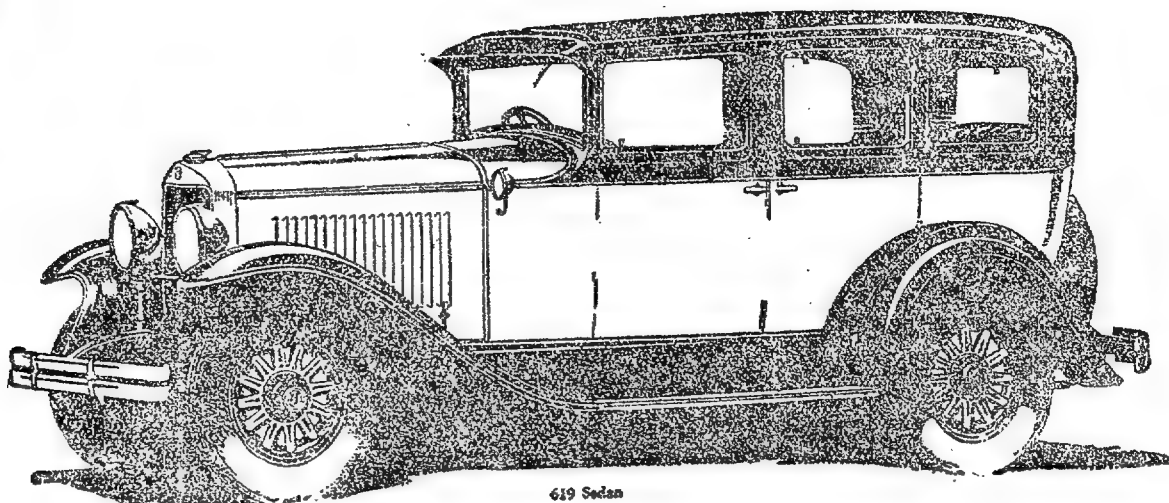
టి. బి. మెహతా ఆంధ్ర నన్ను
సీమకములములు, పచ్చలు, కెంపులు మొదలైన
రత్న వ్యాపారస్తులు
453, బంగళాలవీధి, 4028
ఫోను. 3555. పార్కు-టౌను, మదరాసు.

అరికాట్లు, అడవేటలు, చర్మమకారకమునన, శిశు
 లివన పనిగిరికాదులుయు, జలపుట్టులుయు శుభవిధమును.
 ఈ తెలమును రానిన పగుల్లు మాని జల పోయి మంచిచర్మము
 కాగలదు. పగుళ్లకాపియినయగును. స్వస్థులైయుండు.
 అమ్మ తొలినవల దివో. బొంగయి- ముదాను

మోటారు కార్లలో నూతన వద్దతి.

610 Sedan

అట్టి దానిని గురించి మనము
మిగుల గర్వించదగిన సంగతి.

పంచవిధముల ఛాసిస్ల
మీద 6, 8 సిలండిర్ల యింజ
నులతో ప్రతివానికి అందు
బాటులో నుండి యుండిన
కార్లు నేకములు 18 మాదిరి
లలో తయారై యున్నవి.
610 మాదిరి తక్కు-మిగ
తా ఛాసిస్ లన్నిటికి 4 స్పీడ్
ట్రాన్స్ మిషన్, 2 హైస్పీ
డులు గలిగి యుండును.

ఈ కార్లలో వన్నె కెక్కిన సౌందర్యము,
సౌఖ్యగమనము, బాహుబల నిర్మాణములతో
చేకూరి మిగుల సంతృప్తి గలిగించునట్టి దేదియని
సందేహించిన అట్టి సందర్భములన్ని యు యిందు
ప్రత్యక్షమగును.

Joseph B. Graham
Robert C. Graham
Ray A. Graham

దక్షిణ ఇండియా ప్రాదేశిక బ్రాహ్మణ సప్తమి దినము
ఫ్రెడెన్ బర్గ్ అందు కో, 2/11, మాంట్యూరోడ్డు, మద్రాసు.

ప్రాంతీయ:— బెంగళూరు, ఢిల్లీ, కోయంబూరు, కిర్లీ బాబాడు,
దీలల్లు, డార్జిలింగ్, యిస్సానాగ్ అందు కో, ఎలపే. పి. జి. రామ్ అందు సర్వీ, ఛత్తూర్.

GRAHAM-PAIGE

దేవాలయములలోనికి రానియనుండుట తిరుచనాపల్లి దేవాలయాధికారులవై రామనాథనుగారి కేసు

తిరుచనాపల్లి, జూన్ 15:— జి. ఎన్. రామనాథనుగారు
తొను మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో పరిమళంబు చూద్దాయితే కేసు పెట్టిరి.
రామనాథుడేవాలయపు బ్రహ్మ పేష్కారు గూడ ముద్దాయిలలో
చేర్చబడిరి. దేవాలయంలో ఆరాధన జేసికొనటమే తాను బోధించుచుండ
ఆటంబుచేసి కొట్టి హామీకలిగించినందుకు 147, 328, 342 స్వేక్
నులక్రింద కేసు జేసిరి. బవును సబు మేజిస్ట్రేటుగారు బ్రాహ్మణు
లవుటచే తనకు జ్ఞానము జరుగదుగాన వేరెవరైన విచారించ
వలెనని కోరిరి. గాని పబ్లికేషనలు మేజిస్ట్రేటుగా రాకారణము
సరియైనదికాదని సబు మేజిస్ట్రేటుగారి కే దాఖలు జేసిరి.
(అ. వె.)

శ్రీ రామ బాలభక్త చుర్రక బాండా గార చతుర్ధ వార్షికోత్సవము

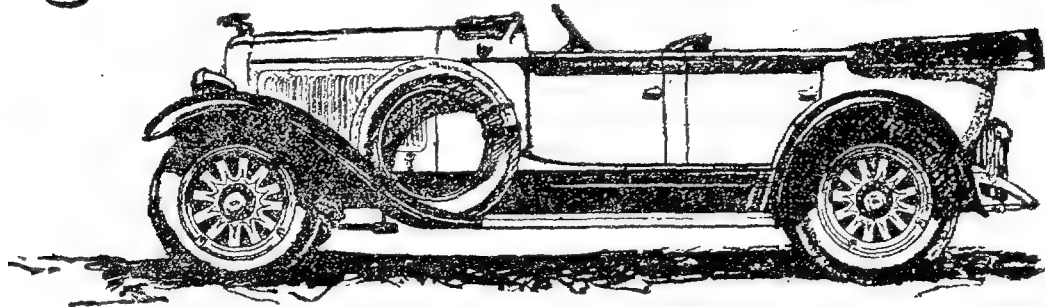
17-6-28 తేది అనగా శ్రేష్ఠ బ 30 అమావాస్య ఆది
పాఠం సాయంత్రం 4-30 ఘంటలకు మా భాండాగార చ
తుర్ధ వార్షికోత్సవము ఘ-రా-రా-శ్రీ పి. రాజగోపాలాచారి
అవగళి బి. ఎ. బి. ఎల్. డిస్ట్రిక్టు మున్సిపల్ కమిషనరీ యాధిప
త్యముక్రింద పండిరి వీరన్నగారి మార్చెట్టులో జరుపబడును.
ప్రగల్భపాటి కొండయ్య
దుర్భలమ్మేశాస్త్రి
కారుమూరి సర్వేశలింగం
(సంయుక్త కార్యదర్శులు)

ధనబాదుగనుల పాఠశాల

సవంబరు 1 వ తేది తెరువబడును
ధనబాదుగనుల పాఠశాల 1928 సవత్సరము సవం
బరు 1 వ తేదిన తెరువబడును. పాఠశాలయందు చేరబడిన
బిచ్చార్లు జూలై 15 తేదిలోపుగ (విస్విపాలుకు దరఖాస్తులు
సంపవలయును. ప్రవేశపరీక్షలు అభ్యర్థులను చేరువనుండు నగర
మొలలో ఆగమనలయందు జరుగును. ఇందు తీర్ణులైన వారు
పాఠశాలయందు చేర్చుకోబడెదరు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు
రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వవారు కొంతమందికి బిచ్చార్లీ జేతనముల
నొసగెదరు. (అ. వె.)
ఇంట్లు పనిచేయు వర్తకపరీక్షములందు కనీసపుజేతన
ములను నిర్ణయించు ఏర్పాటును జేయుటకు చిత్తు ఒడంబడికను
అంతర్జాతీయ కార్మిక సభ వారికి గెలిచిరి.

నూతన ఓక్లాండ్ ప్రకటింపబడుచున్నది.

ఇదిగో యిక్కడనే యున్నది! నూతనచాదిరి సొగసైన ఓక్లాండు కారు కాస్మోపాలిటన్ సిక్స్ మా ప్రదర్శనశాలలందు ప్రదర్శింపబడియున్నది. మీరు దానిని చూడగోరెదరు. చూచినతరువాత దాని అందము నూతన పిషర్ బాడీలు, ఎత్తు తక్కువగానుండుట, నూతనరంగులు, తదితర నూతనపరికరములు, చూచిన విభవము కలుగును. నూతన ఓక్లాండు కాస్మోపాలిటన్ సిక్స్ లో చక్రము వెనుక కూర్చుని మోటారునడుప నాశక్తి జనించును. నడతయందు సులభముగవనము, సౌఖ్యోన్నత మొదలైనవి చూచి ఆశ్చర్యచకితులగుదురు. వ్యాపారమునకు, సౌఖ్య మనుభవించుటకు దూరము లేక దగ్గరప్రయాణములకు వెళ్లదలచిన ఎచ్చటికైనను న్యూ ఓక్లాండ్ కాస్మో పాలిటన్ సిక్స్ నూతనమార్గముల నవలంబించి దారుణ్యమైన పనులకు నిలువగల కారు.

సింప్సన్ అండు కో లిమిటెడ్, టి. నేన్స్ అండు కో
మద్రాసు. కోయంబత్తూరు.

బూలీ అండు కో, బెంగళూరు.

కాస్మో పాలిటన్ సిక్స్

గుంటూరు తాలూకా శేకూరు రైతులమొర

మా గ్రామమున కాసుకొని ఈ తరపునైనను ఖామారు దెబ్బది యకరముల బ స్త్రీయగులమాగాని చెరువొకటియున్నది అది యెల్లప్పుడు నీటితో నిండియుండి మాశేగాక మా గ్రామము గానకొని అరమెలు లేక మెలు దూకయుతోనున్న తండ్లనూ ది అనువర్త ప్రాధి ఆగ్రహారము ఎగ్రాదులవారి పాలెము. నీరా నాయకుని పాలెను మొదలగు గ్రామములకెల్ల నీటికాధారమై ప్రపంచము కల్లుండిండు గ్రీష్మమువందైనను ఇసుపులను మను ఘ్యలను బ్రతికింపవలెయున్నది. మా గ్రామము మాగాని గ్రా మమైనను మాకు ఏమిపనునగల పైయూళ్లన్నియు మెట్టపల ములకుచే నా గ్రామములకు వారి కనువులకును నీటికాధా మైనది చెరువేగాని మరొకటిలేదు. సమీపముండెదట నేని యొ

కటి రెండున్నను అది ఇర్రాకాలము ముగియగనే యెండిపోవును ఇంతేగాక మాకు తూర్పువైపు ముగియగనే ఇదెండిపోవు మెట్టభూమియొక నందుచే మెట్టభూమిపైనుండివచ్చు మురుగు నీరంతయు యీ చెరువుతోనేవచ్చి నిలిచిపోవును. పై మురు గునీటి కాటంకపరచి భరించుటకీ చెరువులేవో మాగాని పై కొంతయు నష్టములు యందుట గ్రామమునకు సైతము ఇరవద బ్బు వగులును. తీవ్రముగు వేసవికాలములో మాకు ఖామారు రెండు మూడు మెల్లమారమనందున్న సమయోతులనుండి ఉప్పులపాడు ముదలగు గ్రామములకొని కనువులను పెక్కుకొక్కడు సును ఘ్యలగుండ నీటికై యీ చెరువున కీ వచ్చుచుండును.

ఎల్లప్పుడు నీటి సమృద్ధిగకీగి ఎక్క మా గ్రామమునకే గాక యన్ని గ్రామములకొని కను పక్షిసన సమూహములకు జీ వకాధారమైయున్న యీ చెరువును శీటికి నీరందుటకై కొల ది భూమిని మాత్రము వదలి పెట్టి విగత భూమిసంతయు ప్రి

ద్రభ్యుమువారు నేర్వకున శేకపయ్యలతో యివ్వదలచి న ర్చించిజనులు శేయించుకొన్నది గనుక మా మొరలాశించి యింకెట్లునైన దయాపయులగు పరిపాలకుల యు త్తర్యలను మా ర్చుజీసి మా గ్రామముల కిక్కట్లు సురక్షించుటకై ప్రార్థిం చుచున్నాము. కాకులను గొట్టి గద్దలకు శేకులెంతవర కుచిత మో శాస్త్రయాధికారు లాజూచింపుదురుగాక.

వాసిరెడ్డి నాగేశ్వరరావు,
శేకూరు.

మో హి ని తై ల ము

కీ తు॥ నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0.

స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. అమ్మతాంజనం డిపో, బొంబాయి-మదరాసు

వచ్చుచున్నారు!

వచ్చుచున్నారు!!

10 సం॥రముల దీర్ఘకాలమునకు పిమ్మట

50 ఏళ్ళోపాదేశపు, హిందూదేశపు, ప్రపంచమైన నటకులు
60 నూతన ముగములు. అదృశ్యమగు పనులను చేయును.
అన్నియు నవీనము ! అన్నియు ఉత్సాహమును కలిగించును !!

ప్రపంచమునందుగల వాటన్నిటికి మేటియైన ప్రదర్శనములు

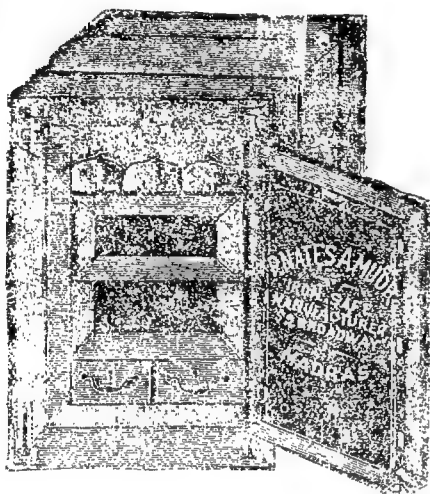
ప్రాధెసర్ శంకర్ రావు
కార్తికార్పగ్రాండు సర్క్యుసు.
ప్రారంభపు తేదికి వేచియుండుడు.

BY SPECIAL APPOINTMENT TO THE
42nd INDIAN NATIONAL CONGRESS.

న ర న ము

వృ డ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

ఇప్పటి మోస్తరు ప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడి
ఇనుపపెట్టెలు ఈదినవ తేలుపబడినవారివద్ద అమ్మకమునకు
సిద్ధముగాయున్నవి.
కాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆపరేటివ్
సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న లే శ మొ ద లి యార్,
ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రావైటరు, 59, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వర్క్సు.

ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు
సుబ్బరాయప్పిల్లైప్పి, పెద్దనాయకన్ పేట మద్రాసు.
అయిల్ ఎంజనీలు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగు

నవి రిపేరుచేయుటయందు సమర్థులవారు. రైతుమిల్లుకు కావలసిన నీలండ్లు, సాఫ్టింగు నటు సరఫరాగా
య్యియును. మెషినులకు చుంబంబించిన భాగము లన్నియు అర్హతయ్యిచినతయారుచేసియువ్వబడును

ఉత్తరములు వ్రాసిన బడులు వ్రాయబడును. 1429

మైనపువత్తులు, మైనము.

మినరల్ టర్ పెన్ టైక్

ది ఇండో-బర్మా పెట్రోలియం కంపెనీ, లిమిటెడ్

రంగూన్

వారిచే తయారుచేయబడినది.

“నరస్వతి” మార్కు మైనపువత్తులును
(తెలుపులోను, ఇతరరంగులలోను, బండివత్తులును)

“కోడి - బీగము” మార్కు

స్టియరెను వత్తులును

నైట్ లైట్ స్ పారఫిన్ మైనము

4309

మినరల్ టర్ పెన్ టైక్

అన్నిరకములందు ఎల్లప్పుడును ప్లాకులో నున్నవి.

దక్షిణ ఇండియాకు సోల్ ఏజెంట్లు:— వ్రాసిన ధరలు తెలుపబడును.

ప్యా రి అండ్ కో, మదరాసు.

ఆస్టిన్ వాల్ అండు కో, లిమిటెడ్. కొచ్చి.

రాజమండ్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

పోలీసు నూపరింటెండెంటుగారి “మందలింపు”

రాజమండ్రి, జూన్ 14:—తూర్పుగోదావరి జిల్లా పో
లీసు నూపరింటెండెంటుగారి మధ్య యీ క్రింది ప్రకటనను
గావించిరి. “యీ మధ్యజరిగిన ప్రమాదములవలన, పురజనలం
దరు యీ జిల్లాలో బాటచట్టములనునిరించి నడుచుకొనవలె
నని యిందుమూలముగా మందలింపబడుచున్నాడు. అన్ని మో
టారులు, జట్కాలు, బండ్లు, నైకిల్లు బాటకు ఎడమప్రక్కకు
తప్పక యుండవలెను.” పై ప్రకటనలో “మందలింపబడు
చున్నాడు” అనుటకు బదులుగా హెచ్చరింపబడుచున్నా రని
వ్రాసిన బాగుండెడిది.

బాక్స్ లో నత్యాగ్రహానభ

రీకెటింగ్ మెంటు సందర్భమున గుజరాతుదేశములోని
బాక్స్ లో తాలూకాలో అధికముగా విధింపబడిన భూమిపన్ను
కాపనలేక బాక్స్ లో రైతులు పన్నుల నిరాకరణమును అవలం
బించిరి. ఆ వృత్తాంతమునంత ను వివరముగా పుర
జనులకు తెల్పుటగాను ది 12.6-1928 తేదీ మంగళవారము
సాయంత్రము 5-40 నిమిషములకు పురమందిరములో బహి
రంగవధి జరిగెను. మ-రా-రాష్ట్ర కందుల వీరరాఘవస్వామి
గారు అధ్యక్షతవహించిరి. అధ్యక్షులు వారి ప్రారంభోపన్యాస
ములలో దొరతనమువారి భూమిపన్నులపద్ధతినిగురించి వివరము
గా మాట్లాడిరి. బార్ డొలి తాలూకా రైతులకును, బొంబాయి
రాజధానిలోని తక్షిర తాలూకాలోని రైతులకును భేదాధి
ప్రాయముల గల్గింప దొరతనమువారు ప్రయత్నించిన విధాన
మును తెలియజరిచి, వారెట్లు విధులనుసరింప లయికో గూడ
తెలియజెప్పిరి. బార్ డొలి తాలూకాలోనే హిందువులకు,
మహమ్మదీయులు కు నై వ మ్యములు గల్గింప గ
దొరతనమువారు చేసిన యత్నములను, అట్టి నీచమున
పన్నాగములలో బడక, వికమక్యమును వీడక సామ
రస్యముతో హిందువులు, మహమ్మదీయులు ప్రవర్తించు
చున్నరీతిని స్వామిగారు సభికులకు ఎరుకపరచిరి
బాక్స్ లో నత్యాగ్రహముతో తమ సానుభూతిచూపుచు గుజ
రాతు కాపనసభ్యులును, మరికొందరు యితరప్రదేశములలోని
కాపనసభ్యులును తమ కాపనసభ్యత్వములకు రాజీనామాలయి
చ్చిన సంగతిని, బాక్స్ లో తాలూకాలోని గ్రామకరణములు
మనవబులు, తలారీలు, పోలీసువట్టియలు దొరతనమువారి నిరం
కుశపద్ధతులతో అంగీకరింపలేక రాజీనామాలయిచ్చిన గాధను
క్షుప్తముగాజెప్పిరి. పతానుల దౌర్జన్యమును గూర్చిగూడ కొద్ది
గాజెప్పిరి. బాక్స్ లో ప్రజల తిన్నకప్పములకు లోనయినను దొర
తనమువారి కెన్నడును విచారము కలగదనియెను, రమ్యదేశపు
ప్రజలకు విముక్తికలిగినట్లే, భారతీయప్రజలకుకూడ తన్నక
విముక్తికలిగినదియు జెప్పిరి. పిమ్మట గాడేపల్లి సూర్యకా
యణశర్మగారు మాట్లాడిరి. బాక్స్ లో తాలూకా ప్రజల నత్యా
గ్రహముపూనినది స్వరాజ్యముకొరకు కాదనియు, అదనముగా
విధింపబడిన భూమిపన్ను బొంబాయి కాపనసభవారి అంగీకా
రము బహుముఖోపుటచే నిరాకరింపలేదనియు అదనపుపన్ను
భారము ఎక్కినగానున్నదనియు, మన్నవర్తులచే తిరిగి భూమి
ల రీసర్వేచేయించి న్యాయమునకును విధించినచో యచ్చు
టకు బాక్స్ లో రైతులకు అభ్యంతరములేదనియు, యీ కోరి
కను జరిపియుచు తాలూకా అంతటను బాక్స్ లో రైతులు
పట్టించుకొనిరియు, దొరతనమువారికి అట్టిలను, మహాజనులను
పంపుకొనిరియు, బాక్స్ లో తాలూకా ప్రజల మహాజనులను
బొంబాయి దొరతనమువారు బుట్టచాటులు చేసినదియు, చిట్టి
వివరకు గట్టితేక పన్నుల నిరాకరణమును అవలంబించినదియు
జెప్పిరి. “ప్రపంచములో యిడుదన్న బాక్స్ లో రైతులకు
సహాయము చేయవలయు హెచ్చరించిరి. పిమ్మట పునులూరి
కోదండరామయ్యగారు దువ్వూరి సుబ్బన్నగారు మాట్లా
డిరి. తరువాత బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారు
మాట్లాడుచు ఎక్కడో బాక్స్ లో జనులయి పత్యాగ్రహ
ముతో మాకేట సబంధముని తెలపజలదనియు, భారత
దేశ ప్రజలెల్లరు ఒక్క తల్లిబిడ్డలు మరవవలదనియు, నీటి చెప్పి
నట్లు నిరాయుధులవారికి స్వాధీనత్వము బహుముఖుల వ
ముల నిరాకరణమే ముఖ్య ఆయుధమనియు చెప్పిరి. బాక్స్ లో
ప్రజలకు సర్వవిధముల సహాయము చేయమని కోరిరి. పిమ్మట
ఈ క్రింది తీర్మానమును సభవారు ఏకగ్రీవముగా అంగీకరించి
రి. తీర్మానము:—“బాక్స్ లో తాలూకా ప్రజలు తమపైన ని
రంకుశ ప్రభుత్వము ప్రబాధిప్రాయ వికధముగా విధించిన హె
చ్చుపన్ను నీయమని ప్రభుత్వమును ధిక్కరించి త్యాగబుద్ధి
తో నైర్భయగ ప్రభుత్వబాధల నందుచున్నందుల కెంతయు
వారి నీ సభవారు అభినందించుచు సానుభూతి చూపుచు
న్నాడు.”

శ్రీ సమాజము

18-6-28 లేదీ బుధవారం మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు ఇన్ని సుపేట శ్రీ సమాజము శ్రీ విద్యాపదనమున శ్రీమతి ఆన పరాల వెంకాయమ్మగారి యాధిపత్యమున శ్రీవిద్యను గూర్చి జేతబాంధవి దువ్వూరి శుబ్బయ్యగారు, చల్లపల్లి సీతమ్మ గారును తదితరులు ఉపన్వయించిరి.

ఆంధ్రరత్నము అస్తమించెను - సానుభూతిసభ

ఆంధ్రరత్నము అస్తమించెనన్న వాదనవార్త 12-6-28 తారీఖున మాపట్టణమున ప్రాకటమై యున్నది. ప్రజలు విచార ములో మునిగిపోయిరి. కాంగ్రెసు వాదులకు, కాంగ్రెసు అభి మానులకు గల్గిన పరిణామమునకు ఆంధ్రరత్నమే కారణమే. మా పట్టణమునుండి వెలువడుచున్న "ఆంధ్రరత్నము" వారు పట్టి మెంటు నొకదానిని ఆనాడు ప్రచురించిరి. బాన్సులీ సత్యాగ్రహము కొరకు ఆనాడు పురమంజిరములో ఏర్పాటుకావించ బడిన సభలో సభకు ప్రారంభమని కోరుచు తూర్పుగోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షులు బగు వల్ల శ్రీ శేషేంద్ర సత్యాగ్రహయోగమున, నాటి సభాధ్యక్షులగు మల్ల శ్రీ కందుకూరి వీరరాఘవస్వామిగారును తమ విషయమును వెల్లెబ్బిరి. 18-6-28 తారీఖున సాయంత్రము 6 గంటలకు శ్రద్ధానం ద ఘాటులో ఆంధ్రరత్నము యొక్క ఆకాలమరణమువలన జేతమునకు వాటిల్లిన అపారనష్టమును దెబ్బబెట్టెను. వారి కు టుంటున్న సానుభూతి తెలియజేయుటకును పుర మహాజన సభ యొకటి, పండిత చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారు అధ్యక్షుల నహించిరి. అధ్యక్షులు సభను ప్రారంభించుచు ఇంతలో యిట్టిసభను చేయవచ్చునని కలలోనైనను తాము తలంపలేదని యు, బోధిస్తామనెను తమకు నమ్మకము లేకపోయినను ఆంధ్రరత్నమునకు ప్రేమచే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో యానుభవ ప్ర కటింపబడిన వార్త నిజమగునో బాగుండునని తలంచుచుంటి మనియు, నేటితో వారి కోరికలు అడుగంటెననియు నుడిచిరి. ఆంధ్రులు వారికిచ్చిన విరుదము నేరివీరకాయవంటిది కాదని యు, వారివ్యక్తి సామర్థ్యములకు తగినదనియు, అట్టికూరకేళా మణి 89 వ ఏటగోల్పయెడిదురవన ఆంధ్రమాతకు కల్గినదని యువల్లిరి. మనలోనున్న కుళ్లును దామకొనుట ధర్మముకాద నియు, నెలకు వందలకొలది సంపాదించగల కత్తిగల్గి, జీవితము నంతను జేతమాతకు ఆర్జుణముజేసిన మహావీరునకు జబ్బుచేసి క య్యుపైపడియుండ గుప్పెడు వియ్యమున కైనను నోచుకొన లేనిసితిలో నుంచగల్గిన ఆంధ్రనాయకులను, ఆంధ్ర మహాజనుల పొగడబాలననియు లక్ష్మీనరసింహంగారు వల్లిరి. గోపాల కృష్ణుని జేతగల్గిని, అఖండత్యాగమును మరువక, అట్టి నుగుణ ముల పెంపొందింప జేకొని జేతనేపజేయమని సభికుల హెచ్చరించిరి. పిమ్మట గాడేపల్లి నూర్యశారాయణశర్మ, ఆరవ ఆదిశారాయణమూర్తి, గుజ్జు వీరభద్రస్వామి, వల్లూరి రామరావు, దువ్వూరి శుబ్బయ్య, ఇవలూరి వాసుదేవశాస్త్రిగార్లు మాట్లాడిరి. పిమ్మట యీ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా ఆంగీకరిం పబడినది.

చీరాల పేరాల యోధులను, నిష్కళంక జేతగ్రుడు ను, ఆంధ్రవీరులను, భాషాకవిలను, మహాన క్తయు, రా మభక్తుడు నగు ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి ఆ కాలమరణమువలన జేతమునకు తీరనినష్టము వాటిల్లించుటకు రాజమహేంద్రవర పాఠశాల వారి గాడవిషాదమును వెల్లెబ్బి చు, వారి కుటుంబమునకు సానుభూతి తెలియజేయుచున్నారు.

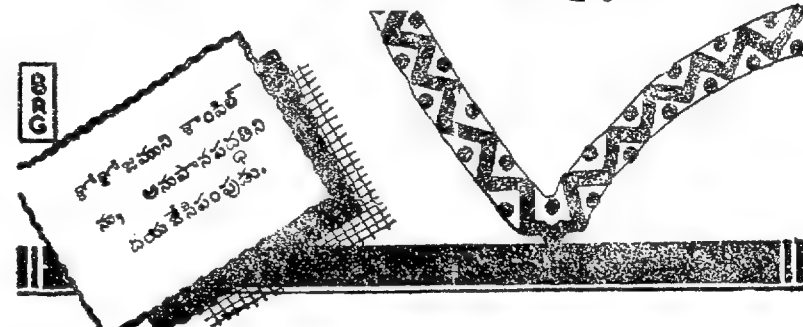
**The Hindu College,
(Second Grad.)
Masulipatnam.**

Opens on the 2nd July and offers first rate instruction in.
1. Indian History, Modern History, and Telugu or Sanskrit or Urdu.
2. Indian History, Telugu or Sanskrit or Urdu and Commercial Geography.
3. Banking, Accountancy and Commercial Geography.
4. Banking, Accountancy and Telugu or Sanskrit or Urdu.
Furnishes good Hostel arrangements.—
Possess extensive grounds for playing Tennis, Badminton, Cricket, Volley-ball, Base-ball, Foot-ball Basket-ball and Hockey.
Admissions will be made from the 20th June. Apply to:—PRINCIPAL.

9641

Colloquium
వంటకమునకు శ్రేష్ఠ మైనది.

కళింగ

గంజాము జిల్లా బగంపురంనుండి వెలువడుచున్న యీ వారపత్రిక తిరిగి ప్రచురణ ప్రారంభమైన తరువాత వెలువడిన క్రొత్తసంచికలు రెండు ఆదుకొంటిమి. కొన్ని ప్రత్యేకవాస ములతోను, పద్యములతోను జాతీయభావముల ప్రకాశింపజేయుచు చక్కని హితవులొసంగు విమర్శలతో యొక్కడు స్థానికవార్తలతోను పత్రిక యింపుగనున్నది. సంకూచకులగు వ్యాయపతి శారాయణమూర్తిగారినిగూర్చియు ఆంధ్రులలో పెక్కుండ్రకు తెలియును. "ఆంధ్రవాణి" సంపాదకులుగా నుండి అపహాయోధ్యుడు దినములలో ప్రభుత్వోన్నత విధాన మునకు గురియై శిక్షననుభవించియు వెరగొందక జాతీయశ్రేయ ములను ప్రబోధిస్తాయును తమ పత్రికాధ్యక్షా చాటుచుండి నవాడు. ఆ పత్రిక వేరొకరిపరమైన పిమ్మట ఆంధ్రోత్సాహసమ స్య గంజాముజిల్లాను వేధించుచున్న సమయమున ఆంధ్రులకు స్థానికపత్రిక లేదను లోనముచేయుటకై వీరీ కళింగను ప్రారం భించియుండిరి. కాని కొరకొరకొరములచే నది పరిగా కొనసాగజాలకపోయెను. తిరిగి యిప్పుడు మంచి ముద్రణాలయమునందు ప్రచురింప గడంగుట సంతోషదాయకము. ఆంధ్రోద్యమ విజయమునకు, ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులు క్లిష్టతరముచున్నందున ప్రజలలో సతీయగు పచారింప జరుగుటకును, ఆంధ్రవ్యక్తిత్వము నెల్లడి శేయుటకును ప్రతిజ్ఞలాయందు కనీసము ఒక వార్తాపత్రికయైన యుండవలెను. ఈవిషయమున గంజాము విశాలిబద్ధుల జిల్లాలు రెండును నెనుకబడియున్నవి. అట్టియొక శ్రీ నారాయణ మూర్తిగారి యత్నము ప్రదింపార్చుచు ఇకముందు వీరిపత్రిక నిరాలంకముగ కొనసాగవలెనని ఆశించుచున్నాము. పత్రిక యొక్క ముఖ్యాశయములను మరువక భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాని నిర్మాణవిషయమున పాటుబడుచు, గంజాము ఆంధ్రులకు తమ కర్రగాను కళింగ" మెలగుచుండగలదని నమ్ముచున్నాము.

**ది గ్రేట్ ఈస్టర్న్
రైఫ్ ఆమ్యూరెస్స్
కంపెనీ లిమిటెడ్
(స్టేట్ సెటిల్ మెంటులో
యిన్ కార్పొరేటు కాబడినది)**

బొంబాయి బ్రాంచి నెం. 50-52 చర్చి కేట్ స్ట్రీట్
మూలధనము. ఒకకోటిరూపాయలుకు మించినది. ధనమంతయు ఇండియాలోనే యిన్ వెస్ట్ చేయడమైనది. (4617)
యం. యం. నాదన్, ఆర్. వెంకటాచారి,
ఆంధ్రజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజెంటు
ఛీఫ్ ఏజెంటు. వెపేరి, నుదరాసు.

అయిదు రోజులపాద రత్న కరము
చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6
ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, ఇన్స్ట్రుమెంటు రు. 1.
(204) చాక్షుల ప్రసాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి తెలంగాణ.

చెన్న పురి బజారు ధరలు

1928 సం. జూన్ 16-వ తేది శనివారము

1. ధాన్యములు

వియ్యముబస్తాలు

కుసుమ తెనాలి	ప 42 కంబి	ర 18 0 0	14 0 0
సెల్లాది	,, డిటో	,, 14 4 0	15 0 0
ధిల్లి	,, డిటో	,, 15 0 0	17 0 0
రాగులు	ర. 164 బస్తా 1-కి	,, 11 0 0	12 0 0
శువులు	,,	,, 18 0 0	22 0 0

2. ధాన్యముపప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,,	15 0 0	16 0 0
సెనగలు	,, డిటో	,, 12 14 0	18 8 0
పెసలు	,, డిటో	,, 14 0 0	16 8 0
మినుములు	,, డిటో	,, 14 0 0	17 0 0
ఉలపలు	,, ర 195	,, 11 0 0	11 9 0

3. నూనెవస్తువులు

శువులునూనె బా 1-కి	,,	145 0 0	150 0 0
నెయ్యము 1-కి	,,	14 0 0	21 0 0
మిమకా వేరు సెనగపప్పు బా 1-కి	,,	50 0 0	52 0 0
చీలికోలాట్టిన	,,	48 0 0	46 0 0

శువులునూనె గానుగ బా 1-కి ర 118-0 మిమకా నూనె 108
అముదము బా 1-కి 106 0 0 108 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయకనుపు బా 1-కి	120 0 0	125 0 0
మారకనుపు	95 0 0	100 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరుది) బా 1-కి	77 0 0	84 0 0
దనియాల	,, బా 1-కి	91 0 0 105 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మునుగు 1-కి	ర 40,45	
కాశహస్తీపాయకట్టు	,,	50,58
తెల్లము బా 1-కి	ర 29 0 0	50 0 0
అస్కాచక్కర బస్తా 1-కి	,, 29 10 0	80 0 0
చింతపండు బా 1-కి	,, 28 0 0	60 0 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి	,, 29 0 0	81 0 0
చదరం	,, 24 0 0	80 0 0
రవుండు	,, 23 0 0	80 0 0

6. నూలు

సం 20 తెన్ని సంహం యాది	ర 7 14 0	
సం 6 ,, కట్టారి	,, 4 9 0	
సం 24 ,, లాకి	,, 6 0 0	
సం 20 1/2 రెట్టెట్టెలు	,, 7 2 0	
సం 40 బామరు, 10 పా	,, 11 4 0	
సం 44 సాండ్	,, 5 11 0	
సం 40 రాడి	,, 9 15 0	
సం 4 తెన్నిమసీదు	,, 4 8 0	

7. దూది

కోండానెస్తు బామస 1-కి	ర 286 0 0	
-----------------------	-----------	--

8. లోహములు

సెండి 100 కులం 1-కి	ర 68 12 0	64 0 0
ఇంగారు కులము 1-కి	,, 21 0 0	21 2 0
పవరస 1-కి		18 7 8
ఇర్రడి బా 1-కి	,, 280 0 0	284 0 0
రాగి బా 1-కి	,, 268 0 0	270 0 0

రత్నములు

అతిశయ స్వీట్లులందు అలిజరండ్ సింహం

పీపా 1-గ్రాండ్ 20 కి ర 62 0 0

,, నీలిరవ 1 కరీ	1 12 0	
,, 14 రకులు	1 11 6	
,, 28 రకులు	1 11 0	
,, 56 రకులు	1 10 6	
,, 1 అందరు	1 10 0	

శీర్కటు పాన్లుస్కార్ తెట్ అనగా (టర్కి రబ్బి) 8 6 0

కాంగో 2. బి 1 0 6

బెరు 4. బి 1 2 0

దగ్గులకు,

జలుబుకు, త్వరలో ఊరటగులుగును

తగ్గులు, జలుబు గొంతురాగులు, గొంతునొప్పి, రొమ్మపడితముచే ఊపిరాడకుండతయ వాతములు, మొదలగువాటికి ఇవాన్సు పాస్టిల్స్ త్వరగాను సుఖమిచ్చునట్టిది మరేదియులేదు. ఔషధముగా శిష్యావేయబడియున్నది. ప్రసిద్ధ మైన ఇంగ్లీషు ట్రోట్ ఆస్పత్రివారి సూత్రము ప్రకారము తయారుచేయబడినది.

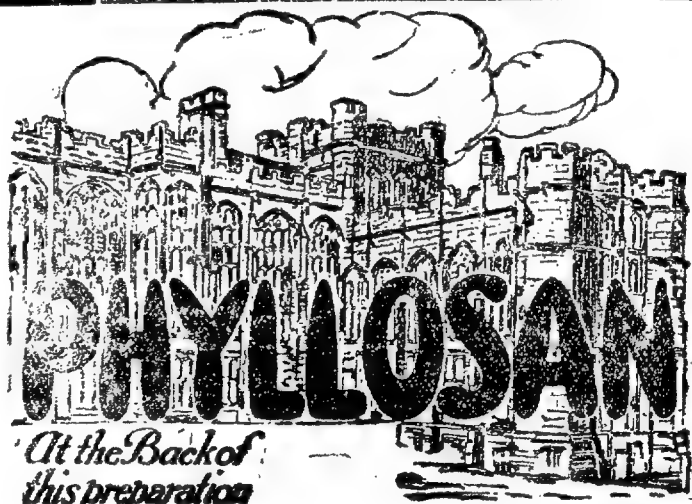

అందరు కెమిస్టలవద్దను దుకాణములందును విక్రయించబడుచున్నది.

ఇవాన్సు స్ప. లెక్కరు లిండు వెబ్ లిమి, టెడ్,

లండన్ అందు కింగ్ స్ట్రాట్ ఇండియా ప్రెసిడి ఇ. లి. కె. హంటు

కపాలా పెట్రె నం 818, బొంబాయి.

నెగ్గులచే అయోడింపబడిన తమపరి శ్లోచనము ప్రజలందరే బాధపడెను. కాస్త్రీయవరీ ధనమువల్ల ఖుష నె దున్నుచే కనిపెట్టబడినది. ప్రపంచమునందును వైద్యశాలలందును కుమారాగింపబడుచున్నది. శ్లోచన నీదిందులు యన నూతన జీవమును, క్రొత్తరక్తమును బలుమును, క్లిష్టి స్థితి మారుచును.

నే డే ప్రారంభం పుడు

మలేరియా, అనేమియా, న్యూరస్టియా, క్లిక్కిరి పోవుట, అలసటసాంకుట, సరపలుత్వముతగ్గుట, వాత రోగము, ఇండ్రయూల్ థిత్వము, అకాలవృద్ధాప్యము, క్షయ, మున్నగు డీడింపజేయు వ్యాధులకు వివ్యవధము.

డాక్టరు ఇ. బర్గ్. యండి గారిచే కనిపెట్టబడిన గొప్ప శాస్త్రీయ పరిశోధనము

కెమిస్టు లండన్ వద్దను, అన్ని స్థానములందును కెమిస్టల దొరకును. వల 1 4 0 అంతకుపైన

Distributors to trade: Madras Coal & General Agency, 22. SECOND LINE BEACH. MADRAS.

కీర్తి శేషులగు బొప్పన శ్రీరాములుచౌదరిగారు బి. ఎ.

ఈ కథ పాఠశాల వాస్తవ్యులు. వీరు చిన్న వాటనే ఆంగ్ల యవిద్యను న్యాయముగ నభ్యసించి గుడివాడ హైస్కూలు నందు ప్రవేశించి ప్రతివత్సరము గెలుపొందుచు బందరు నోటిల్ కళా కాలముందు ప్రవేశించి యీసంవత్సరం ఏప్రిల్ మాసములో జరిగిన బి. ఎ. పరీక్షయందు రుత్తీర్ణుడైతనయొక్క నూత్యబుద్ధి చేతను, విచగ్గవాదానుచేతను, సహజ శాంత్తి పున రసలగు తనయొక్క సుగువుల కృపాకటాక్షముచేగాక మెప్పునుగూడ బడసెను. కీర్తి శేషులగు శ్రీరాములు చౌదరిగారి వారిసహజ బౌద్ధాభ్యుదయము, సాంఘిక సేవాకర్మాహుతులగు తన విశ్రులయొక్కయు, సాంఘికయొక్కయు మున్నవలగు శాస్త్రజ్ఞయ్యును, ప్రతినిద్యారీయు వారి సుగుభువులముల కచ్చెరు వందుచు తదావలంబకులై వారి నెంతయు గౌరవించెడి వారు.

బందరు కమ్యూన్షియనుకు అవిరే పట్టుదలతో ధనమును నేకరించినవారిలో వీరొకరు. నిత్య ఖదరు వస్త్రధారీ. నిరా దంబరజీవి. సత్వరస్వరాజ్యభిలాషి. 1920 సంవత్సరమున వారి జీవితాంతము ఖదరునే ధరించుచు విశ్రులగుడ ధరించ ప్రాత్నహించుచు ఖదరు ప్రచారమునకు తోడ్పడెను. విద్యార్థి దశలోనుండియు క్రిందటి వత్సరము నూరురూప్యముల ఖదరును అంగలూక సంఘమునుండి తీసుకొనివెళ్లి విద్యార్థుల కమ్మి యుండెను. వారు నమ్మినవిషయములలో అవిరే పట్టుదలతో పని చేయుచుండెడివారు. ఆంధ్ర బాషయందు నిభిరుచిమెందు. మొన్న మున్ననే గీతములను వ్రాయు సాహసించెను. వీరి రాకా లుగులములన కమ్మ సంఘమునకును, ఆంధ్ర దేశమునకును తీరనిపవ్వులు వాటిల్లినది. వారి యాత్మకు పరమేశ్వరుడు కాంతి నొసంగుగాక యని ప్రార్థించుచు వీరి మరణమునకై దుఃఖించుచున్న మహాసంఖ్యకు వారి తల్లిదండ్రులకు తదితర విశ్రులకు మానానుభూతి నీరథముగ జెల్లించుచున్నాము.

కమ్యూన్షియరులు, బందరు.

ఆంధ్రసాహిత్య సభాప్రహసనము

పండిత శ్రీకృష్ణకాంత విద్యాశేఖరులును, వారి యాత్మలును, పల్నాడు మారుమూలయని తలంచి, నవీనాంధ్ర భాషాభ్యుదయ మొత్తమున ప్రతికూల చాటవలెనని కాబోలు, ఆంధ్రసాహిత్య సభజకపుటను పకల ప్రయత్నములు చేసిరి.

పానుకలని పీఠతలంచినను, పీఠయాశయముల నెఱింగిన పల్నాటి పానుకలు, పీఠని ఆహ్వానించుట కంగీకరింపరైరి. ఇట్లు దాచేపల్లి, మోక్షంపాడు ఆను ఊళ్లలో చేసిన యత్నములం, నిష్ఫలమయ్యెను.

సమర కెట్లో కారంపూడిని సభాసామగ్గ నిర్ణయించుకొనిరి. ఆచ్యుట పీఠిని పిలిచినవారు, తలంచినవారు శేరు. ముక్కుపట్టింది కొండపేరి ఆహ్వానసంఘముతో చేర్చించిరి.

సభ యెట్లో ప్రాజంఘించిరి. ఆహ్వానసంఘాభ్యుదయ శ్రీయుత కోలా కేశనరెడ్డిగారు తమ ఉపన్యాసమును చదివిరి.

తదుపరి శ్రీయుత నిత్యానందం ప్రభులింగాచారిగారు కొన్ని పద్యముల చదివిరి. అంతట విద్యాశేఖరుల ఆధ్వర్యోపన్యాసమున్న మరల నిత్యానందం ప్రభులింగా చాగ్గార్ల ఉపన్యాసములను, చదవబడింది.

ఇవన్నియు ముందే తయారు చేయించి అచ్చుచేయించిన కాగితములు. ఈసౌకర్య ఉపన్యాససారాంశము మూడు ముక్కలలో చెప్పవచ్చును.

(1) ప్రాసాదినయములు శేర్కాట్ల గావించినవియు, తత్వముల వ్రాసినవియు, భాషను పాడుచేసినవియు నన్నయ తిక్కనాది మహాకవులను, అనునమముగ దూషించుట.

(2) యతిప్రాసాది నియమములు అక్కరలేదనుట.

(3) వ్యావహారిక భాష గ్రంథములయందు ప్రయోగింపవలెననుట.

పూర్వకవులను నిందించినందులకు ఆచార్యులు కాగ్రహము జనించినది మూర్ఖత్వ దీప్త్యాటి ఇన్నెక్స్టెన్డగాన శ్రీయుత యా. శంకరయ్యగారు ప్రభృతులు; ఈ విలంపదముల వద్దతముగ ఖండించిరి.

తెచ్చుపెరుగుచున్న ప్రత్యర్థుల వాదోద్వేగునకు సహింపక అధ్యక్షు లీదో సమాధానముచెప్పి, తక్షణకుల కవకాశరూపుక ఆరోజు సభ ముగించిరి.

మరుసటిరోజు ఉదయమున, ఎవ్వరిని సభకు పిలువక, ముఖ్యులు కొలదిమందియు చేరి, తమలోదాము వందనము లర్పించుకొని మాటలాడుకుండ ఎవరితోనన వారుకేనేసిరి.

(పురవాసి)

తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాబోర్డు

ఈ దినం తీర్మానమును తాడేపల్లిగూడెం తాలూకా బోర్డులో 18-6-28 ని పూసటూరు గ్రామంలో జరుగబోవు మీటింగులో వుపపాదంపబోవుచున్నార.

(1) గుజరాతురాష్ట్రములో బార్ డిస్ట్రిక్ తాలూకాలోని ప్రజలకు భూమికిన్దు ఆక్రమముగా ప్రభుత్వమువారు హెచ్చించినందున వ్యామవిచారణ జరుగువరకు పన్నులు చెల్లించమని సత్కేగ్రహప్రతిమాన బూసిరి. ప్రజలుజరుపు సత్కేగ్రహప్రతిమాన నిర్మాలముచేయుటకు గవర్న మెంటువారు ఆన్లలను జప్తు చేయుట, భూములను లాసుకొనుట, పశువులను కట్టికవార్లకు అమ్ముట, ప్రజలకు కొందరివి యిండ్లలోనుండి బయటకు రావీలులేనటుల పోలీసులకు కాపలాయించుటయు మొదలగు దుండగముల గావించుచున్నారు.

యిట్టి దుండగములను సహించుటక కొంతమంది గ్రామమునపలు కరణములు రాజశామయ యిచ్చిరి. అట్టిరాజశామయలను యిచ్చినవారి తల్లిగమును యీతాలూకాబోర్డువారు కొనియాడుచున్నారు. గవర్న మెంటుచేయు దుండగములను ఖండించుచున్నారు. ప్రజల సత్కేగ్రహ విజయములకు భగవంతుని యీబోర్డువారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(2) బార్డోర్ సత్కేగ్రహ విజయమునకై మహాత్మా గాంధీగారు కొంతభనమునకై విజ్ఞప్తి చేసెను. ఆవిజ్ఞప్తి ఆను పరించి యీబోర్డువారు రు 50 ఏబదిరూపాయలను శంపుటకు తీర్మానించుచున్నారు.

WANTED.

Candidates for Telegraph, Station Master and Electrical Classes. Boarding arrangements. Particulars with Railway Fare Certificate on 2 anna stamps.—Presidency Telegraph College, Royapettah, Madras.

వైద్య రత్న. పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

జీవామృతము

(రిజిస్టర్డ్)

డాక్టర్ అమూల్య అభిప్రాయములు.

1. రావుసాహెబు యస్. అప్పలస్వామి వాయుడుగారు, ములేబాద్య, టి. యం. డి. మదరాసు:—“జీవామృతము రక్తస్థానికీ, ఎక్కువకు బలమును కలిగియు శ్రేష్ఠమైన బలవర్ధకాక్షణము. ఇందరికీయోగ్యమైనదనియు నా న్నకుల విచ్చెడి కోగుల కోశకమునకి నాడినాడిది. అందరికిని తృప్తికరముగ వనిచేసింది.

2. డాక్టర్ డి. పీ. వెంకయ్యగారు యల్. ఎస్. పి. అరిస్టంటు మెడికల్ అఫీసు, గండె పండాకి గూ:—“జీవా పంపిన జీవామృతము ఆత్మ దుష్టమైన గుణములవరచింది.”

జీవామృతము:—ఏ పేతువుచే సంభవించిన నిస్సత్తువైన వారింది, వ్యాధులు కాలంకలరదు శ్రేష్ఠమైన బలవర్ధకాక్షణము. అమూల్యమైన ఆరోగ్య ఓషధులతో తయారుచేయబడి 30 సంవత్సరములకుండి ఉపయోగింపబడి ప్రశంసపొందుచున్నది.

ఆయుర్వేదాశ్రమము (రిజిస్టర్డ్)

151, గోవిందప్పనాయక వీధి, తపాలుపెట్టె నెం 287 రు, ఫోను నెం 2191 రు, మదరాసు.

మా వ జం ట్లు:—

- 1. సి. వి. శేషగిరావు అండు పన్ను, పంతుల, నెల్లూరు. 2. రావుబ్రహ్మ, తెనాలి. 3. ఎ. అప్పారెడ్డి అండు పన్ను, బ్రాజ్ పేట, నంటూరు. 4. ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ స్టోర్సు, గవర్నమెంటు, బెజవాడ 5 మదిలిపట్నం లో ఆపరేటివు మెడికల్ స్టోర్సు లిమిటెడ్, బందరు. 6. కొదాలి బసవయ్యగారి ఫార్మసీషువు, వైన్నూరుపల్లి, గుడివాడ 7. యడవల్లి బ్రహ్మ, పవరుపేట, నీలూరు. 8. కాకి వెంకటగుప్పారావు అండు లో, రాజమండ్రి. 9. కి. రామ కృష్ణ స్టోర్సు, నూర్కల్పవీధి, సికింద్రాబాదు. 10. సి. వెంకటేశ్వరస్వామి, అండు లో, అనన్యూరోడ్డు, బెంగళూరు సిటీ.

మైసూరు గవర్న మెంటు సోపు ప్యాక్టరీ

బెంగుళూరు

మి క్వి లి నా ణ్య మై న

3579

పలురకముల పరిమళ సబ్బులు

ఉత్తుకుట కుపయోగించు సబ్బులు, చందనపు సబ్బులు

మైసూరు గవర్న మెంటువారిచే తయారుకాబడుచున్నటువంటి చందనపు సబ్బు ననుకరించుటకు; విదేశీయ పరిశ్రమలవారు చాల ప్రయత్నించిరి, కాని, నాణ్యములోను, పరిమళమునందును దీనికి సమానముగా చేయబాలకపోయిరి.

వివరములు గోరువారు, క్రింద చూపిన విలాసమునకు వ్రాయవచ్చును.

Best & Co., Ltd., P. O. Box 63, Madras.

Sole Agents for the Madras Presidency, MYSORE, TRAVANCORE & COCHIN.

క్రికెట్ పురాతన శ్రీమతి ఇనకా జానకిదేవిగారు

రాయనం వెంకటేశ్వరరావు, ఎమ్. ఎ. ఎల్. టి.

క్రికెట్ ఇనకా చెంచయ్యగారిని వారి పతీమణియగు శ్రీమతి జానకిదేవిగారిని 6, 7 సంవత్సరముల నుండి నేనెరుగుదును. కాకినాడపుర వాస్తవ్యులగు నొక స్నేహితుని వలన వారిరువురితో నాకు మొదట బంధము కలిగెను. అప్పటి నుండియు వారు ఇంచుమించుగ నెల్లూరునందే యుండిరి. కాకినాడ శ్రీరెడ్డియనునందుఁ బెంపఁబడిన వలన జానకిదేవికి ప్రసంగి, పత్నీనిరతత్వము, కార్యకూరత్వములు ఉన్నవలననే పెట్టినవి యయ్యెను. అందుకు నెకంపటి మరతను విద్యనేర్చి యుండుటచేత, అక్కడనున్నను నుండు సామాన్య విద్య యామెను పట్టుబడియుండెను. పద్మింధ్ర పతనముచేయుటకును విద్యాధికుల ప్రసంగములు విని యానందించుటకును, ప్రజాహితీ కార్యములం దాదరింపఁజేసి వానిలో పాల్గొనుటకును వలయు మేధావీత్వము, వ్యాధియు నైకాల్పమును ధర్మాధీనితయు ఆమె గాంచియుండెను.

ధనకాంతను గోసీకైచి దేశసేయించే తన జీవితమును వినియోగింప నుద్యమించిన తనవతి కీమె ఎప్పుడును చేయూతయై నిలిచెను. పత్నీభావమును స్థాపించబడిన పత్నీగ్రహక్రమమునం దీదంపతులు కొంతకాలము నివసించియుండిరి. ఒంటరిగ నచట నివసించుట ఎంతో కష్టముగ నుండినను విక్రీణియై యోపి కతో వీరగుట తమవలయు జరుపుకొనిరి. 1924 సంవత్సరమున కాకినాడలో జరిగిన దేశీయ మహాసభా సమయమున జానకిదేవి యైచ్చిక నేపథ్యరాలై, అచటి కార్యముల నెంతో శ్రావణ సీమముగ నెరవేర్చెను. తాను నెల్లూరు నగరమున బోధశాఖ్య సన పాఠశాలలో చేరినవంటనే పతి తననువిడిచి కలకత్తా సాధ

నాశ్రమములో ముగిద్వాన్వీకారమునకై యేగి, అచట నొక పత్నీరముండినను ఈ భార్యవతి యెంతమాత్రమును భీతినిండక, ఒంటరిగ నే నెల్లూరునందు నివసించి, విద్యాబోధనము గావించుకొనుచుండెను. శ్రీమతి పెన్సెలకంటి రాఘవయ్యగారి యాదార్శముచే నెల్లూరులో పంచమబాలిక విద్యాభివృద్ధి కొరకై స్థాపించబడిన సంస్థ కీదంపతు లొక సంవత్సరము సాహాయము చేసిరి. పంచమ బాలికతోనుండి వారికిఁ దోడ్పడుట వలన సంఘము వారివలన తమకు వచ్చిన చిక్కుల నెంతమాత్రమును పిరు లెక్క నేయక, ఆదీనులకు, దలిదండ్రులవలె నిలచి యుండిరి. తండ్రు మూడు సంవత్సరముల నుండి జానకిదేవి నెల్లూరులోని బాలికా పాఠశాలలలో నుపాధ్యాయునిగ నుండి, తన విధులకు క్రమముగ జెల్పించుచుండెను. కడదిన నవంబరు నెలారంభమున సంభవించిన తుపానువలన నెల్లూరు పురమునకును ఆమెనులమునకును గొప్ప విపత్తు గలిగెను. కొన్నిచోట్ల కలుంబములు నాశనమయ్యెను. బాలబాలిక లనేవల డిక్కులేని వాస్తవ్యులై, అట్టి దీనల నుదరింప జలయునని కొందరు నెల్లూరు వాస్తవ్యులు ఉద్దేశించిరి. కాని యాదేశశక్తివులతో గలసి యుండి వారిని బోషించువారెవరు? ఈ కడపనుస్య కాసమయమున దగిన సమాధాన మొసగఁగలవా రీదంపతులే. తాను బాలికా పాఠశాలలో నుపాధ్యాయునిగ నుండ నిండుచూలాల యయ్యన, జానకిదేవి యెంతోసంతోషముగ దన నూతననిధుల నెరవేర్చు నుద్యమించెను. ఆయిల్లాలి నోటినుండి యెప్పుడు గాని సత్కార్యసాధన మనిన “చేయలేను” అను పలుకు నెడల నట్టిదిగాదు. తాను ప్రపంచము దినమువరకును నెల్లూరు దీన శిశువరజాలయములోని, యుగవదిమండ్రిబాలబాలికలకును జానకిదేవియే ప్రియజననియు, బోధకురాలను. పిల్లల పెంపును గురించిన రహస్యము నై పర్తికముగనే యామె గ్రహించినట్లు లోచెను. ఎట్టి యాదంబరములేక, ఏమాత్రమును విసిగి కొనక, తన కొప్పగింపదగిన పిల్లలకు సకాలమున భోజనాదులను సమూహము వారితో గలసి ప్రార్థనలు పలుపుచు ఆమె ధన్య జీవిత యయ్యెను.

జానకిదేవికి ప్రపత్నిత్వమునది యత్యంత ప్రియతమముగనట్టిది. ఆమె భక్తి స్వచ్ఛముగను నిరాదంబరముగను నుండునది. వారము వారమును నెల్లూరు ప్రార్థన సమాజ సభల యందు ఆ నువతి శ్రావ్యమును కంఠస్వరము విసవచ్చుచుండును. ఆనువతి కనేక గీతకలుకంఠస్థము. ఆప్యాయకల స్వరము వినువారల హృదయములను భక్తిపరవశము చేయుగలుగునటులుండెను ఆసాధ్య పరిశ్రమితమై ఒకగీతక, కీర్తన తననిర్మల ప్రవర్తనము మూలమునను, నిరాదంబర జీవితము వలనను ఆనన్యచరిత తన కత్యంత ప్రియములగు ఉద్యమములను విశ్వాసములను లోకమున కుపదేశించెను. దయామయుండగు భగవంతు డాప్యాయకల యాత్మకు కాంతిసోపంగి శోకసాగర నిమగ్నులైన సోదరులకు చెంచయ్యగారికి యభోషకమునముచేయు గాక

రామమోహన ఆయుర్వేద

ధర్మవైద్యశాల

అందు

కళాశాల- బెజవాడ

వైద్యవైద్యశాలలో సీరియర్ డాక్టరుగాను కళాశాలలో అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరుగాను ఉండి పనిచేయుటకు వైద్య అనుభవమును సంస్కృతపాండిత్యమును గల పండితుడు కావలయును. జీకం నెలకు రు 50-0-0. దరఖాస్తులు యాక్రింజివారికి జూన్ నెలఖతులో అర్హతలతో పంపవలయును.

సి. రాజగోపాలచారి,

(పెసి డెం)

దిగువ నుడవారింపిన రికార్డులు యీ దిగువ అడ్డనునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

హోమర్ అండు కో, 175 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

(Price 2-12-0 each)

ఆంధ్రగంధర్వ జా. శేషగిరిరావుగారు తెలుగు

N 2439 } యట్టులభాతునోతెలియకృతి }
} యానేకర సుతిగరం స్లోకం }

ఆదిలక్ష్మమ్మగారుమైసూరు

N.2443 } పరమపావన రామ భాగము 1 }
} నీనె దయాళో }

డి. సుబ్రహ్మయ్య మైసూరు

కన్నడం

N 2440 } వానమోడెనిసా }

(ధర రూ 2-12-0)

పానుసామిప్పిల్లె, మధుర

నాగస్వరము

N 2441 } శివదీక్షా పదాలు }
} కావడిచింతు }

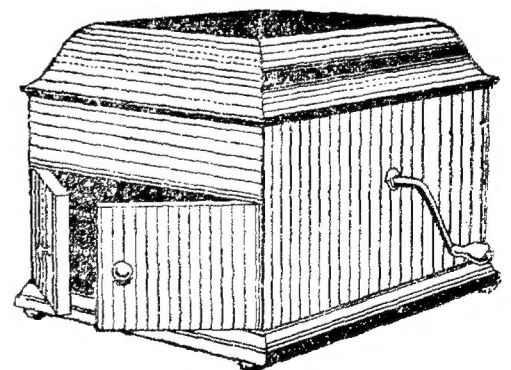
నూతన “హిస్ మాస్టర్సు వాయిస్”

టేబిల్ గ్రాండు మెషినులు

మీకు పాటకులు పాడినట్లే వినవలయుననిన యీ “హిస్ మాస్టర్సు వాయిస్”లోనే విని ఆనందించవలయును.

టేకుపాలిషు
నెం 108 రూ 150-0-0
,, 109 ,, 200-0-0
,, 111 ,, 250-0-0
,, 126 ,, 285-0-0

మహాగనిపాలిషు
రూ 160-0-0
,, 210-0-0
,, 260-0-0
,, 295-0-0

ది గ్రామోఫోన్ కంపెనీ లిమిటెడ్,

కలకత్తా.

బొంబాయి.

వై నుడవారింపిన మెషిను; రికార్డులు యీ దిగువ అడ్డనునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

హాట్చిన్స్ అండు కో, 185 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Bears'
ELEPHANT
CIGARETTES

THOMAS BEAR & SONS (INDIA) LTD.
(INCORPORATED IN ENGLAND)

భా. 2109

అనకాపల్లి

బాద్లోలి సత్యాగ్రహదినము
బహిరంగసభ

తే॥ 12-6-28 వ సాయంకాలము 5 గంటలకు అనకాపల్లి జైలరుల మార్కెటులో కాంగ్రెసు కమిటీవారి యాజమాన్యమున అద్యక్షులగు శ్రీయుత తాటికొండ వెంకటరమణయ్యగారి అధ్యక్షతన పురజనాలు సమావేశమై బాద్లోలి సత్యాగ్రహ పరిస్థితులు శ్రీయుత కోదండ బుచ్చిరాజుగారు మొదలగుసభ్యులు వెలడించిన విమర్శలు యీ దినవ తీర్మానమును ఏకగ్రీవముగ ఆంగీకరించిరి.

తీర్మానమును ఈ దినము సమావేశమయిన కాలములో ఆంధ్రదేశ నాయకత్వముడు శ్యామల దేవయ్య ముల

ప్రదర్శించిన మహావక్తయు, ఆంధ్రరత్నమును ప్రఖ్యాతిగాంచిన దేశభక్తులు నయిన శ్రీయుత దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణ సుధీనుజీ పద్మము కలంకరించెనన్న దుఃఖవార్త ఆంధ్ర పత్రికా ముఖమున శ్రీయుత కోదండ బుచ్చిరాజు తెలియపర్చినంతనే సభ్యులు ఆపరిమిత విచారమున పొంది తమ విచారమున పాన ధూనిని ఆంధ్రరత్న కటుంబమువారికి తెలుపును, కీర్తిశేషుల యాన, గోపాలకృష్ణ సహకారమున ఆత్మశుభాంగిని కాశ్యప సాన్నిధ్యమున సహాడింతులకై శ్రీ పరమేశ్వరిని సభ్యులందరు తేలి నిలచి ప్రార్థించుచు వారి హిత్రపదేశాలను ఆంధ్రలోకమున సరించులెనని కోరుచున్నారు.

తీర్మానము 2 నూరకులూ బాద్లోలి మరాఘాణాలూ కాలాని రైతుల భూములూ రీతేటిలు మొంటు పేన వదిలిన అధికపన్నులను తొలగించవలసినదని ప్రభుత్వమువారిని ఆశీర్వాదింపముల విన్నపములకుగ కోరినను ప్రభుత్వపు టివో

గీయులు బాద్లోలి ప్రజల కోరికను ఎంతమాత్రమును లక్ష్య కేటక కరివ విగృహంధవ్యులమూలమున నిరంకుశముగ పన్నులు వసూలుచేయవలసి యీ సభవారు పూర్వముగ నిరసించుచు బాద్లోలి ప్రజల పరిస్థితులు ప్రతి భారతీయునకు సంబంధించి యున్నవి నమ్మికతో సత్యాగ్రహ కార్యములకు నాయకుల అజ్ఞాపనాలము అనుసరించి ముగిసి కాశ్యసాఫల్యమునుపొందుటకై నిరంతర సత్యాగ్రహదీక్షను బూ పవిత్రయ్యునను బాద్లోలి ప్రజలను ప్రేరింపించుచు, యీ సత్యాగ్రహమునువిరియింపుటగ కోరవలసిందటను శ్రీ పరమేశ్వరుడు ఎల్లప్పుడుతోడ ఉండవలసి ప్రార్థించుచు యీ భర్తసమరమునకు భారతీయులెల్ల నుడు ఆస్తి సభకుల కీర్తి నందనలేకుండ సహాయముసగుల నుశ్చరింపవలసి తెలుపుచున్నారు.

తాటికొండ వెంకటరమణయ్య
అద్యక్షుడు.

హనుమాన జు

లోక ప్రసిద్ధమైనది. దీనికి
సమానమైనది లేదు లేదు
చర్మవ్యాధులకు సంజీవి వం
తిది. ఎచ్చలను దొరుకును.

1727

యస్. రంగనాథంశెట్టి అండు బోదర్పు, నెం 12, బందరు వీధి, మద్రాసు.

దేవీభాగవతము

పండిత వాసు శ్రీరామకవిచే ఆంధ్రమున వ్రాయబడినది.
12 స్కంధములు, 12000 పద్యములు 800 పుటలు వెలరు. 5
వి. పి. ఖర్చులు 0-12-0 4 ప్రతులకు ఒక ప్రతి ఉచితము.

VADE MECUM వేడి మెకం

ఇంగ్లీషుభాష నేర్చుకొనుటకు ఉపయుక్తమగు గ్రంథము వెలరు 0-8-0
వైరెండు గ్రంథములకును అందమైన అచ్చుపనులకు, జైండు, రబ్బరుస్టాంపులు, సిల్లు,
ఎంగ్రేవింగు పనులకు ఈవిలాసమునకు వ్రాయుడు.

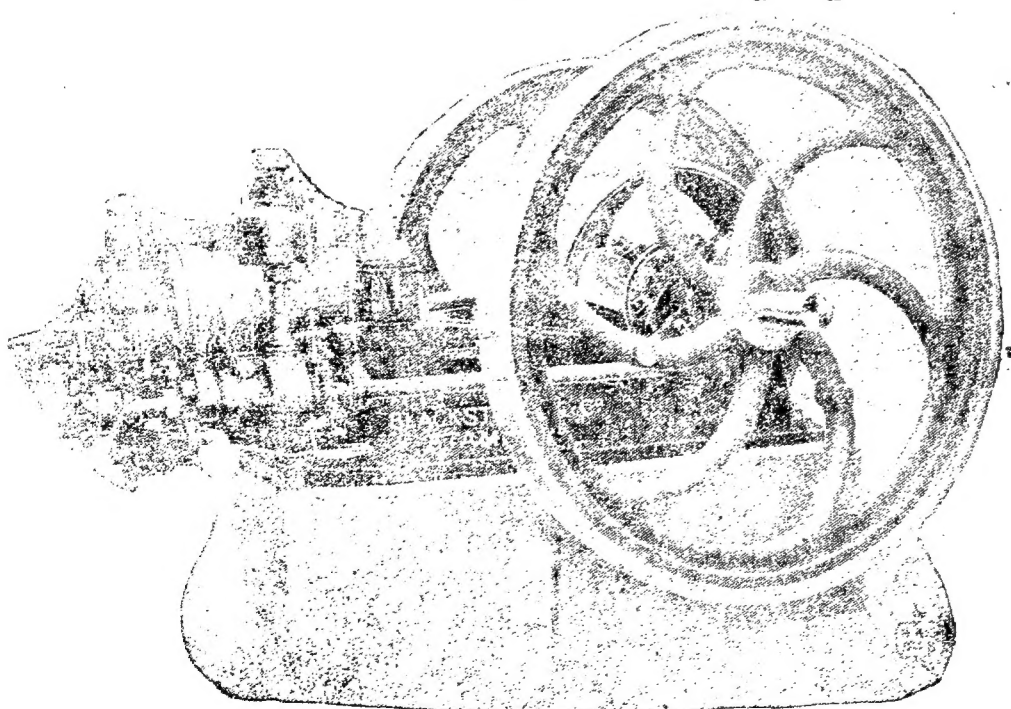
వాటిప్రెస్ బెజవాడ

బ్లాక్ స్టాన్

కోల్లు స్టాల్ టెంగు క్రాడు ఆయిల్ ఇంజనులు

9 నుండి 400 బి. హెచ్. పి. వరకు గలవు.

ఇదివరకు లేనంత కొద్ది ఖర్చుతో పనిచేయవీలుగలదు.

ప్రతి బి. హెచ్. పి. 1-కి

గం 1-కి కావలసిన నూనెయొను

లూబ్రికేటింగు ఆయిలు

కగు ఖర్చు

3 దమ్మిడిల కంటెను తక్కువగానే

యుండును.

మార్షల్ సన్స్ అండు కంపెనీ,

(ఇండియా) లిమిటెడ్.,

ఇంజనీరులు

నెం 9, నెకండులైన్ షీచ్, మద్రాసు.

[బాంచిలీసులు:— బెజవాడ, తంజావూరు, యంబుత్తూరు.

852